

Jukka Heinämäki

“Kenen hyväksi tärkeä kansa tanhuu?”

Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuuden julkisuus

Musiikintutkimuksen pro gradu -tutkielma

Kevät 2015

Viestinnän, median ja teatterin yksikkö

Tampereen yliopisto

TAMPEREEN YLIOPISTO**VIESTINNÄN, MEDIAN JA TEATTERIN YKSIKKÖ****TEKIJÄ**

Jukka Heinämäki

TYÖN NIMI

”Kenen hyväksi tärkätty kansa tanhuaa”

Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuuden julkisuus

OPPIAINE

Musiikintutkimus

TYÖN LAJI

Pro gradu

AIKA

Kevät 2015

SIVUMÄÄRÄ

71+5

TIIVISTELMÄ

Tutkimus käsittelee Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuuden tarkastelua organisaatiojulkisuuden, mediajulkisuuden ja strategisen julkisuuden näkökulmasta. Organisaation toiminnan tarkastelussa esitetään, kuinka Pispalan Sottiisi rakentaa julkisuuskuvaansa mallinnettujen toimintatapojensa avulla ja sen, millaisia seurannan välineitä toiminnan laadullisessa arvioinnissa käytetään. Aineistoksi kerättyjen lehtijuttujen kautta luodaan katsaus siihen, millä tavalla tapahtuman toiminnot näyttäytyvät journalistisessa mediassa ja kuinka paljon mediatilaa se saavuttaa. Mielenkiinnon kohteena on myös se, kuinka säännöllisesti julkisuuden tavoittaminen tapahtuu ja ketkä saavat äänensä kuuluviin tapahtumista tehtävän uutisoinnin yhteydessä. Strategisen julkisuuden tarkastelussa pohditaan, millä tavoin tapahtuman taustayhteisöt kykenevät vaikuttamaan journalististen juttujen sisältöihin ja ilmestymisaikatauluihin.

Pispalan Sottiisin taustayhteisöt Nuorisoseuraliike ja Tampereen kaupunki ovat määritelleet tapahtumakokonaisuuteen liittyvät julkisuustavoitteensa. Näiden tavoitteiden saavuttamista edistää avoin toteuttajayhteisö, jossa vapaaehtoiset talkoolaiset ja tapahtuman henkilöstö toimivat sovittujen toteutusmallien ja määriteltyjen arvojen mukaisesti. Tapahtumien journalistinen kiinnostavuus tarjoaa säännöllistä näkyvyyden mediassa, joka pääsääntöisesti tukee taustayhteisöjen julkisuustavoitteita.

ASIASANAT

Pispalan Sottiisi, Tanssimania, Folklandia, Nuorisoseurat, julkisuus, kansantanssi, kansanmusiikki

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TAPAHTUMAJULKISUUS TUTKIMUSKOHTEENA	2
2.1 Julkisuus käsitteenä	2
2.2 Julkisuuden historiaa	3
2.3 Kohteena Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuuden julkisuuskuva.....	5
2.4 Tutkimusaineisto ja menetelmät.....	7
3 PISPALAN SOTTIISIN TAPAHTUMAKOKONAISUUS	8
3.1 Pispalan Sottiisi	8
3.2 Tanssimania	10
3.3 Folklandia	11
4 ORGANISAATIOJULKISUUS.....	13
4.1 Järjestäjät, organisaatio ja henkilöstö	13
4.2 Päätöksenteko ja järjestelyvastuut	16
4.3 Suunnittelu ja dokumentaatio	20
4.4 Ohjelmatoiminta ja esiintyjät.....	22
4.5 Viestinnän tasot ja menetelmät.....	24
4.6 Laatu ja sen mittaaminen.....	28
5 MEDIAJULKISUUS.....	32
5.1 Aamulehden jutut kahdelta ensimmäiseltä vuosikymmeneltä.....	32
5.1.1 Uutisjuttujen määrä ja sijoittuminen osastoihin	32
5.1.2 Juttujen kärjet	34
5.1.3 Uutisjuttujen toimijat ja toiminnan kohteet.....	38
5.1.4 Haastatellut henkilöryhmät.....	38
5.2 Tapahtuman julkisuuskuvan etapit uutisjuttujen välittämänä	40
5.2.1 1970–1972 Pispalan Sottiisin alkutaival – kepeätä kanssakäymistä yhtä jalkaa	40
5.2.2 1974–1976 Sottiisi hakee muotoaan – Joutsenprinsessa sairaalavalloissa – epäilyksen varjoja tulevaisuudesta	41
5.2.3 1978–1980 Aito suomalainen tanhu häviämässä? – Välivuoden juhlintaa – ’Sottiisi soi kuin seula, ei pidä vettä eikä soi’	44

5.2.4 1982–1986 Sottiisikilpaa pyjamassa ja verryttelypuvussa – Otsa hiessä talkootyötä – Kaupunki haluaa ottaa ohjat	48
5.2.5 1988–1990 Häätunnelmista Työhön ja Ilonpitoon – 'Kenen hyväksi tärkätty kansa tanhuaa'	53
5.3 Julkisuuden määrä Pispalan Sottiisin osatapahtumissa 2008–2009	56
6 STRATEGINEN JULKISUUS	60
6.1 Visiona vaikuttamisen diskurssi	61
6.2 Kansalaisyhteiskunnan arvomaailma	61
6.3 Toiminnan taso	63
7 PÄÄTELMÄT	66
7.1 Julkisuus toiminnan kivijalkana	66
7.2 Tapahtuman julkisuuskuvan profiloiminen	67
7.3 Julkisuuskuvan ja strategian vuoropuhelu	67
8 YHTEENVETO	68
LÄHTEET	70
LIITE	72

1 JOHDANTO

Käsittelen työssäni Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuuden julkisuuskuvaa ja sen merkitystä toiminnan organisoinnissa. Tarkastelen tapahtumajulkisuutta kolmen julkisuusmuodon näkökulmista. Näitä ovat organisaatiojulkisuus, mediajulkisuus ja strateginen julkisuus.

Tavoitteenani on selvittää, kuinka merkittävänä tekijänä julkisuus näyttäytyy tapahtuman toiminnassa. Tutkimuksessani on kiinnostavaa myös se, millä tavalla Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuus hyödyntää julkisuutta omien ja taustayhteisöjen strategisten tavoitteiden sekä kansantanssin ja –musiikin julkikuvan edistäjinä.

Tutkimuksessani hyödynnän taustaani Pispalan Sottiisin toiminnanjohtajana, jossa tehtävässä olen toiminut vuodesta 1989 lähtien. Olen toiminut myös kansantanssin parissa tanssijana, ohjaajana ja koreografina 1970-luvun loppupuolelta alkaen, minkä kautta olen saanut mahdollisuuden tutustua kansantanssin eri muotoihin. Suomen Nuorisoseurojen (aiemmin Suomen Nuorisoseurojen Liitto) kansantanssitoiminnan kehittämiseen minulla on ollut mahdollisuus osallistua tanssitoimikunnan jäsenenä ja työntekijänä 1980-luvun lopulta alkaen, jona aikana olen päässyt seuraamaan kansantanssin sisällöllistä ja toiminnallista kehitystä varsin pitkän ajan.

Tutkimukseni esittelee yhden Pohjois-Euroopan merkittävimmistä folklorean tapahtumaorganisaatioista keskittyen erityisesti sen julkisuuskuvan tarkasteluun. Sen kautta piiryy kuva siitä, miten pitkään toiminut tapahtuma kykenee aktiivisesti vaikuttamaan toimintaansa ja tavoitteidensa saavuttamiseen julkisuuden hallinnan avulla. Tutkimuksen mediaaineisto tuo esiin myös kansantanssin julkikuvaa ja sen kehittymistä.

Tapahtumiin liittyvää tutkimusta on tehty varsin paljon liittyen erityisesti mediajulkisuuden määrään ja tapahtumien taloudellisiin ja matkailullisiin vaikutuksiin liittyen. Tietojeni mukaan vastaavaa tapahtumien julkisuuskuvaan liittyvää tutkimusta ei Suomessa ole toteutettu.

2 TAPAHTUMAJULKISUUS TUTKIMUSKOHTENA

Seuraavaksi esittelen julkisuuden historiaa ja määrittelen julkisuuden käsitettä tutkimukseni näkökulmasta. Esittelen tapahtumia julkisena toimintana ja niiden merkitystä yhteiskunnan eri toimijoiden sekä tapahtumien sidosryhmien tavoitteiden ja tarkoitusperien toteuttajina. Lisäksi esittelen tutkimuskysymykset sekä aineistoni ja käyttämäni tutkimusmenetelmät.

2.1 Julkisuus käsitteenä

Saksalainen Jürgen Habermas julkaisi vuonna 1962 dosentinväitöskirjansa "Strukturwandel der Öffentlichkeit", joka loi pohjaa tulevalle julkisuuden tutkimukselle. Hänen mukaansa julkisuudella tarkoitetaan ensi sijassa yhteiskunnallisen elämän aluetta, jossa jotta-kin sen tapaista kuin julkinen mielipide voi muodostua (Habermas 1962, 220–226). Tähän voivat osallistua kaikki kansalaiset ja julkisuutta muodostuu jokaisessa keskustelussa, jossa kansalaiset kokoontuvat yleisöksi. Tämä edellyttää vapaata kokoontumis- ja yhdistymisoikeutta sekä oikeutta ilmaista julkaista mielipiteitään. Nykyään julkisuuden välittäjinä toimivat sanoma- ja aikakauslehdet, radio ja televisio.

Habermasin mukaan valtiovalta ei tarkoita samaa kuin julkinen valta, vaan se on poliittisen julkisuuden toimeenpanija, johon se on saanut valtuutuksen demokraattisen prosessin kautta. Julkinen mielipide kritisoi ja kontrolloi valtiovaltaa vaaleissa, joissa kansalaisten muodostama yleisö ilmaisee mielipiteensä valtiovallan tavasta hoitaa yhteisiä asioita.

Juha Partanen rajaa julkisuuden ulkopuolelle tabut eli tärkeät, kipeät ja häpeälliset asiat, jotka julkisuus pyrkii torjumaan (Partanen 1985, 31). Samoin byrokratioiden, talouden ja politiikan salaiset asiat jäävät hänen mukaansa julkisuuden ulkopuolelle. Skandaalit ja yksityisyyden loukkaukset ovat myös hänen mukaansa pois julkisuuden piiristä. Viimeisenä rajautuvat ne asiat, joita ei voida vielä ilmaista eli ne alueet, joita tieteen ja taiteen avulla pyritään lähestymään (Partanen 1985, 31–32).

Risto Uimosen mukaan jokainen julkisuudessa esiintyvä pyrkii käyttämään mediaa sanomansa levittämisen lisäksi myös kuvan luomiseen omasta itsestään ja taustayhteisöstään.

Hänen mukaansa mielikuvia tuotetaan, koska ne ovat välineitä, joilla voi saada muun muassa vaikutusvaltaa tai vaikuttaa yhteiskunnalliseen kehitykseen ja ihmisten asenteisiin (Uimonen ja Ikävalko 1996, 19–22).

Imagonrakentamisen historiassa Uimonen tuo esiin neljä eri sukupolvea: Ulkoisen olemuksen, puhutavan ja esiintymistyylin rakentajat, maksettujen mainosten ja ostetun ohjelmajän hyödyntäjät, arvojen esille nostajat ja sanoman kohdentajat sekä vaikuttamisen median eri tasoilla (Uimonen ja Ikävalko 1996, 55–57).

Elisa Ikävälkon mukaan julkisuus on tila, jossa yhteisö, henkilö tai asia nousee tavanomaista lähipiiriä laajempaan tietoisuuteen tai tunnettavuuteen. Hänen mukaansa noustessaan julkisuuteen kohde saa julkisen lisäarvon ja asettuu samalla alttiiksi ulkopuoliselle arvostelulle. Mediajulkisuudeksi hän määrittelee journalistisen julkisuuden, joka tarkoittaa painettujen ja sähköisten viestinten toimituksellista tuotosta (Uimonen ja Ikävalko 1996, 169–170).

Julkisuus on Ikävälkon mukaan ilmiö, johon liittyy erilaisia myyttisiä uskomuksia. Ensimmäkään julkisuus ei vaikuta suoraviivaisesti, eli sisällön saaminen julkisuuteen ei välttämättä tuota ennakkoon arvioituja tuloksia. Toisena myyttinä voidaan pitää sitä, että kaikkia tahoja kohdeltaisiin tasavertaisesti journalistien toimesta, ja että julkisuus toisi esiin kaikkia hyviä ja tärkeitä asioita. Myöskään saavutetun julkisuuden määrä ei aina ole suhteessa sen hankkimiseen käytettyihin taloudellisiin tai muihin resursseihin. Sattumanvaraisesta julkisuuden läpäisemisestä on hyvä pyrkiä tilanteisiin, joissa yhteisö pystyy valitsemaan tilanteet, jolloin se tulee julkisuuteen ja pystyy jopa vaikuttamaan oman julkisuutensa sisältöihin. Ihannetila julkisuuden hallinnassa on, kun media alkaa tiedostamattaan nostaa julkisuuteen aiheita, jotka ovat yhteisön etujen mukaisia ja käsittelee niitä toivotuin painotuksin (Uimonen ja Ikävalko 1996, 171–179).

2.2 Julkisuuden historiaa

Keskiajalla vallalla oli edustuksellinen julkisuus, joka perustui hallitsijan konkreettiseen olemassaoloon. Ruhtinas ja hänen säätynsä edustivat maata sen sijaan, että olisivat vain toimineet sen nimissä. Tällöin he edustivat valtaansa kansan asemesta sen edessä. Musii-

killisessä elämässä tämä ilmeni hovin ja kirkon musiikin seremoniaalisissa funktioissa, joilla pidettiin hallitsevia luokkia koossa. Vastaavasti alistettuja väestökerrostumia kohtaan musiikkia käytettiin, jotta saataisiin arvontoa, välimatkaa ja kunnioitusta feodaalista valtahierarkiaa kohtaan (Fornäs 1982, 5–6).

Kapitalismin läpimurron yhteydessä 1600–1700 luvulla Länsi-Euroopassa syntyi uusi julkisuuden muoto, porvarillinen julkisuus. Tähän vaikutti voimakkaasti kehittyvä lehdistö, joka ylläpiti keskustelua ja kritiikkiä julkisuudesta. Voimistuva porvaristo alkoi vaatia muutoksia feodaalisiin valtaoikeuksiin ja kirkon asemaan. Porvaristolla oli tarve artikuloida yhteiskunnallisesti kokemuksiaan luokkana (Habermas, 19). Musiikkielämä siirtyi hoveista kansan pariin ja myös nuotit tulivat jokaisen saataville. Myös säveltäjät vapautuivat kirkon ja hovin palveluksesta ja alkoivat toimia yksityisinä tavarantuottajina.

Konserttitoiminta muuttui kaikille avoimeksi, ainoana kontrollina toimi sisäänpääsymaksu (Fornäs 1982, 6–8). Porvarillisen julkisuusmuodon kehittyessä musiikki irtaantui entisestään sosiaalisista yhteyksistään ja alkoi muodostaa itse oman päämääränsä. Musiikki muuttui teknillistyväksi ja abstraktiseksi sekä yleisön ja esittäjän välinen suhde muuttui jäykemmäksi (Hellman 1982, 14–15).

Näytösluonteinen julkisuus muodostui, kun yleiseen mielipiteen muodostus siirtyi porvariston rajojen ulkopuolelle. Erilaisten organisaatioiden valtataistelu johti kilpailuun kansanjoukkojen tuesta ja aiheutti sen, että julkisuutta alettiin ohjata ylhäältä päin. Kansallismielinen säätyläistö valisti kansaa ja pyrki muokkaamaan julkista mielipidettä omien pyrkimystensä mukaisiksi. Kansallisissa juhlissa otettiin käyttöön kansanperinnettä hyväksikäytettäviä elementtejä, jotka symboloivat kansallisia päämääriä ja pyrkimyksiä. Folklorismin avulla korostettiin arvoja, jotka legitimoivat vallankäyttöä ja vallitsevaa ideologiaa (Kurkela 1987, 42).

Kehittyvä työväenluokka aiheutti sen, että klassinen porvarillinen julkisuus ei enää kyennyt täyttämään sen vaatimia tarpeita. Työväenluokkaa pyrittiin aktiivisesti saamaan klassisen porvarillisen julkisuuden piiriin tässä kuitenkin onnistumatta. Klassisen porvarillisen julkisuuden rinnalle alkoivat kehittyä uudet tuotantojulkisuudet (Hellman 1982, 15–16). Tuotantojulkisuuksiin siirryttiin, kun massakulttuuri ja kulttuuriteollisuus alkoivat säädellä

julkisuutta. Tuotantojulkisuuksiin kuuluvat "tajuntateollisuus" sekä eri yhteisöjen ja instituutioiden pr-toiminta (Koivisto 1985, 49). Kehitykseen vaikutti osaltaan se, että nämä uudet julkisuuden muodot kykenivät entisiä laajemmin tavoittamaan väestön. Musiikin ammattilaisten ja amatöörien välinen suhde selkeytyi entisestään. Sekä ammattilaisuus että amatöörimusisointi lisääntyivät vastapainoina toisilleen. Musiikin sisällä tapahtui eriytymistä siten, että musiikin harjoittaminen jakautui rajoittuneisiin tyyliilajeihin (Fornäs 1982, 11–12).

2.3 Kohteena Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuuden julkisuuskuva

Pispalan Sottiisi on maamme merkittävin kansainvälinen kansantanssifestivaali, jossa on esiintyy useita kansainvälisiä esiintyjäryhmiä ja myös kotimaisten osanottajien määrä on suurempi kuin muissa kansantanssijuhlissa. Uusiin kansantanssin produktioihin painottuva Tanssimania sekä kansanmusiikin ja –tanssin talviristeily Folklandia tulivat 1990-luvulla täydentämään osaltaan Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuutta.

Pispalan Sottiisin tapahtumissa on julkisuus merkittävällä tavalla läsnä. Tilaisuudet ovat suurimmaksi osaksi avoimia kaikille, paikalliselle väestölle, juhlan osanottajille ja turisteille. Julkisuus edellyttää, että tapahtumista tiedotetaan avoimesti ja pyritään herättämään yleisön mielenkiinto tapahtumaa kohtaan. Kuitenkin julkisissa tilaisuuksissa toimii myös yleisön itsekontrolli. Tilaisuuksissa käyvät sellaiset ihmiset, jotka tuntevat sen jollain tavalla omakseen, ja muu yleisö saattaa määritellä itsensä pois juhlasta jo etukäteen.

Vesa Kurkelan (1987, 42) mukaan nykyajan kansanmusiikkijuhlille on ominaista kaksi julkisuuden lajia, näytösluonteinen julkisuus ja tuotantojulkisuus. Näytösluonteisessa julkisuudessa juhlan järjestäjät pyrkivät saamaan julkisuutta toiminnalleen ja samalla muokkaamaan julkista mielipidettä omien pyrkimystensä taakse. Tuotantojulkisuudessa on tavoitteena tarjota yleisölle kiinnostavaa ohjelmaa eli tuotetta, josta saadulla tuotolla kateetaan tapahtuman kustannukset. Tässä pätee kysynnän ja tarjonnan laki. Jos tapahtuma ei kannata, ei edellytyksiä sen järjestämiseen enää ole. Toisaalta julkinen valta tukee merkittävästi juhlia, joten markkinatalouden lait eivät yksinomaan määrää toiminnan suuntaa (Kurkela 1987, 42).

Pispalan Sottiisin osanottajilla on yhteinen kulttuurinen tausta. Toisaalta taas tapahtumaan pyritään saamaan yleisöä, jolla ei ole aikaisempia kokemuksia kansantanssista. Kulttuurintutkimuksessa kommunikaatiomalli ja kulttuurianalyysi perustuvat näkemykselle kulttuurista koodeina, joiden tulkitsemiseen kulttuurin jäsenet saavat valmiuden enkulturaatio- eli kulttuurin oppimisprosessissa. Jotta vastaanottaja pystyisi tulkitsemaan koodeja, tulisi hänen tuntea käytetyt koodit (Salmi-Niklander 1988. 161–163). Koska muulla yleisöllä ei ole hallussaan kansantanssin harrastajien koodistoa, sen itsekontrolli saattaa jo etukäteen toimia siten, että se määrittelee itsensä pois juhlan tilaisuuksista, ellei juhlan viestinnässä tätä oteta huomioon.

Olen jakanut Pispalan Sottiisin julkisuuden kolmeen eri julkisuusmuotoon. Tarkasteluni kohteina ovat tapahtumakokonaisuuden organisaatiojulkisuus, mediajulkisuus ja strateginen julkisuus.

Organisaatiojulkisuus tuo esiin yhteisön toimintakulttuurin, joka pohjautuu yhteisön arvo maailmaan, visioihin ja toimintamalleihin. Toisin sanoen yhteisö on luonut toteutusmallit ja toimintatavat, jotka ovat sen jäsenten käytössä. Nämä toiminnan mallit luovat perustan sille, millä välineillä ja toimintaperiaatteilla yhteisö toteuttaa toimintaansa.

Mediajulkisuutta tutkiessani on keskeistä se, kuinka paljon ja millä tavoin Pispalan Sottiisin tapahtumat saavat julkisuutta journalistisessa mediassa. Mediajulkisuutta tarkastellessani pohdin myös sitä, miten tapahtuma pystyy hallitsemaan julkisuuttaan ja mitä hyötyjä tai haittoja julkisuuden saavuttaminen tuo tullessaan. Esittelen myös saadun ilmaisen mediajulkisuuden rahallista arvoa tiedostaen kuitenkin sen, että se ei välttämättä kerro viestinnän vaikutuksista (Uimonen ja Ikävalko 1996, 176).

Kolmantena osa-alueena tarkastelen Pispalan Sottiisin strategista julkisuutta, jossa yhteisö pyrkii aktiivisesti saavuttamaan määrittelemiään tavoitteita julkisuuden avulla. Strategisessa julkisuudessa yhteisö on määritellyt tulevaisuuden tavoitetilän ja suunnan sille, mihin toiminnalla ja se saamalla julkisuudella pyritään. Strateginen julkisuus ilmenee yhteisön tapana toimia erilaisissa tilanteissa. Se on merkityksellistä luotaessa imagoa, joka on yhteisön toiminnan kannalta tärkeää pääomaa. Strategisessa julkisuudessa luodaan viestinnällinen profiili, jonka tavoitteena on vaikuttaa siihen, millaisia mielikuvia se herättää sidos-

ryhmiensä silmissä. Yhteisön jäsenille, sidosryhmille ja muille toimijoille pyritään viestimään niitä asioita, joita toiminnalla halutaan edistää. Strategisen julkisuuden tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää luoda tavoitekuva, jossa kiteytetään toiminnan keskeiset halutut ominaisuudet (Uimonen ja Ikävalko 1996, 184).

Työni tutkimuskysymykset ovat:

1. Millainen on Pispalan Sottiisin tapahtumaorganisaation toimintatapa, miten toteutusorganisaatio kootaan ja miten vapaaehtoisjoukko saadaan motivoitua ja perehdytettyä tapahtumien eri tehtävien toteutukseen? Miten yhteisö seuraa toimintansa laatua ja miten se kerää palautetta toiminnastaan ja millä tavalla tapahtuman sidosryhmät ohjaavat tapahtuman toteutusta omien tavoitteidensa näkökulmasta?
2. Mikä on Pispalan Sottiisin saama julkisuuden määrä journalistisessa mediassa ja millä tavalla yhteisö saa äänensä kuuluviin tapahtumasta tehdyissä jutuissa? Voidaanko tapahtumia pitää merkittävinä vaikuttajina myös kansanmusiikin ja –tanssin julkisuuskuvalle?
3. Kykeneekö tapahtuma ohjaamaan julkista imagoaan haluttuun suuntaan viestinnällisen profiilin ja tavoitekuvan määrittelyn kautta vai onko tavoitteena vain informaation välittäminen journalistisen median avulla ilman tavoitetta hallita sen sisältöä? Voiko suunnitelmallisella strategialla vaikuttaa julkisuuskuvan kehittymiseen taustayhteisöjen tavoitteiden mukaisesti?

2.4 Tutkimusaineisto ja menetelmät

Mediajulkisuutta käsittelevässä osassa käytän aineistona Aamulehdessä julkaistuja Pispalan Sottiisia käsitteleviä uutisjuttuja kahdelta ensimmäiseltä vuosikymmeneltä. Rajoitan tutkimusaineistoni nimenomaan uutisjuttuihin, juhlan omat ilmoitukset ja viranomaistiedotukset jätän tässä työssä huomioimatta. Julkisuuden määrää tutkiessani käytän aineistona Oy Cision Finland AB:lta tilattuja mediaseurantoja sekä Pispalan Sottiisin omia arkistoja. Tapahtuman eri osa-alueita käsittelevässä osassa hyödynnän LaatuVerkkojärjestelmän kautta tehtyjen asiakastutkimusten tuloksia ja Laatutonni-koulutuksen aineis-

toja. Lisäksi hyödynnän omia kokemuksiani, joita olen saanut toimiessani Pispalan Sottiisin toiminnanjohtajana.

Määrällisessä analyysissä selvitän, kuinka suuren määrän levikkiosumia Pispalan Sottiisin eri osatapahtumat saavuttavat journalistisessa mediassa. Aineistoni perusteella selvitän myös, miten tapahtuman sidosryhmät (mm. järjestäjät, osanottajat, yhteistyökumppanit) saavat näkemyksiään esille lehdistön uutiskirjoittelussa. Selvitän, keitä toimittajat käyttävät tiedonlähteinä uutisjuttua tehdessään ja miten heidän mielipiteitään tuodaan esiin ilmaistaan.

Analyysimenetelminä käytän julkisuusanalyysia sisällönanalyysin fakthanäkökulman kautta. Määrällisen analyysin lisäksi etsin aineistostani tosiasiatietoja eli tarkastelen aineistoa siltä kannalta, missä määrin ja millaisia tosia väitteitä siinä esitetään ulkopuolisesta todellisuudesta. Fakthanäkökulmassa ei ole merkityksellistä ihmisten tavalla kertoa muulta osin, kuin miten se mahdollisesti vaikuttaa annettujen tietojen todenmukaisuuteen (Alasuutari 1993, 72–73).

3 PISPALAN SOTTIISIN TAPAHTUMAKOKONAISUUS

Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuus muodostuu kolmesta osatapahtumasta: Pispalan Sottiisin kesäfestivaalista, Tanssimaniasta ja Folklandia-risteilystä. Ensimmäinen Pispalan Sottiisin kesäfestivaali järjestettiin 1970 ja Tanssimania ja Folklandia tulivat mukaan tapahtumakokonaisuuteen 1990-luvun puolessavälissä.

3.1 Pispalan Sottiisi

Pispalan Sottiisin kesäfestivaali on parillisina vuosina kesäkuun alussa järjestettävä viisi-päiväinen festivaali, johon osallistuu nykyään noin 1500 tanssijaa, soittajaa ja laulajaa. Pispalan Sottiisin kansantanssifestivaali järjestettiin ensimmäistä kertaa Tampereella vuonna 1970. Ensimmäistä Sottiisia edelsi vuonna 1968 Tanhupäivien nimellä järjestetty kansantanssitapahtuma, joka loi pohjaa ja avasi yhteistyön Tampereen kaupungin ja Nuori-

soseuraliikkeen välille. Tapahtuma vakiintui järjestettäväksi kahden vuoden välein touko-kesäkuun vaihteessa.

Tätä sykliä jatkettiin aina 1990-luvun alkupuolelle lukuun ottamatta vuotta 1979, jolloin tapahtuma järjestettiin poikkeuksellisesti parittoman vuoden kesäkuussa. Tuolloin järjestettiin Pispalan Sottiisi samanaikaisesti Tampereen kuoropäivien kanssa Tampereen kaupungin 200-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Myöhemmin Pispalan Sottiisin kesäfestivaali on järjestetty poikkeuksellisella tavalla neljä kertaa.

Vuonna 1996 tapahtuma järjestettiin yhteistyössä yleisurheilun Kalevan kisojen kanssa nimikkeellä: Kulttuurin ja liikunnan superviikonloppu. Tuolloin luovuttiin perinteisestä järjestämisaikajankohdasta kesäkuun alussa ja järjestettiin tapahtuma heinäkuun ensimmäiselle viikonlopulle. Vuonna 2000 Pispalan Sottiisi oli osa suomalaisvirolaista Tanssi- ja laulupidot –tapahtumakokonaisuutta Helsingissä. Yhteistyö virolaisten kansantanssijoiden kanssa sai jatkoa vuonna 2012, jolloin Tampereella järjestettiin Pispalan Sottiisin toimesta Tanssipidot 2012 Tampere -tapahtuma, joka kokosi osallistujiksi lähes 4500 tanssijaa.

Vuonna 2014 Pispalan Sottiisi toteutti yhteistyössä Nuori Kulttuuri -säätiön kanssa SottiisiMoves-tapahtuman, jossa olivat kaikki tanssilajit edustettuina. Tapahtumassa keskeisen osan muodostivat eri tanssilajeissa nuorille järjestetyt katselmukset ja siihen osallistui lähes 2500 tanssijaa.

Viime vuosina vakiintuneen käytännön mukaisesti festivaali alkaa keskiviikkona ja jatkuu sunnuntaihin saakka. Siihen osallistuu keskimäärin 150–250 kansainvälistä esiintyjää. Pääosa kansainvälisistä esiintyjistä tulee Suomen lähialueilta, Venäjältä, Baltiasta ja Pohjoismaista. Lisäksi esiintyviä ryhmiä kutsutaan Euroopasta ja yksittäisiä ryhmiä myös muista maanosista.

Tapahtuma päättyy yleensä urheilukentällä järjestettävään pääjuhlaan, jossa esitetään yli tunnin kestävä vuosittaiseen teemaan liittyvä kansantanssijoiden yhteisnäytös, jossa erikäiset tanssijat esittävät yhteisiä toimintavuoden aikana harjoiteltuja tanssikonkaisuuksia. Myös kansainväliset esiintyjät osallistuvat pääjuhlaan omilla ohjelmanumeroillaan.

Kaikkiaan kesätapahtuman ohjelmassa on yli 50 tilaisuutta. Ne ovat konsertteja, esiintymisiä julkisissa tiloissa, toritapahtumia, tanssitupia ja yleisötansseja. Ohjelmiston pääpaino on kansantanssissa, mutta erityisesti myös alueen pelimanniyhtyeet osallistuvat Pispalan Sottiisiin kesätapahtumaan.

Pispalan Sottiisiin kesäfestivaalin osallistujista noin puolet on alle 16-vuotiaita. Se vaikuttaa myös festivaalin ohjelman rakenteeseen. Tapahtuman ohjelmistossa on runsaasti lasten ja nuorten kansantanssiryhmien konsertteja ja esityksiä sekä näille ikäryhmille suunnattuja työpajoja ja illanviettoja. Festivaalin yhteydessä on järjestetty myös lasten ja nuorten kansantanssiryhmien katselmusta, jossa annetaan palautetta ryhmille heidän esityksistään ja sijoitetaan ryhmät erilaisiin tasoluokkiin.

3.2 Tanssimania

Pispalan Sottiisiin tapahtumakokonaisuus muuttui rakenteellisesti vuoden 1993 jälkeen. Tapahtumakokonaisuutta laajennettiin siten, että uusina osatapahtumina Pispalan Sottiisiin rinnalle tulivat Tanssimania (1993) ja Folklandia-risteily (1996). Tanssimaniaa alettiin järjestää aina parittomina vuosina syyskuun ja lokakuun vaihteessa ja Folklandiaa vuosittain tammikuun ensimmäisenä tai toisena viikonloppuna.

Tanssimania on nimetty uuden kansantanssin ja –musiikin konsertti- ja koulutustapahtumaksi. Sen ohjelmallinen profiili erottuu monesta muusta alan tapahtumasta. Myös muiden folkloretapahtuman ohjelmisto sisältää perinnettä uudistavia ja uusia toteuttamistapoja kekeileviä ohjelmanumeroita ja esiintyjä. Ne ovat usein vain osa tapahtuman ohjelmistoa muun ohjelman ohessa. Tanssimanian keskittyminen pääsääntöisesti uudistamiseen poikkeaa muista tapahtumista. Ohjelmallinen linjaus on yhtenä synä siihen, että tapahtuma ei ole kasvanut osallistujamääriltään suureksi, vaan se on pysynyt rajatun kohderyhmän kiinnostuksen kohteena. Tanssimanian osallistujamäärä on noin 300 osanottajaa.

Nuorten ja nuorten aikuisten kansantanssijoiden osallistuminen Tanssimaniaan osallistujina ja esiintyjinä on silmiinpistävä ero verrattuna muihin Sottiisiin tapahtumiin. Todennäköisesti ohjelmallisen linjauksensa vuoksi Tanssimania tuntuu kiinnostavan erityisesti

16–25-vuotiaita kansantanssin harrastajia. Myös kansantanssia opiskelevat ja kansantanssin ammattilaisiksi valmistuneet osallistuvat aktiivisesti tapahtumaan.

Koska Tanssimanian esitykset ottavat vaikutteita myös muiden tanssilajien liikekielestä ja toteutustyyleistä, se herättää myös kiinnostusta muiden tanssilajien toimijoiden keskuudessa. Kansantanssiaiheinen koreografiakilpailu siirtyi vuosituhaten vaihteessa Pispalan Sottiisiin kesäfestivaalista Tanssimanian ohjelmistoon vakiinnuttaen paikkansa uusien tekijöiden koreografioiden esittäytymispaikkana.

Tilaisuuksien määrältään Tanssimania on Sottiisiin osatapahtumista pienin. Sen erillisten tilaisuuksien lukumäärä keskimäärin kymmenkunta eikä juuri päällekkäisiä tilaisuuksia ole. Toisaalta Tanssimaniassa on varsin runsaasti koulutusta. Erillisiä työpajoja ja koulutustilaisuuksia on yli kaksikymmentä ja sen lisäksi kansantanssin alalla koulutusta antavat oppilaitokset järjestävät koko viikon kestäväen yhteisen koulutusperiodin Tanssimaniaa edeltävällä viikolla. Kaikkiaan Tanssimanian työpajoissa koulutetaan 150–200 osallistujaa.

3.3 Folklandia

Folklandia-risteilystä on muodostunut koko kansantanssi- ja -musiikkialan yhteinen tapahtuma, jonka vastuullisena järjestäjänä toimii Pispalan Sottiisi yhteistyössä muiden perinnealan organisaatioiden kanssa. Risteily järjestettiin ensimmäistä kertaa tammikuussa 1996 Kansanmusiikin ja -tanssin juhluvuoden avajaistapahtumana. Tuolloin esiintyjäkokoonten oli 32 ja yksittäisiä tilaisuuksia 16. Ensimmäisellä Folklandialla oli noin 1200 osallistujaa, jonka jälkeen tapahtumasta muodostui vuosittainen suosion kasvaessa niin, että vuonna 1999 koko Silja Europan 3000 matkustajapaikan kapasiteetti tuli täyteen Folklandian osallistujista. Myös risteilylle sisältöä tuottavien taustajärjestäjien määrä kasvoi vähitellen viidestätoista yli viiteenkymmeneen.

Tapahtuman suosio vakiintui 2000-luvun alkupuolella niin, että se varattiin loppuun yhdeksä päivässä risteilyn jälkeisenä ensimmäisenä arkipäivänä, kun varausmahdollisuus seuraavan vuoden Folklandialle avautui Vuoden 2009 Folklandialla toteutettiin 23 tunnin aikana yli 180 esitystä noin tuhannen esiintyjän toimesta kymmenessä erillisessä esiintymispaikassa.

Folklandian osallistujista on varsin suuri osa esiintyjä. Ohjelma rakentuu risteilylle kolmen pääväylän kautta: Folklandialle risteilypaketin varanneet esiintyjät, risteilyn taustajärjestäjien tuottamat esiintyjät ja Pispalan Sottiisin pääjärjestäjänä tuottamat esiintyjät.

Suurin osa esiintyjistä varaa paikkansa Folklandialle heti edellisen risteilyn jälkeen. He ilmoittautuvat samalla esiintyjiksi tapahtumaan ja heidät huomioidaan tapahtuman ohjelman suunnittelussa. Folklandialle risteilypaketin varanneita esiintyjä on noin 70% risteilyn koko esiintyjämäärästä.

Kesän loppupuolella noin viisi kuukautta ennen tapahtumaa taustajärjestäjät ilmoittavat esiintyjänsä risteilylle. Nämä esiintyjät edustavat omaa taustajärjestäjänsä risteilyllä ja osallistuvat tarvittaessa tämän promootio- ja tiedotustilaisuuksiin. Kun muu risteilyn ohjelmisto on saatu koottua, Pispalan Sottiisi tapahtuman pääjärjestäjänä täydentää ohjelmaa esiintyjillä, jotka ovat ohjelmallisen kokonaisuuden kannalta tarpeellisia.

Tilaisuuksien ja esiintyjien suuri määrä luo leimansa tapahtuman toteutukseen ja tunnelmaan. Ohjelman runsauden vuoksi yksittäinen risteilijä ehtii osallistua vain pieneen osaan tapahtuman tilaisuuksista. Esitykset ovat suhteellisen lyhyitä ja tapahtuvat monessa paikassa.

Risteilyn ohjelma koostuu monipuolisesti kansanmusiikista ja -tanssista sekä niitä lähellä olevista taiteenlajeista. Musiikkiryhmien esitykset muodostavat pääosan Folklandian ohjelmasta (noin 70 % esityksistä). Risteilyllä on runsaasti ohjelmaa, johon yleisö voi tulla mukaan ja osallistua. Tällaisia ovat muun muassa yhteiset yökattrillit, yhteislaulutilaisuudet, erilaiset tanssi- ja musiikkikilpailut sekä vuositeemoihin liittyvät tempaukset ja esitykset. Lisäksi risteilyyn osallistuu joukko perinnetaitajia ja käsityöläisiä (esim. kansallispukujen esittelijöitä ja soitinrakentajia).

Folklandialla on uusien esiintyjäkoonpanojen ja produktioiden mahdollista tulla alan toimijoiden ja kansanmusiikista ja -tanssista kiinnostuneen yleisön tietoisuuteen. Risteilystä onkin muodostunut alan ohjelmallinen promootiotapahtuma, jossa tapahtumien ja tilaisuuksien järjestäjät ja esiintyjät luovat kontakteja toisiinsa ja median edustajiin.

Folklandian yleisö on pääosin eri-ikäisiä aikuisia. Suurimmalla osalla yleisöstä on jonkinlainen suhde folkloretoimintaan joko oman harrastushistoriansa tai ystäväpiirinsä kautta. Risteilyn osallistujajoukko ei kuitenkaan ole aivan kiinteä. Vuosituhannen vaihteessa tehdyn selvityksen perusteella noin 1/3 risteilyn osallistujista oli ensikertalaisia. Kaikkiin järjestettyihin Folklandia-risteilyihin osallistuneita on viitisenkymmentä henkilöä.

Vuonna 2014 Folklandia siirtyi Turun ja Tukholman väliseltä linjalta Helsingin ja Tallinnan väliselle linjalle. Silja Europan siirtyessä pois Suomen ja Viron väliseltä linjalta Folklandia 2015 siirtyi järjestettäväksi Baltic Queen –risteilyalukselle.

4 ORGANISAATIOJULKISUUS

Organisaatiojulkisuus liittyy vahvasti organisaation tapaan toteuttaa toimintojaan. Sen kautta viestitään ulkopuolisille toimijoille, sidosryhmille ja oman organisaation jäsenille, mihin arvoihin ja tavoitteisiin toiminta perustuu. Organisaatiojulkisuuden kautta on mahdollista vahvistaa yhteisön asemaa ja luoda toiminnan uskottavuutta. Tutkimukseni tässä osassa analysoin Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuuden toteutusmallia ja selvitän, millä tavoin organisaatiojulkisuus näyttäytyy toiminnassa.

4.1 Järjestäjät, organisaatio ja henkilöstö

Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuuden järjestäjinä toimivat yhteistyössä Suomen Nuorisoseurat ja Tampereen kaupunki. Suomen Nuorisoseurat toimii tapahtumien vastuullisena järjestäjänä ja Tampereen kaupunki tukee tapahtumaa avustuksilla sekä antamalla tapahtuman käyttöön toimitiloja ja muita järjestämiseen tarvittavia tiloja ja muita erikseen sovittavia palveluja. Järjestämisen malli vakiintui varsin pian Pispalan Sottiisin kesäfestivaalin perustamisen jälkeen ja sitä on päivitetty 1990-luvun lopussa nykyiseen muotoonsa.

Tapahtumien toteutukseen ja talouteen liittyvät suunnitelmat ja raportit annetaan tiedoksi ja vahvistettavaksi Suomen Nuorisoseurojen hallitukselle ja Tampereen kaupungin sivistys- ja elämänlaatu palvelujen lautakunnalle. Tapahtuman taloudenhoito hoidetaan Suomen

Nuorisoseurojen kirjanpidossa omalla kustannuspaikallaan ja se muodostaa merkittävän osan järjestön kulttuurisen harrastustoiminnan liikevaihdosta.

Pispalan Sottiisin osatapahtumia suunniteltiin 2000-luvun alkupuolelle saakka kolmessa toimikunnassa, joita ovat päätoimikunta, järjestelytoimikunta ja ohjelmatoimikunta. Toimikunnat työskentelevät kahden vuoden jaksoissa, joiden aikana kukin osatapahtuma toteutetaan vähintään yhden kerran. Päätoimikunta vahvistaa toimikuntien suunnitelmat ja vastaa tapahtuman taloudesta. Järjestelytoimikunta keskittyy lähinnä Pispalan Sottiisin kesätapahtuman järjestelyihin.

Päätoimikunnassa ovat edustettuina Tampereen kaupunki ja Suomen Nuorisoseurat, jotka toimivat yhteistyössä tapahtumakokonaisuuden järjestäjinä. Kumpikin osapuoli nimeää päätoimikuntaan viisi jäsentä. Lisäksi järjestely- ja ohjelmatoimikunnan puheenjohtajilla on ollut oikeus osallistua päätoimikunnan kokouksiin. Päätoimikunnan työjaostona toimivat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja tapahtuman toiminnanjohtaja. Työjaosto valmistee päätoimikunnan kokouksiin päätettäviä asioita.

Järjestelytoimikunta koostuu paikallisten kansantanssiryhmien ja nuorisoseurojen edustajista, jotka ottavat vastuulleen tapahtuman järjestelyjen osa-alueita. Järjestelytoimikunnan kokoa ei ole määritelty, vaan se kokoonpano päätetään aina tilanteen mukaan. Järjestelytoimikunta aloittaa työskentelynsä noin puolta vuotta ennen Pispalan Sottiisin kesätapahtumaa ja päättää työskentelynsä palautekokoukseen tapahtuman jälkeen.

Ohjelmatoimikunnan työskentely kattoi aiemmin kaikkien kolmen osatapahtuman ohjelmistojen suunnittelun, mutta viime vuosina ohjelmatoiminnan suunnittelussa on yhä enemmän määrin hyödynnetty asiantuntijoista koostuvia verkostoja sekä erikseen nimettyjä taiteellisia työryhmiä itse ohjelmatuotannon jäädessä palkatun henkilöstön hoidettavaksi.

Tapahtuman järjestelyissä keskeisessä roolissa toimii vapaaehtoisorganisaatio. Eniten talkoolaisia on Pispalan Sottiisin kesätapahtuman järjestelyissä, jossa esimerkiksi vuonna 2006 erilaisissa tehtävissä työskenteli 351 vapaaehtoista, jotka tekivät 4121 talkootuntia tapahtuman aikana. Tanssimaniassa ja Folklandia risteilyllä talkoolaisten määrä on huomattavasti pienempi tapahtumien luonteen vuoksi. Tanssimaniassa tilaisuuksien ja osanottajien määrä on vähäisempi, jonka vuoksi vapaaehtoisten tarve ei ole niin suuri. Folklandi-

alla taas tapahtuman kesto on lyhyempi ja majoitus ja ruokailupalvelut hoituvat laivan tarjoamana palveluna. Näin ollen Folklandian vapaaehtoiset keskittyvät lähinnä ohjelmatoiminnan tehtäviin sekä yleisön ja osanottajien informointiin. Sekä Tanssimaniassa että Folklandialla vapaaehtoisina työskentelee noin sata henkilöä.

Tapahtuman vakituksena henkilöstönä toimivat toiminnanjohtaja, tapahtumasihteeri, tapahtumakoordinaattori, tuottaja ja tapahtumatiedottaja. Lisäksi kunkin osatapahtuman järjestelytehtäviin palkataan projektihenkilöstöä tarpeen mukaan. Henkilöstön keskeisimpinä tehtävinä ovat tapahtumien valmisteluihin liittyvät tehtävät ja riittävien edellytysten luominen tapahtumien onnistumiseksi.

Pispalan Sottiisin toteutusorganisaatio on kehittynyt vähitellen aiempaa ammattimaiseksi. Vaikuttavina tekijöinä tähän ovat olleet:

1. Uusien osatapahtumien syntyminen Pispalan Sottiisin kesäfestivaalin rinnalle 1990-luvulla (Tanssimania ja Folklandia)
2. Suurten suomalaisvirolaisten kansantanssin yhteistapahtumien järjestelyvastuiden ottaminen 2000-luvun alkupuolella Pispalan Sottiisille (Tanssipidot 2000, 2005, 2012)
3. Pispalan Sottiisin tapahtumatoimiston nimeäminen nuorisoseurojen organisaatio-uudistuksen yhteydessä järjestön tapahtumien osaamiskeskukseksi vuonna 2012. Se on merkinnyt tapahtumatoimiston työn integroitumista kiinteämmäksi osaksi järjestön tapahtuma- ja kulttuuritoimintaa.

Edelleen tapahtumien toteutuksen perustana on suuri joukko vapaaehtoisia, joiden työn organisoinnissa hyödynnetään ammattimaisesti toimivan tapahtumatoimiston henkilökuntaa. Pispalan Sottiisin toteuttamismalli perustuu merkittävien taustayhteisöjensä (Suomen Nuorisoseurat ja Tampereen kaupunki) mahdollistamaan toimintaan. Sille on viime aikoina entistä enemmän tullut ominaiseksi ammattimaisen työntekijäorganisaation ohjaama toiminta, jota vapaaehtoisista koottu varsin suuri henkilöstö toteuttaa. Organisaatiojulkisuuden näkökulmasta tarkasteltuna toteutuksessa yhdistyy toisaalta suunnitelmallinen ja laadultaan hyvä toteutusmalli sekä vapaaehtoisten tekijöiden luoma avoin ja kasvatuksellinen työskentelyilmapiiri.

4.2 Päätöksenteko ja järjestelyvastuut

Tapahtumien järjestämiselle on luonteenomaista, että huolellisesta suunnittelusta huolimatta itse tapahtuman aikana saattaa tulla tehtäväksi yllättäviä ja joskus merkittäviäkin päätöksiä. Yleisemmin muutokset johtuvat epänormaaleista sääolosuhteista, sairastumisista tai muista ennalta arvaamattomista tekijöistä. Sen vuoksi Pispalan Sottiisin tapahtumaorganisaatiossa on määritelty päätöksenteon periaatteet itse tapahtuman aikana. Tämä merkitsee päätösvallan delegoimista ja vastuun rajojen määrittelyä tapahtuman aikana tehtävässä päätöksenteossa.

Päätösvallan delegointi tarkoittaa sitä, että vastuuta siirretään organisaatiossa lähemmäksi toimintaa niin, että tehtävien osa-alueesta vastuulliset voivat tehdä järjestelyllisiä ja taloudellisia päätöksiä omalla toiminta-alueellaan. Tällä pyritään siihen, että päätöksiä tehdään siellä missä toiminta tapahtuu ja jossa myös on paras tieto päätöksenteon perusteeksi. Tällä pyritään myös siihen, että päätöksenteko ei keskittyisi liian pienelle joukolle, joka saattaisi muodostua päätöksenteon esteeksi hidastamalla ja kangistamalla päätöksentekoprosesseja.

Vastuun rajojen määrittely päätöksenteossa on tärkeää, jotta päätöksiä tekevillä ihmisillä on tieto, millaisia päätöksiä he voivat tehdä eri tilanteissa. Tämä merkitsee vastuualojen määrittelyä, jotta mahdollisimman tarkkaan tiedetään, missä kulkee eri henkilöiden toimivaltuuksien rajat. Tarkan määrittelyn lisäksi on tärkeää, että vastuualueiden rajapinnoilla tehtävissä päätöksenteossa yhteispeli eri vastuualojen vetäjien kesken toimii saumattomasti.

Päätökset, joilla on vaikutuksia tapahtuman talouteen, ovat tapahtuman aikana tehtävässä päätöksenteossa erityistarkastelun kohteena. On luonnollista, että päätökset aiheuttavat kuluja, vaikkakin tarpeettomien kulujen muodostuminen pyrittäisiin minimoimaan. Usein on kuitenkin tarkoituksenmukaista saavuttaa toivottu tulos tai korjata havaittu epäkohta hankinnoilla, jotka aiheuttavat kustannuksia. Sen vuoksi Pispalan Sottiisin tapahtuman aikana tehtävässä toiminnassa on annettu vastuualojen vetäjille oikeus tehdä tarpeellisia hankintoja ennalta määriteltyyn euromäärään saakka. Sen ylittävältä osalta lupa taloudellisiin hankintoihin on pyydettävä lupa toiminnanjohtajalta tai järjestelytoimikunnan puheenjohtajalta.

Pispalan Sottiisin tapahtuman toiminnoissa eri tehtäväalueille on määritelty vastuuhenkilöt. Talkoolaisten hyvinvoinnista vastaa talkoopäällikkö, joka yhdessä festivaalitoimiston

kanssa hoitaa talkoolaisten yleisiin työskentelyolosuhteisiin liittyviä asioissa. Itse työtehtävissä ohjeita ja neuvoja antavat vastuuhenkilöt, jotka on nimetty hoitamaan kyseistä tehtävääluetta. Tapahtumaan perustetaan festivaalitoimisto, joka palvelee asiakkaita ja osanottajia. Festivaalitoimisto hoitaa käytännön toimintoihin liittyviä asioita kuten tiedon jakamista tapahtumasta ja sen järjestelyistä, lipunmyyntiä ja tuotteistomyyntiä. Tiedotustoimisto sijaitsee festivaalitoimiston yhteydessä ja se palvelee akreditoituneita toimittajia sekä muita tiedotusvälineitä ja järjestää näille valokuvauspalvelun. Keskeisiin tapahtumapaikkoihin perustetaan tarvittaessa myös infopisteitä, joissa jaetaan tietoa tapahtumasta.

Tapahtumaan saapuvat tanssijat ja soittajat majoittuvat pääsääntöisesti eri kouluille järjestettyihin yhteismajoituksiin. Majoitusvalvontaa hoitavat ryhmät ovat paikallisia tanssiryhmiä ja nuorisoseuroja, jotka järjestävät ympärivuorokautisen valvonnan ja kanttiinipalvelut majoituskouluille. Majoituskoulujen wc- ja suihkutilojen puhtaanapidosta vastaa siivouspartio, joka kiertää siistimässä niitä ennakkoon suunnitellun aikataulun mukaan. Koulumajoitusten lisäksi tapahtuman osallistujia majoittuu myös hotelleihin ja retkeilymajoihin.

Festivaaliruokalot sijoittuvat majoituskoulujen yhteyteen, joissa osanottajille tarjotaan aamiaiset ja ruokailut. Samalla alueella sijaitsevien koulujen majoittujien ruokailut keskittään yhteen ruokailupisteeseen. Ruokahuollon toteuttamisesta vastaa ulkopuolinen toimittaja. Vapaaehtoistyön osalta ruokahuolto on ollut aiemmin yksi merkittävimmistä osa-alueista. Esimerkiksi vuoden 2006 Pispalan Sottiisissa talkoolaisia oli ruokahuollon tehtävissä 68 henkilöä, ja he tekivät yhteensä 693 talkootuntia. Viime vuosina ruoan valmistaminen ja jakelu on tilattu kokonaan ruokatoimittajalta, eikä talkoolaisia ole enää ollut ruoanjakelutehtävissä.

Järjestyksenvalvonta keskittyy tapahtuman tilaisuuksiin ja kulkueisiin. Tapahtumalla on nimetty turvallisuuspäällikkö, joka tekee tarvittavat suunnitelmat ja hoitaa yhteydenpidon viranomaisiin, jotka vastaavat turvallisuuden liittyvistä asioista. Lisäksi hän vastaa järjestyksenvalvojien työnjohdosta. Järjestyksenvalvojat ovat vapaaehtoisia, jotka pääsääntöisesti ovat suorittaneet järjestyksenvalvojakoulutuksen. Esimerkiksi vuonna 2006 Pispalan Sottiisissa järjestyksenvalvojina toimi yhteensä 52 henkilöä, jotka tekivät yhteensä 528 työtuntia.

Pispalan Sottiisin tapahtumatoimiston ja tapahtuman aikana toimivan festivaalitoimiston hoitaman ennakkolipunmyynnin lisäksi pääsylippujen myynti järjestetään tilaisuuksien sisääntulojen yhteyteen. Useamman vuoden aikana ovilipunmyyntiä on hoitanut eräs paikallisista nuorisoseuroista, joka hoitaa lipunmyynnin ovilta ja sisäänpääsyn valvonnan yhteistyössä järjestyksenvalvojien kanssa.

Tapahtuman visuaalisesta näkymisestä kaupunkikuvassa ja konserttipaikoissa vastaa koristeluryhmä, jossa vastuuhenkilön lisäksi toimii vapaaehtoisia avustajia. Materiaalina käytetään pääosin kankaita, mainosbanderolleja, lippuja, julisteita sekä kasveja ja kukkia. Lisäksi Pispalan Sottiisin kesätapahtuman yhteydessä hoidetaan liputus kaupungille. Liputuksen hoitaa oma vapaaehtoisten ryhmä.

Pispalan Sottiisin henkilö- ja tavarakuljetuksia hoitaa kuljetustyöryhmä, jolla on käytössään autoja, jotka soveltuvat tavaroiden ja henkilöiden kuljetukseen. Kuljetuspäälliköksi nimetty henkilö tekee kuljetussuunnitelma ja ottaa vastaan kuljetustilauksia tapahtuman aikana.

Pispalan Sottiisiin osallistuu 7–10 kansainvälistä esiintyjäryhmää, jotka oleskelevat paikakunnalla vajaan viikon ajan. Ryhmät esiintyvät festivaalin konserteissa ja tilaisuuksissa. Ne majoittuvat pääosin tapahtuman osanottajille järjestetyissä yhteismajoituksissa Sampolan koululla ja ruokailevat festivaaliruokalassa samassa paikassa. Kaikille kansainvälisille esiintyjille hoidetaan opas- ja tulkkauspalvelut. Oppaat ja tulkit tekevät työtään vapaaehtoisina.

Sottiisin tilaisuuksia järjestetään eri puolilla kaupunkia. Keskeisiä tapahtumapaikkoja ovat toimineet muun muassa Keskustori, Tullikamarin pakkahuone, Sampola, Hällä-näyttämö, Konsu, Konservatorion juhlasali, Pyynikin uimahalli, Kalevan kirkko, Tuomiokirkko, Tampere Areena, Tampere-talo, Ratinan stadion sekä Pyynikin urheilukenttä. Lisäksi kaupungilla järjestetään kulkueita ja muita pr-esityksiä. Tapahtumapaikoilla toimivat vastuuhenkilöt ja stage managerit, jotka vastaavat paikkojen toiminnasta. Kulkueisiin ja tapahtuman pääjuhlaan on SPR:n kautta järjestetty ensiapu.

Pispalan Sottiisin valmistelut voidaan jakaa neljään toimintavaiheeseen:

1. Tapahtuman perustan luominen ja resurssien varmistaminen käynnistetään jo useita vuosia ennen itse tapahtuman toteutusta. Perustaa luotaessa keskiössä ovat ohjelman päälinjauksiin, viestintään, yhteistyökumppanuuksiin ja talouden suunnitteluun liittyvät toimenpiteet. Näillä pyritään takaamaan tapahtumalle riittävät taloudelliset ja toiminnalliset resurssit, kiinnostava sisältö sekä kohderyhmiä kiinnostava ohjelmallinen sisältö. Perustan luominen tehdään pääsääntöisesti työntekijöiden ja hallinnon toimesta.
2. Tuotantosunnittelu käynnistyy 9–12 kuukautta ennen tapahtumaa. Tässä vaiheessa kootaan toteutusta varten työryhmät ja vastuuhenkilöt, luodaan tapahtumasuunnitelmat ja hinnoitellaan tapahtuma asiakkaille. Samalla käynnistetään myös markkinoinnin toimenpiteet ja seurataan talouteen liittyvien kulujen ja tulojen toteutusta sekä tehdään tarvittavia muutoksia suunnitelmiin.
3. Tapahtumatoteutuksessa toimijoiden määrä kasvaa huomattavasti, kun suunnitelmat konkretisoituvat käytännön toteutukseksi. Tässä vaiheessa tapahtuman päätöksenteko delegoituu työntekijöiltä toiminta-alueiden vastuuhenkilöille sovittujen periaatteiden mukaisesti. Vapaaehtoisorganisaatio toteuttaa tapahtumasuunnitelmat ja niihin liittyvät toiminnot. Työntekijät seuraavat tehtävien toteutusta ja tarvittaessa antavat tukea niiden tekijöille.
4. Tapahtuman jälkityöt sisältävät palautteen keräämisen ja analysoinnin, talouden laskutusten ja raporttien tekemisen sekä vapaaehtoisten kiittämiseen liittyvät toimenpiteet. Tämä työskentelyn vaihe toteutetaan pääosin työntekijöiden ja toimikuntien voimin.

Edellä mainitut toimintavaiheet ovat ominaisia tapahtumille, joiden toteutus perustuu suu-rehkoon vapaaehtoisten joukkoon, jotka työskentelevät tapahtumien aikana järjestelytehtävissä. Merkityksellistä tässä toteutusmallissa on vapaaehtoisten sitouttaminen tapahtuman toteuttamiseen ja riittävän informaation antaminen heidän käyttöönsä, jotta he pystyvät suoriutumaan tehtävistään.

Julkisuudessa tapahtuman toteutus viestii vahvasti asiantuntijuus- ja tilannejohtajuutta. Tapahtumien ajaksi koottu organisaatio kykenee päätöksentekoon sekä erilaisiin tilanteisiin ja olosuhteisiin reagoimiseen, koska vastuiden rajat on määritelty ennakkoon. Toisaalta toimintakulttuuri pyrkii tukemaan kasvatuksellisuutta ja kokemuksen kautta kehittyvää vastuullisuutta, jotka ovat merkittäviä asioita tapahtuman toiminnalleen määrittelemissä arvoissa.

4.3 Suunnittelu ja dokumentaatio

Tapahtumasuunnitelmien merkitys tapahtuman onnistumisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa on keskeinen. Realististen ja huolellisesti laadittujen suunnitelmien avulla kyetään määrittelemään valmisteluvaiheessa tarvittavat henkilö- ja muut resurssit. Tapahtuman lähestyessä ja aikana suunnitelmien avulla siirretään tieto suunnittelevilta toimikunnilta, työryhmiltä ja vastuuhenkilöiltä toteuttaville ryhmille tai yksittäisille talkoolaisille. Tällä tavalla luodaan mahdollisimman hyvät edellytykset tehtävien hoitamiselle eri osa-alueilla. Hyvien suunnitelmien avulla on mahdollista saattaa laajan joukon tietoon myös niiden osa-alueiden valmistelu, jotka ovat oman tehtäväkentän ulkopuolella. Suunnitelmat synnyttävät myös luottamuksen siihen, että tapahtuman kokonaisuus on toimintaa johtavien henkilöiden ja toimikuntien hallinnassa

Pispalan Sottiisin järjestelyjen kannalta keskeisin ohjekirja on järjestelysuunnitelma, johon kootaan mahdollisimman yksityiskohtainen tieto tapahtuman ohjelmasuunnitelmasta tilaisuuksittain sekä siihen liittyvistä vastuista ja tehtäväjaosta. Järjestelysuunnitelma esittelee myös päätösvallan delegeoimismallin ja järjestelyvastuut osa-alueittain. Myös keskeisten henkilöiden puhelinnumerot ja tapahtumapaikkojen sijainti ja pohjakartat löytyvät järjestelysuunnitelmasta. Yleisperiaatteena on, että järjestelysuunnitelma kertoo kyseisen tapahtuman aikataulut, työnjaon ja vastuuhenkilöt. Tavoitteena on, että järjestelysuunnitelma sisältää mahdollisimman kattavasti tiedon, kuka vastaa mistäkin ja millä aikatauluilla.

Talkoolaisten käsikirjaa kutsutaan Pispalan Sottiisissa sottiketiksi. Käsikirjan tavoitteena on esitellä, mitä asioita liittyy talkoolaisena olemiseen Pispalan Sottiisin tapahtumissa. Käsikirja sisältää yleistä tietoa tapahtuman taustasta, organisaatiosta ja toimintakulttuurista,

jotka eivät ole sidoksissa mihinkään yksittäiseen osatapahtumaan. Sottiketti kertoo myös talkoolaisen edut ja velvollisuudet tapahtumassa sekä pyrkii luomaan yhteishenkeä ja yhteisöllisyyttä tekijäjoukkoon. Tehtävien hoitamiseksi käsikirjaan on koottu myös yksityiskohtaisempaa tietoa tehtävien hoitamisesta osa-alueittain. Tällä pyritään ennakkoon opastamaan, millaisia tehtäviä esim. järjestyksenvalvojat tai festivaalitoimiston työntekijät joutuvat hoitamaan tapahtumassa. Talkoolaisen käsikirja jaetaan kaikille talkoolaisille. Sen tietoja tapahtumien välillä päivittää talkoopäällikkö.

Tapahtumaan esiintymään tulossa olevilta ryhmiltä pyydetään ennakkoon esittelytietoja ryhmän toiminnasta, ohjelmistosta ja yhteystiedoista etukäteen ennen tapahtumaa. Näistä tiedoista kootaan vihkonen, joka on juontajien ja tapahtumaan osallistuvien tiedotusvälineiden edustajien käytössä.

Tapahtuman jälkeinen dokumentaatio muodostuu asiakkaiden sekä vapaaehtoisten, toimikuntien, sidosryhmien ja työntekijöiden antamista palautteista. Saadut palautteet käsitellään toimikunnissa ja niiden pohjalta luodaan raportit päätoimikunnalle ja järjestävän tahon hallinnolle. Merkittävän osan raportoinnista muodostaa talouden raportointi, jota seurataan ennen tapahtumaa ennakoivalla talouden seurannalla ja tapahtuman jälkeen kustannuspaikkakohtaisilla raporteilla.

Dokumentaation merkitys tapahtumien järjestelyissä on suuri. Parhaimmillaan ne jäsentävät tapahtumaa ennakkoon ja auttavat järjestävää organisaatiota hahmottamaan, mitä asioita tulee tehdä missäkin vaiheessa. Hyväkään dokumentaatio ei palvele toteutusta, ellei sitä saada jaettua myös tekijöille käytännön työvälineiksi. Sen vuoksi dokumentaation on hyvä olla sellaisessa muodossa, että siitä voidaan helposti muokata järjestelyjen eri osa-alueita palvelevia ohjeistuksia. Hyvä ennakkosuunnittelu mahdollistaa myös reagoimisen tarvittaaviin muutoksiin tilanteissa, joissa ennakkoon tehdyt arviot eivät toteudukaan suunnitellusti. Ennakkodokumentointi helpottaa myös tapahtuman jälkiarviointia, kun ennakkoon tehtyjä arvioita voidaan verrata itse toteutumaan.

Monipuolisella tapahtumadokumentaatiolla pyritään vahvistamaan tapahtuman julkisuuskuva tasokkaasta ja ammattimaisesti järjestetystä toiminnasta ja halutaan luoda sille uskottavuutta sekä sidosryhmissä sekä asiakkaiden että oman organisaation keskuudessa.

Pispalan Sottiisin tapahtumadokumentaatio on laajuudeltaan monipuolinen ja kattava, ja se sisältää useita eri tarkoituksiin tuotettavia dokumentteja. Tapahtumasuunnitelmia hyödynnetään tapahtumien valmisteluissa ja toteutuksessa. Toteutuksesta tuotetut raportit edesauttavat tulevien tapahtumien suunnittelua. Vaikka dokumentaatio on tarkoitettu ensisijaisesti oman yhteisön käyttöön, se vahvistaa välillisesti tapahtuman julkikuvaa suunnitelmallista ja toimintaa analyttisesti tarkastelevasta organisaatiosta.

4.4 Ohjelmatoiminta ja esiintyjät

Pispalan Sottiisin osatapahtumille on ominaista se, että pääosa niiden ohjelmasta kootaan tapahtumaan ilmoittautuneiden kansantanssin ja -musiikin harrastajien esityksistä. Tavoitteena on, että kaikille halukkaille järjestetään esiintymismahdollisuus jossain tapahtuman konsertissa tai tilaisuudessa. Sen vuoksi tapahtumille on ominaista, että niiden tilaisuuksien ja esiintyjien määrä on varsin suuri. Erityisesti tämä näkyy Folklandia-risteilyllä, jossa esiintyjien ja tilaisuuksien määrä tapahtuman keston suhteutettuna liikkuu toteutuksen kannalta äärirajoilla. Toinen esimerkki suuresta osallistujaesiintyjien määrästä on Pispalan Sottiisin kesäfestivaalin pääjuhla, jossa tanssii lähes tuhat eri-ikäistä kansantanssijaa.

Suurin osa Sottiisin tapahtumien esiintyjistä on harrastajaesiintyjä, joille tapahtumat tarjoavat mahdollisuuden esittää harjoittelemaansa ohjelmistoa ja seurata toisten esityksiä. Näissä esityksissä korostuu monesti kansanmusiikin ja -tanssin esiintymis- ja harrastamistoiminnan yhteisöllinen luonne, jossa myös esitysten kautta koetaan kuuluvaksi samaan kulttuurilliseen yhteisöön.

Osallistujaesiintyjien lisäksi Pispalan Sottiisin tapahtumiin kutsutaan myös esiintyjä, joiden ohjelmistolla halutaan täydentää ohjelman monipuolisuutta. Toisaalta tavoitteena on tarjota kiinnostavaa ohjelmasisältöä sekä tapahtumasta kiinnostuneelle ulkopuoliselle yleisölle että osallistujille, jotka muodostavat merkittävän osan tapahtumien yleisöstä. Kutsuttuja esiintyjä ovat mm. Pispalan Sottiisin kansainväliset esiintyjäryhmät, kahden vuoden välein valittava vuoden kansantanssiyhtye sekä ammattimaiset tai muutoin esityksellisesti korkeatasoiset tanssi- ja musiikkiryhmät, joiden katsotaan täydentävän tapahtumien ohjelmallista kokonaisuutta.

Merkittävä tunnuspiirre Sottiisin tapahtumien ohjelman rakentumisessa on, että tapahtumien ohjelmassa on lukuisia tilaisuuksia, joihin on mahdollista tulla mukaan aktiivisena toimijana. Tällaisia ovat muun muassa tanssituvat ja työpajat, joissa on mahdollista itse kokeilla ja opetella tanssiin, musiikkiin tai perinteeseen liittyviä asioita. Toisaalta myös on tilaisuuksia, joissa yleisö aktiivisesti vaikuttaa sen tunnelman luomiseen ja rakenteeseen. Johdetuissa yhteisissä katrilleissa, tanssikilpailuissa, yhteislauluissa, leikkimielisissä kisailuissa ja kulkueissa yleisöllä ja osallistujilla on aktiivinen rooli.

Pispalan Sottiisin tapahtumien ohjelmisto on valtaosaltaan kansantanssiin, -musiikkiin ja -perinteeseen liittyviä esityksiä. Tämä on ominaista erityisesti Sottiisin kesäfestivaalissa, jossa muunlainen ohjelmisto rajoittuu lähinnä tanssiorkestereihin ja lastenmusiikkia esittäviin yhtyeisiin. Tanssimaniassa ja Folklandialla ohjelman sisällölliset rajat ovat jossain määrin laveammat. Tanssimaniassa on myös muiden tanssilajien liikekieleen pohjautuvia esityksiä, mutta useimmiten niiden tekijät ovat kansantanssitaustaisia tai niiden sisällöllinen idea hakee vaikutteita perinnemaailmasta. Folklandian esiintyjissä voi olla myös perinnemusiikin ja -tanssin ulkopuolelta tulevia kokoonpanoja, mutta niilläkin useimmiten löytyy kytköksiä folkin aihepiireihin tai tekijöihin.

Sottiisin tapahtumien esiintyjät eivät edusta pääsääntöisesti populaarikulttuurin valtavirtaa. Sen vuoksi tapahtumien tilaisuuksiin osallistuvalla yleisöllä on yleensä jonkinlainen ennakkokiinnostus ja -tietämys kansanmusiikista ja -tanssista. Tämä merkitsee sitä, että välttämättä muu yleisö ei löydä tapahtumien tilaisuuksiin. Paikalle saapuvat ovat kyllä sitäkin kiinnostuneempia esityksistä, mutta vaarana on se, että jos ei tunne riittävästi kansantanssi- ja -musiikkiyhteisön sisällöllistä ja sosiaalista kontekstia, saattaa kokea jäävänsä ulkopuolisen seuraajan rooliin.

Kansanmusiikin ja -tanssin riippumattomuus yleisön valtavirran mausta ja mieltymyksistä antaa mahdollisuuden kehittää Sottiisin tapahtumien sisältöä sen omista lähtökohdista. Marginaalissa toimiminen antaa mahdollisuuden myös omaleimaisen ja monimuotoisen sisällön kehittämiseksi ja kehittymiseksi, joka mahdollistaa kansantanssin ja -musiikin kehittymisen omista lähtökohdistaan muista riippumattomana.

Pispalan Sottiisin ohjelmapolitiikka on varsin avointa ja se on tarjonnut esiintymismahdollisuuksia suurelle joukolle erilaisia esiintyjäryhmiä. Tämän ansiosta tapahtumalle on muo-

dostunut laaja kontaktiverkosto esiintyjiin, jotka ovat kiinnostuneita esiintymään tilaisuuksissa. Hyvät suhteet esiintyjiin ovat merkityksellisiä myös sen vuoksi, että tapahtumien ohjelmaan käytössä olevat taloudelliset resurssit ovat varsin pieniä, jonka vuoksi esiintyjille ei ole mahdollista maksaa kovin suuria korvauksia.

4.5 Viestinnän tasot ja menetelmät

Tapahtumien ohjelmasta tiedotetaan eri tavoin sekä tavalliselle yleisölle että alan toimijoille. Sottiisin toteuttajat toimivat myös aktiivisesti erilaisissa verkostoissa ja pyrkivät näin lisäämään tapahtumakokonaisuuden tunnettavuutta ja parantamaan sen toimintaedellytyksiä. Pispalan Sottiisin viestintä voidaan jakaa neljään eri tasoon: ulkoiseen viestintään, sisäiseen viestintään, osallistujaviestintään sekä sidosryhmäviestintään.

Ulkoisen viestinnän keskeisenä tavoitteena on saada Pispalan Sottiisin tapahtumille ja sitä kautta myös kansanmusiikille ja -tanssille mahdollisimman paljon näkyvää ja myönteistä julkisuutta. Tällä pyritään kehittämään sekä Sottiisin tapahtumien että folklorealan tunnettavuutta ja tarjoamaan asiasta kiinnostuneille myönteisiä elämyksiä hyvien esitysten tai omaehtoisten tanssikokemusten kautta.

Ulkoinen viestintä voidaan jakaa markkinointiin ja tiedotukseen liittyviin toimintoihin. Markkinoinnillisilla toimenpiteillä pyritään saamaan mahdollisimman suuri näkyvyys kaupallisin periaattein toimivassa ilmoittelussa. Ilmoitusnäkyvyyttä voidaan ostaa erilaisilta printtimedioilta ja sähköisiltä ilmoittelufoorumeilta tai pyritään tekemään yhteistyösopimuksia näkyvyyttä tarjoavien mediapintojen kanssa. Sottiisitapahtumien markkinoinnissa käytetään molempia edellä mainittuja malleja. Keskeistä on löytää rajallisilla taloudellisilla resursseilla riittävän laajuinen ja oikein kohdistettu ja ajoitettu kampanja.

Tiedotukselliset toimenpiteet ovat ulkoisen julkisuuden saavuttamisessa vähintään yhtä tärkeitä kuin markkinoinnilliset. Tiedotustoiminnoilla pyritään saamaan journalistiset tiedotusvälineet ja niihin sisältöä tuottavat toimittajat tietoiseksi tapahtumista ja niiden tarjoamista juttumahdollisuuksista. Tavoitteena on saada toimittajat tekemään juttuja tapahtumista, tilaisuuksista ja konserteista, esiintyjistä ja taustoista ennen tapahtumaa, tapahtuman aikana ja niiden jälkeen.

Tiedotustoimintoja Pispalan Sottiisin tapahtumissa hoitaa tiedottaja, joka vastaa toimittajille ja tiedotusvälineille toimitettavan materiaalin ja informaation tuottamisesta ja lähettämisestä. Tapahtumien aikana kirjoittavat toimittajat saavat tarvitessaan henkilökohtaista palvelua tiedottajalta sekä tapahtumien ajaksi perustetulta tiedotustoimistolta.

Sisäisellä viestinnällä pyritään saamaan tapahtumakokonaisuutta lähellä olevat toimijat tietoisiksi tapahtuman tilasta ja tulevaisuudesta. Sisäisen viestinnän keskeisenä kohteena on tapahtuman toteutuksesta vastaavat taustayhteisöt, joita ovat tapahtuman järjestäjät (Nuorisoajat ja Tampereen kaupunki), henkilöstö sekä toimikuntaorganisaatio ja talkoolaiset. Keskeisenä toimintamuotona on toimikunnissa ja pienryhmissä tapahtuva keskinäinen vuorovaikutus ja keskustelut, joiden pohjalta tuotetaan tapahtumasuunnitelmat ja -raportit tapahtumaorganisaation ja tapahtuman taustayhteisöjen käyttöön. Sisäinen viestintä sisältää myös strategiseen suunnitteluun liittyvien asiakirjojen tuottamisen ja niistä tiedottamisen tapahtuman toteuttajille. Viestinnän menetelminä ovat tällöin sähköiset postituslistat ja postin kautta lähetettävän informaatio sekä ihmisten keskinäinen vuorovaikutus.

Osallistujaviestinnän tavoitteena on luoda mahdollisimman myönteinen vuorovaikutussuhde kansanmusiikin- ja -tanssin harrastajien ja ammattilaisten välille. Tämä on merkityksellistä, koska Sottiisin tapahtumat ovat luonteeltaan osallistujatapahtumia, joissa tapahtumiin osallistuvat tanssijat, soittajat ja laulajat toimivat ohjelmallisina sisällöntuottajina, jotka aktiivisesti vaikuttavat siihen mitä tapahtuma on ja miten se näyttäytyy ulospäin. Sottiisitapahtumia ei olisi mahdollista toteuttaa nykymuodossaan ilman alalla toimivien tekijöiden panosta. Toisaalta myös esiintyjät ja harrastajat tarvitsevat toiminnassaan tavoitteita sekä esiintymisen ja kohtaamisen foorumeita, joita tapahtumat tarjoavat.

Osallistujaviestintä toteutetaan pääsääntöisesti suhteellisen pitkällä aikavälillä käynnistyen usein yli puoli vuotta ennen tapahtumaa. Viestinnän alkuvaiheessa pyritään saamaan mahdolliset osallistujat ja esiintyjät tietoisiksi tulevista tapahtumista ja myös aktivoidaan heitä tuomaan sisällöllisiä ideoita ja ehdotuksia tapahtumiin. Viestinnän toisessa vaiheessa 2–4 kuukautta ennen tapahtumaa annetaan osallistujille tarkempi tieto tulevan tapahtuman sisällöstä ja kustannuksista. Tässä vaiheessa osallistujat tekevät lopullisen päätöksen osallistumisestaan tapahtumaan. Tapahtuman aikainen viestintä antaa osallistujille yksityiskohtai-

sempaa tietoa tapahtumasta ja samassa yhteydessä kerätään osallistujilta palautetta ja annetaan mahdollisuus myös kehittämisideoiden esille tuomiseen.

Osallistujaviestintä toteutetaan pääosin ennakkoesitteiden, juhlien ohjelmaesitteiden ja tilaisuuksien käsiohjelmien avulla. Myös Pispalan Sottiisin internet-sivustoa on kehitetty välittämään informaatiota tapahtumien osallistujille. Viime aikoina myös sosiaalisten medioiden hyödyntäminen on lisääntynyt tapahtumien osallistujamarkkinoinnissa.

Sidosryhmäviestintä suuntautuu toimijoihin, jotka ovat Sottiisin tapahtumien onnistuneen toteuttamisen kannalta merkityksellisiä tai antavat huomattavaa lisäarvoa tapahtumille. Sidosryhmäviestinnän kohteet voidaan jakaa kahteen pääryhmään: yhteisöt ja toimijat.

Yhteisöt ovat tässä tapauksessa järjestöjä, yhdistyksiä tai julkisia ja kaupallisia toimijoita, joiden kanssa tehtävä yhteistyö edesauttaa ja vahvistaa tapahtumien merkityksellisyyttä kulttuuritoimijana. Tapahtumagenren keskeisiä sidosryhmiä ovat olleet Finland Festivals -organisaatio suomalaisten tapahtumajärjestäjien edunvalvojana sekä Folklore Suomi Finland kansanmusiikki- ja -tanssialan tapahtumayhteistyöhön ja ryhmävaihtoihin keskittyvässä yhteistyöjärjestönä. Kansanmusiikin- ja kansantanssin edistämiskeskus (KEK) puolestaan koordinoi koko alan sisällöllistä kehitystä vuositeemojen, koulutuksen ja yhteisten hankkeiden avulla.

Yhteisöviestinnän piiriin kuuluu monimuotoinen joukko folkloren, tapahtumien ja muun kulttuurin parissa toimivia järjestöjä, joiden toiminta nivoutuu tavalla tai toisella Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuuden toimintaan. Merkittävin yhteistyöfoorumi on Folklandia-risteilyn taustajärjestäjäpooli, johon on liittynyt yli 50 valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävää kansanmusiikin ja -tanssin järjestöä, tapahtumaa, oppilaitosta tai yhteisöä.

Sidosryhmäviestinnän keskeisenä menetelmänä on osallistuminen erilaisiin verkostoihin ja myös uusien toiminnallisten verkostojen luominen keskeisten yhteisöjen välille. Tapahtumayhteistyötä on tehty myös muiden kotimaisten folkloretapahtumien kanssa muun muassa Folk Passi -hankkeessa, Folk Suomi -verkostossa sekä pirkanmaalaisten tapahtumien perustamassa Pirfest ry:ssä. Muihin tanssilajeihin ja tanssin ammattikenttään suuntautuvan yhteistyö kanavoituu pääosin Sisä-Suomen tanssin aluekeskuksen kautta, joka konkretisoi erityisesti Tanssimania-tapahtumassa. Tanssimanian yhteydessä toteutetaan yhteistä

toimintaa myös kansantanssin opetusta antavien oppilaitosten ja kansantanssin tutkijaverkoston kanssa.

Julkisten yhteisöjen kanssa tehtävä viestintä painottuu toisaalta tapahtumien toteuttamiseen liittyvään yhteydenpitoon paikallisten toimintaedellytyksiä koordinoivien viranomaisten kanssa. Toisaalta viestintää tapahtuu myös julkisten toimintaresursseja ja avustuksia myöntävien yhteisöjen kanssa. Molempien tahojen kanssa pyritään luomaan toimiva yhteistyö riittävien resurssien ja hyvien toimintaolosuhteiden luomiseksi tapahtumille.

Kaupallisten yhteisöjen kanssa tehtävä viestintä toteutuu pääsääntöisesti yritys yhteistyöhön liittyvän toiminnan yhteydessä. Yhteistyötä tehdään sekä näkyvyyden, tavaratoimittajien ja mediayhteistyön puitteissa. Myös matkailuun liittyvä verkostoituminen on merkittävässä osassa Pispalan Sottiisin toiminnassa.

Kansantanssin ja -musiikin toimintaa tehdään pääosin julkisuudelta näkymättömissä paikallisissa seuroissa ja esiintyjäryhmissä. Tämä monesti laadukas ja tärkeä toiminta ei saa juurikaan näkyvyyttä valtakunnallisissa tiedotusvälineissä. Uutiset ovat usein paikallisia ja käsittelevät ryhmien yksittäisiä esiintymisiä, matkoja tai projekteja. Keskeisten folkloretapahtumien viestintä voi parhaimmillaan tarjota toimijoille mahdollisuuden tuoda näkyväksi kaiken sen, mitä kansantanssi- ja -musiikki sisältää. Tapahtumat tarjoavat esiintyjille ja osallistujille näyteikkunan, jota yleisö ja tiedotusvälineiden edustajat pääsevät seuraamaan ja arvioimaan.

Pispalan Sottiisin tapahtumien yhteydessä viestintää tapahtuu monella tasolla. Ne mahdollistavat kahdensuuntaisen viestinnän sekä alan toimijoiden kesken että kansantanssista ja -musiikista kiinnostuneen yleisön ja sidosryhmien kanssa. Tapahtumakokonaisuus voidaan nähdä julkisuuden näkökulmasta huomattavasti laajempänä. Sen viestintä ei keskity pelkästään tapahtuman järjestämiseen ja markkinointiin liittyvään toimintaan, vaan se tarjoaa viestinnällisen alustan ja verkoston, jossa toimijoiden on mahdollista saada viestijään julkisuuteen.

Monensuuntaisella viestinnällä tapahtumaorganisaatio pyrkii luomaan mahdollisuuden aktiiviseen viestintään myös toimijoille, joiden on muutoin vaikeaa saada ääntään kuuluviin. Julkisuudessa vaikuttaminen on havaittavissa muutoksia erityisesti sosiaalisen median ke-

hittymisen ansiosta myös tapahtumien viestinnässä niin, että tiedon hallinnan sijaan pyritään ohjaamaan haluttuja viestejä oikeille foorumeille ja aktivoida toimijoita luomaan omaa sisältöä, jotka tukevat myös taustayhteisöjen julkisuustavoitteita.

4.6 Laatu ja sen mittaaminen

Pispalan Sottiisin tapahtumissa on vuodesta 2005 hyödynnetty Laatutonni-järjestelmän LaatuVerkko palautteenkeruujärjestelmää. Laatutonni on matkailualalle suunniteltu laatuohjelma, joka pohjautuu kansainvälisiin laatupalkintokriteereihin. LaatuVerkon avulla kerätään palautetta yleisöltä, esiintyjiltä, henkilöstöltä ja talkoolaisilta. Järjestelmässä on luotu matkailualan tunnuslukuvertailujärjestelmä, josta yhteisö saa ajantasaiset vertailutiedot asiakas- ja henkilöstötyytyväisyydestä sekä toimialan tunnusluvuista. Laatutonnivalmennuksissa käytetään kolmea välinettä: Itsearviointia, Laatutonnityökirjaa ja LaatuVerkkoa

Itsearvioinnilla tunnistetaan kehittämiskohteet ja jäsenetään laadunkehittämissuunnitelma toiminnalle. Laatutonnityökirjan avulla työ etenee hallitusti ja työpohjat helpottavat dokumentointia. LaatuVerkko on työväline laadun kehittymisen seurantaan ja asiakkaan kuuntelemiseen toiminnan kehittämiseksi.

Laatutonnijärjestelmä määrittelee laadun tuotteen, palvelun tai toiminnan kyvyksi täyttää asiakkaan tarpeet, vaatimukset ja odotukset. Sitä kautta laatu tuottaa asiakastyytyväisyyttä, uskollisuutta ja taloudellista tulosta (Eronen 2005).

Koettu kokonaislaatu muodostuu odotetun laadun ja koetun laadun yhdistelmästä. Odotettu laatu muodostuu asiakkaan tarpeista, vaatimuksista ja odotuksista, toiminnan markkinointiviestinnän ja imagon kautta saadusta mielikuvasta sekä suusanallisesta viestinnästä. Asiakkaan kokema laatu koostuu lopputuloksen teknisestä ja toiminnallisesta laadusta sekä imagosta.

Asiakkaiden vaatimukset, odotukset ja tarpeet asettavat haasteen johtamisprosessille, jossa tulee arvioida mitä ne vaatimuksia ne asettavat toiminnalle. Johtamisprosessissa on määriteltävä, millaisilla suunnitelmilla, toimintatavoilla, osaamisella ja resursseilla saavutetaan

haluttu tulos toiminnalle. Toimintoketjujen, henkilöstön ja osaamisen avulla saadaan aikaan palvelutuote, joka saa aikaan tavoitellun asiakastyytyväisyyden ja -uskollisuuden. Tulosten mittaamisen, seurannan ja analysoimisen kautta pyritään saamaan aikaan jatkuvan parantamisen malli, jota toiminnan arvot, toiminta-ajatus, liikeideat ja visio tukevat.

Jatkuvan parantamisen malli edellyttää sidosryhmien kuuntelua ja toiminnan suunnittelua, osaamista ja toimintamallien mukaista toimintaa sekä säännöllistä mittaamista, tulosten analysointia ja jatkuvaa parantamista. Laaturjärjestelmän tavoitteena voi olla mm. asiakastyytyväisyys, työntekijöiden tyytyväisyys ja osaaminen, sidosryhmien tyytyväisyys, tulokseteko, tunnustuksen saaminen ja toiminnan vakioiminen niin, että se täyttää lupaukset kerta toisensa jälkeen.

Pispalan Sottiisiin tapahtumissa on vuodesta 2005 alkaen kerätty asiakaspalautetta asiakastyytyväisyyskyselyillä. Kyselyitä on suoritettu sekä tapahtuman aikana tilaisuuksissa vapaaehtoisten toimesta kaavakekyselynä että internet-sivulla olevan palautteenantamismahdollisuuden kautta. Kyselyissä on ollut mahdollista antaa palautetta viisiportaisella asteikolla tapahtuman ohjelmistosta, esiintyjistä, tunnelmasta, ajankohdasta, henkilökunnan ammattitaidosta ja palveluasenteesta, tiedottamisesta, tapahtuma-alueiden palveluista ja tapahtuman hinta-laatusuhteesta. Lisäksi kyselyyn vastanneilla on ollut mahdollisuus antaa vapaasti sanallista palautetta tapahtumista. Saatujen palautteiden määrä on ollut 100–200 palautetta/ tapahtuma.

Tapahtumien eri osa-alueita on arvioitu kussakin järjestetyssä osatapahtumassa (Tanssimania 2007, Pispalan Sottiisi 2008 ja Folklandia 2009) asteikolla 1-5 (1 huonoin, 3 neutraali, 5 paras). Vastaajista Tanssimaniassa ja Pispalan Sottiisissa noin 1/3 oli miehiä ja 2/3 naisia. Folklandian osalta vastaajien sukupuoli jakautui tasan miesten ja naisten välillä. Seuraavassa taulukossa on esitetty vastausten keskiarvot osa-alueittain sukupuolittain ja niiden painotettu keskiarvo. Taulukon alarivissä on esitetty vastaajien kaikille osa-alueille antamat keskiarvot sukupuolittain ja tapahtumittain.

	TM07			PS08			FL09		
	nais.	mieh.	yht.	nais.	mieh.	yht.	nais.	mieh.	yht.
Tapahtuman ohjelmisto	4,24	4,09	4,19	4,24	3,85	4,15	4,16	3,91	4,08
Tapahtuman esiintyjät	4,51	4,36	4,46	4,42	4,00	4,32	4,24	4,02	4,17
Tapahtuman tunnelma	4,20	4,11	4,17	4,16	3,91	4,10	4,43	4,33	4,40
Tapahtuman hintalaatusuhde	3,35	3,62	3,43	3,56	3,40	3,52	3,54	3,29	3,45
Tapahtuman ajan kohta	4,19	4,23	4,20	4,35	4,28	4,33	4,33	4,19	4,28
Markkinointi- ja tiedotusmateriaali	3,76	3,50	3,68	4,20	3,69	4,08	3,89	3,78	3,85
Henkilökunnan ammattitaito	4,00	4,11	4,03	4,17	3,76	4,07	4,41	4,32	4,38
Henkilökunnan palveluasenne	4,14	4,34	4,21	4,30	4,15	4,26	4,46	4,41	4,44
Tapahtuman myyntituotteet	3,82	3,61	3,75	3,77	3,34	3,66			
Opasteet	3,52	3,48	3,50	3,68	3,60	3,66			
Yleinen siisteys	4,01	3,94	3,99	3,84	3,76	3,82	3,76	3,88	3,80
Majoituspalvelut	3,80	3,85	3,82	3,64	3,61	3,63			
Ravitsemuspalvelut	3,46	3,88	3,74				3,94	3,91	3,93
Vastausten keskiarvo	3,92	3,93	3,93	4,02	3,78	3,97	4,12	4,00	4,08

Kaikkien kolmen osatapahtuman asiakkailta saamat arviot noudattavat hyvin samansuuntaista kaavaa. Folklandia menestyy kaikkien osa-alueiden keskiarvossa parhaiten (4,08), mutta Pispalan Sottiisiin (3,97) ja Tanssimanian (3,93) saamat keskiarvot eivät olennaisesti jää jälkeen siitä.

Taulukosta on nähtävissä, että arviointi jakautuu selkeästi tapahtuman sisällöllisten tekijöiden arviointiin ja toisaalta tapahtuman puitteiden ja järjestelyjen arviointiin. Myönteisimmät arviot annettiin tapahtumien sisältötekijöille, kuten esiintyjät, tunnelma ja ohjelmisto. Myönteisesti arvioitiin myös henkilökunnan palveluasennetta ja ammattitaitoa. Nämä saivat kaikissa osatapahtumissa selvästi yli neljän pisteen arvosanat. Kielteisimmän arvioitiin tapahtumien hinta-laatusuhdetta, myyntituotteita ja opasteita. Näiden osa-alueidenkaan arvosanat eivät kuitenkaan pudonneet neutraalin arvosanan (3) alapuolelle.

Miesten ja naisten vastausten erona on havaittavissa, että naiset antavat keskimäärin miehiä parempia arvosanoja erityisesti sisällöllisiin tekijöihin liittyvissä osa-alueissa. Tapahtumien puitteita koskevissa arvioinneissa naisten ja miesten antamien arvioiden ero lähenee ja jossain tapauksissa jopa kääntyy päinvastaiseksi (esim. hinta-laatusuhde, ravitsemuspalvelut, tapahtuman ajankohta). Tämä on erityisesti havaittavissa Tanssimaniaa koskevissa arvioinneissa.

On mielenkiintoista havaita, että parhaat arvosanat kaikissa tapahtumissa annettiin osa-alueille, joissa on kysymys ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta. Tässä asiassa korostuu erityisesti Sottiin tapahtumien yhteisöllinen luonne. Tapahtumien ohjelma, tunnelma, esiintyjät, henkilökunnan toiminta liittyy yleisön, esiintyjien, osallistujien ja tapahtuman tekijöiden väliseen vuorovaikutukseen, jossa keskinäinen yhteenkuuluvuuden tunne saa suuren merkityksen. Toisaalta tapahtumiin osallistuvilla ihmisillä on tunne siitä, että he ovat omalta osaltaan vaikuttamassa tapahtuman sisältöön ja kehitykseen.

Laadun standardeja arvioitaessa on huomioitava ero taiteen ja kulttuurin sekä tieteen ja järjestelmien parissa työskentelyn välillä. Kulttuurituotannolle on ominaista se, että ratkaisumalleja ei ole mahdollista toistaa lainkaan niin yleispätevästi kuin esimerkiksi teollisuustuotannossa. Monesti ratkaisumallit ovat hyvin ainutkertaisia ja tilannekohtaisia. Sen vuoksi tapahtumajärjestämisen standardeja ei ole mahdollista rakentaa niin, että olisi rajallinen määrä patenttiratkaisuja kuhunkin tilanteeseen. Kysymys on enemmänkin samankaltaisesti toistuvien tilanteiden prosessijohtamisesta, jonka taustamäärittelijänä on ammatillinen osaaminen ja etiikka sekä toiminnan arvomaailma ja tavoitteet (Eronen 2005).

Tapahtumajärjestämisen prosesseja on mahdollista jäsentää niin, että niiden toistuvuutta on mahdollista ennakoida ja hallita. Tätä kautta päästään laatukulttuuriin, jossa kyetään hallitsemaan erilaisia tilanteita ja mitoittamaan riittävät resurssit niiden toteuttamiseksi. Toimintaprosesseista pyritään erottamaan ne osat, jotka toistuvat samanlaisina, jolloin niille on mahdollista luoda hyvinkin tiukkoja standardeja. Toisaalta on tärkeää huomioida prosessin osat, jotka vaihtelevat tilannekohtaisesti johtuen mielipiteiden, laatuksiteereiden, asiakasarpeiden ja tilanetekijöiden vaihteluista.

5 MEDIAJULKISUUS

Tarkastelen seuraavaksi, miten vuonna 1970 perustetun Pispalan Sottiisin kesätapahtuman julkisuus kehittyi kahden ensimmäisen vuosikymmenen aikana. Mediajulkisuuden analysointia varten keräsin aineistoksi Aamulehden kirjoittamat uutisjutut vuosilta 1970–1990. Tutkimusaineiston olen rajannut kutakin juhlaa edeltävän maanantain ja seuraavan viikon keskiviikon välisenä aikana Aamulehdessä olleisiin kirjoituksiin, jotka joko kokonaan tai suurimmaksi osaksi käsittelivät Pispalan Sottiisia. Aineiston ulkopuolelle olen jättänyt juhlien mainosilmoittelun ja tiedotteet esimerkiksi juhlien aiheuttamista muutoksista kaupungin liikennelaitoksen linja-autoliikenteeseen.

Aamulehti oli tutkimukseni näkökulmasta tarkoituksenmukaisin media, koska sen uutisointi kattoi koko parhaiten julkisuustarkasteluni aikavälin alusta lähtien ja sen uutisointi tapahtumasta jakautui suhteellisen tasaisesti valitulle tarkastelujaksolle. Aamulehden juttujen valitseminen tutkimusaineistoksi on perusteltua myös siksi, että vaikka Pispalan Sottiisi on kansainvälisesti ja kansallisesti merkittävä kansantanssijuhla, sen imago ja toteuttajaorganisaatio on vahvasti paikallinen. Oletettavaa on myös, että mikään muu journalistinen media ei ole kirjoittanut tapahtumasta yhtä laajasti ja säännöllisesti koko sen historian ajan.

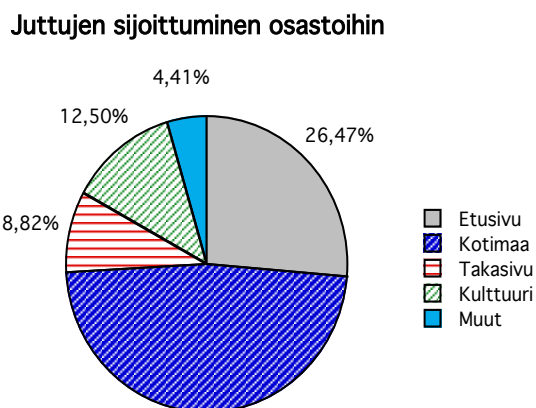
5.1 Aamulehden jutut kahdelta ensimmäiseltä vuosikymmeneltä

5.1.1 Uutisjuttujen määrä ja sijoittuminen osastoihin

Aamulehti julkaisi vuosina 1970–1990 yhteensä 136 Pispalan Sottiisia käsittelevää juttua, jotka jakautuivat ennakkojuttuihin ja uutisiin. Ennakkojutut olivat lähinnä ennen juhlaa kirjoitettuja tietopaketteja, jotka esittelivät ohjelmaa ja esiintyjiä. Ennakkojuttuja oli aineistossa yhteensä 15. Uutisjutut kertoivat juhlan tilaisuuksista, esiintyjistä, järjestelyistä ja oheistapahtumista. Ne sisälsivät myös runsaasti haastatteluja ja kuvauksia sekä kritiikkiä esityksistä. Uutisjuttuja aineistossa oli yhteensä 121.

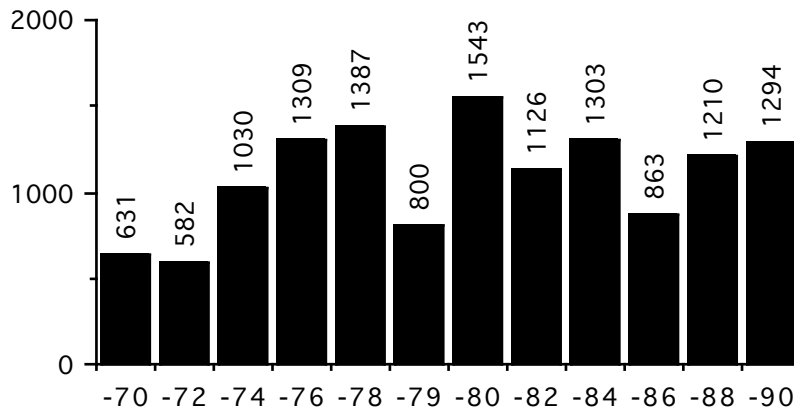
Juttujen määrä eri vuosina vaihteli niin, että pienimmillään se oli vuonna 1972 (7 juttua) ja suurimmillaan vuonna 1990 (17 juttua). Etusivun uutiseksi tapahtuma ylsi yhteensä 36 kertaa. Aamulehti huomioi tapahtuman joka kerta vähintään kahtena päivänä etusivullaan. Etusivun jutut toimivat viittauksina lehden muilla osastoilla sijoittuneisiin laajempiin juttuihin. Sottiisia käsittelevien kirjoitusten sijoittuminen eri osastoille vaihteli vuosittain niin, että niitä oli lehden yhdeksällä eri osastolla. Yleisimmin jutut oli sijoitettu kotimaan osastolle (61 juttua), mutta niitä löytyi jopa elinkeinoelämä- ja urheilusivuilta.

Pispalan Sottiisia ei Aamulehden kirjoittelussa mielletty kulttuuritapahtumaksi vaan iloiseksi kesätapahtumaksi, joka kokosi kansantanssin harrastajat yhteiseen juhlaan. Kulttuurisivuille festivaalia käsitellyt juttu sijoittui vain 17 kertaa, joista kolmasosa ajoittui vuoteen 1976. Tuolloin Sottiisin yhteydessä esitettiin Kansallisoopperan Joutsenlampi-baletti sekä järjestettiin kansainvälinen tanssiseminaari. Kulttuurisivujen kynnys ylitettiin tuolloin, koska juhlan ohjelma sisälsi myös muuta tanssia kuin kansantanssia. Muut kyseisen vuoden juhlasta kirjoitetut jutut sijoitettiin muille kuin kulttuurisivuille.

Palstasenttimetreissä mitattuna Aamulehden kirjoittelu juhlasta lisääntyi vuoteen 1980 saakka kahta poikkeusta lukuun ottamatta. Vuonna 1972 toimittajien lakko ajoittui osittain juhlan ajalle, mikä vähensi uutisointia huomattavasti. Tampereen kaupungin täyttäessä 200 vuotta vuonna 1979 Pispalan Sottiisi järjestettiin poikkeuksellisesti parittomana vuonna. Se jäi Aamulehdessä selvästi vähemmälle huomiolle kuin samanaikaisesti järjestetty Tampereen Sävel -tapahtuma. Aamulehden kirjoittelun määrä tasaantui 1980-luvulla. Pienimmillään se oli vuonna 1986, jonka jälkeen juttujen määrä vähitellen lisääntyi.

Palstasenttimetrit vuosittain

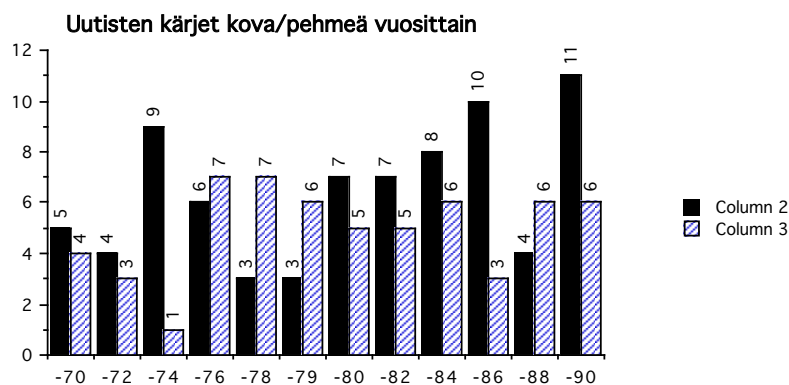
Pispalan Sottiisi vakiinnutti nopeasti asemansa Aamulehden uutisaiheena. Lehti huomioi juhlan ennakkojutuissaan sekä uutiskirjoittelussaan säännöllisesti niin, että se tuotiin esiin merkittävänä tapahtumana lähinnä kansainvälisyytensä ja suuren kotimaisen osanottajamääränsä ansiosta. Sottiisi ei ole kuitenkaan juhlan saavuttanut kulttuuritapahtuman arvoa, vaan sitä käsitellään tietyn harrastusalan joukkotapahtumana, johon runsas kansainvälinen osanottajajoukko antoi lisäväriä.

5.1.2 Juttujen kärjet

Juttujen kärkien tarkastelussa selvitän, mitä asioita festivaalissa toimittajat ovat pitäneet oletetun lukijan kannalta kiinnostavina. Toisaalta tarkastelen myös millaisia piirteitä lehti-juttujen muodostama Pispalan Sottiisin julkisuuskuva pitää sisällään. Nojaudun journalismissa käytössä olevaan “kärjellään seisovan kolmion” -malliseen juttujen rakenteeseen, jonka mukaan lukijan kannalta kiinnostavimmat asiat sijoitetaan juttujen alkuun eli otsikkoon ja ingressiin. Pääasiallisesti tutkin tässä otsikkojen luomaa julkisuuskuvaa. Jos jutun kärki ei hahmotu otsikon perusteella, etsin sitä ingressistä. Jos jutussa ei ole ingressiä, kiinnitän huomioni leipätekstin ensimmäisiin virkkeisiin.

Juttujen kärjet voidaan jakaa koviin ja pehmeisiin. Kovissa kärjissä teksti on hyvin tosiasioihin perustuvaa, kun taas pehmeissä se on novellimaisempaa. Kovia kärkiä on aineistoni kirjoituksissa 77 ja pehmeitä 59. Vaikka kovia kärkiä on enemmän kuin pehmeitä, Pispalan

Sottiisi osoittautuu varsin otolliseksi aiheeksi maalailevaan ja vertauskuvalliseen kirjoitteluun. Esimerkkeinä pehmeistä kärjistä ovat ‘Polkkaa päivät pääksytysten’ (4.6.1979e) ja ‘Oman maan makeat mansikat’ (2.6.1980c), joissa yhdistetään yleisesti tunnetut sanontatavat juhlan tapahtumiin ja esiintyjiin.

Column 2 = pehmeä
Column 3 = kova

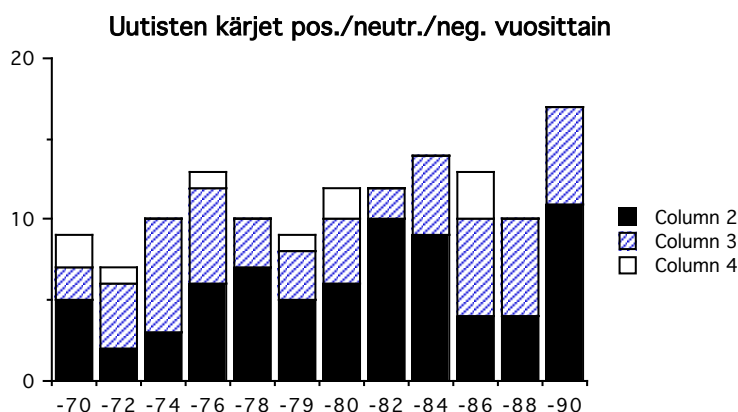
Juttujen kärkiä voidaan tarkastella sen mukaan, millainen sävy niissä on käsiteltävän asian suhteen. Kärjet voidaan jakaa positiivisiin, negatiivisiin ja neutraaleihin. Positiivisia kärkiä jutuista löytyi 72, negatiivisia 10 ja neutraaleja 54.

‘Hämeenkatu kukki – sottiisi soi’ (21.5.1972b) on esimerkki pehmeästä ja positiivisesta kärjestä, jossa yhdistetään kukkiva katukuva juhlan tunnusmusiikkiin ja saadaan aikaan positiivinen mielikuva. ‘Puisto tanssi, väki viihtyi’ (6.6.1986b) on kova ja positiivinen kärki, jossa kirjoittaja luo mielikuvan puistosta täynnä tanssivia ihmisiä, jotka nauttivat olostaan. Edelliset esimerkit osoittavat, että juhla tuodaan lehden kirjoittelussa esiin iloisena tapahtumana varsinkin tilaisuuksiensa ja esiintyjensä puolesta.

Neutraaleja kärkiä oli runsaasti juhlaa käsittelevissä ennakkojutuissa, joita kirjoitettaessa toimittajat eivät vielä olleet nähneet juhlan esiintymisiä. ‘Sottiisi alkaa. Tanssi valtaa kaupungin’ (2.6.1978a) kovana ja neutraalina kärkenä kertoo juhlan alkamisesta ja tanssijoiden kaupungin valtaamisesta ottamatta kantaa asian puolesta tai vastaan. Vastaavasti ‘Korokojen kapse avaa Sottiisiin’ (4.6.1976), joka on pehmeä ja neutraali kärki, luo mielikuvan tanssijoiden kopisevista kengistä, mutta ei luo lukijalle positiivista eikä negatiivista mielikuvaa.

Negatiiviset kärjet liittyivät lähinnä juhlan yleisjärjestelyihin tai esityspaikkoihin liittyvään kritiikkiin. ‘Tsaikovskia kiekkokaukalossa. Joutsenprinsessa sairaalavalossa’ (5.6.1976c) kovana ja negatiivisena kärkenä kritisoi, että Kansallisoopperan baletille ei tarjottu sen arvolle sopivaa esityspaikkaa. ‘Professori Erkki Ala-Könni: Sottiisi on kuin seula, ei pidä vettä eikä soi’ (3.6.1980) sisältää kritiikin, jossa kirjoittaja tukeutuu asiantuntijan sanoihin mainitsemalla tämän myös jutun otsikossa. Tätä voidaan pitää aineistoni ainoana esimerkkinä pehmeästä ja negatiivisesta jutun kärjestä.

Negatiivisia juttujen kärkiä kaiken kaikkiaan kymmenen. Näistä neljä oli sijoitettu Aamulehden kulttuuriosastolle. Kulttuurisivuille oli sijoitettu 17 juttua, mikä on 12,5 % koko aineistostani. Negatiivisia kärkiä sisältävien kirjoitusten prosentuaalinen osuus kulttuurisivuilla on huomattavasti suurempi kuin muissa aineistoni jutuista.

Column 2 = Positiivinen
 Column 3 = Neutraali
 Column 4 = Negatiivinen

Uutisten kärjet antavat Sottiisista kuvan erittäin toiminnallisena juhlanä. Kaikkiaan 78 kärjessä on löydettävissä kuvaus toiminnasta. Toiminnat on jaettavissa kahteen luokkaan; tanssin ja liikkeen (52) sekä soiton, laulun ja äänen (26) kuvaamiseen. Se että tanssi ja liike on kärjissä toiminnan pääaihepiirinä, vahvistaa juhlan julkisuuskuvaa tanssillisena ja liikuntaan liittyvänä tapahtumana.

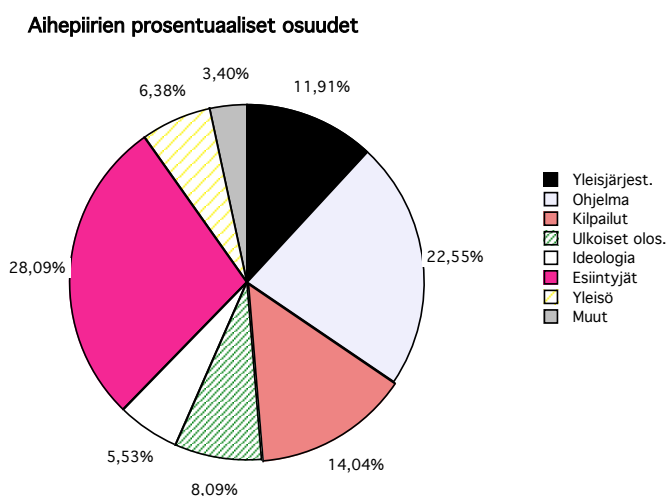
Tanssia ja liikettä kuvaavista aihepiireistä on löydettävissä kuvauksia, jotka kertovat juhlan vauhdikkuudesta yleisesti: ‘Oli se menoa se sottiisimeno’ (23.5.1972a) ja ‘Sottiisimeno

vauhdissa. Jenkka jytkähti kadulla’ (9.6.1974b). Juhlaa yleisesti kuvattaessa löytyy mielenkiintoisia sanamuotoja, jotka liittyvät usein tanssia kuvaaviin termeihin. Tällaisia ovat esimerkiksi ‘Tanhujuhla keinahti vauhtiin....’ (8.6.1974b) ja ‘Sottiisi pyörähti vauhtiin’.

Liikkeen kuvaus uutisten kärjissä liittyy useimmiten jaloilla tehtävään toimintaan. Toimittajat kuvaavat usein hyvinkin mielikuvituksellisesti toimintaa. Tällaisia vertauksia on runsaasti etenkin vuoden 1979 juhlasta kirjoittaneilla toimittajilla: ‘Tanhujalka notkeana’ (2.6.1979a), ‘Kuorot lauloivat. Jalat leiskasivat’ (4.6.1979a) ja ‘Korko kopisi, tossu tömisi’ (4.6.1979d).

Juttujen kärjissä olleet soittoa, laulua tai yleensä ääntä kuvaavat maininnat liittyvät useimmiten juhlan nimikkomusiikkiin eli sottiisiin. Tästä löytyy lukuisia esimerkkejä: ‘Sottiisyyke alkaa’ (30.5.1980), ‘Sottiisi soi ja kansa karkeloi’ (10.6.1974b) ja ‘Sottiisi soi ehkä viimeistä kertaa’ (8.6.1974a).

Muita soittoon tai ääneen liittyviä mainintoja ovat ‘...Sottiisi päättyi ja sirmakka vaikenä’ (8.6.1970b) ja ‘...Sottiisi sujui, peli pelasi’ (23.5.1972d), jotka liittyvät johonkin soittimeen tai yleensä soittamiseen. Juttujen kärjissä olevissa musiikkiesimerkeissä luodaan myös kontrasteja liittämällä yhteen sanapareja, jotka eivät normaalisti ole toistensa yhteydessä. Tällä korostetaan esiintyjien ja ohjelmiston monipuolisuutta ja kansainvälisyyttä. Esimerkkeinä tästä ovat ‘Kuubalaisrytmeistä tanhuihin’ (1.6.1984c) ja ‘Sottiisissa pustin ja pohjo-lan tahteja...’ (2.6.1984)

Jutuissa korostuvat uutisten pehmeät kärjet erityisesti silloin, kun niissä käsitellään tanssia ja esiintyjä. Kovien kärkien osuus on suurempi tapahtuman järjestelyjä ja esiintymispaikkoja käsittelevissä jutuissa. Juhlan toiminnallisuus korostuu uutisten kärjissä erityisesti ohjelmallista sisältöä käsittelevissä jutuissa. Jutujen aihepiireinä korostuvat erityisesti ohjelma ja esiintyjät.

5.1.3 Uutisjuttujen toimijat ja toiminnan kohteet

Toimijoita tai toiminnan kohteita löytyi kärjistä yhteensä 76, jotka voidaan jakaa kolmeen pääluokkaan; esiintyjiin, yleisöön ja Sottiisiin. Toimijat ja toiminnan kohteet olivat kärjissä subjekteina tai objekteina olleet tai ilmenivät lauseyhteydestä tekijöinä tai tekemisen kohteina. Muita mahdollisia alaluokkia ei ole tarpeen muodostaa, koska ne olisivat selkeästi pienempiä näihin verrattuna.

Sottiisi toimijana tai toiminnan kohteena on ylivoimaisesti suurin alaluokka juttujen kärjissä. Se on yli kaksi kertaa suurempi, kuin kahdessa muussa alaluokassa yhteensä. Tämä osoittaa, että Aamulehden kirjoittelussa tapahtumaa tuodaan esiin useimmiten yhtenä kokonaisuutena eikä juhlan yksittäisiä esiintyjä esittelemällä. Sottiisi toimijana on tutkimukseni kannalta mielenkiintoinen, koska toimittajat käyttäessään juhlan nimeä tekijänä luovat kuvan juhlasta toimijana sivuuttaen tanssijat ja pelimannit, jotka tosiasiallisesti toteuttavat uutisjutun esille tuomat toiminnot.

Sottiisi nimenä tuntuu olevan toimittajille keino saada lukija nopeasti ymmärtämään, mistä jutussa on kyse. Toisaalta se aiheuttaa myös sen, että juhlaa käsiteltiin juttujen kärjissä jäsentymättömänä kokonaisuutena, eikä kerrottu, kuka itse asiassa oli toimijana.

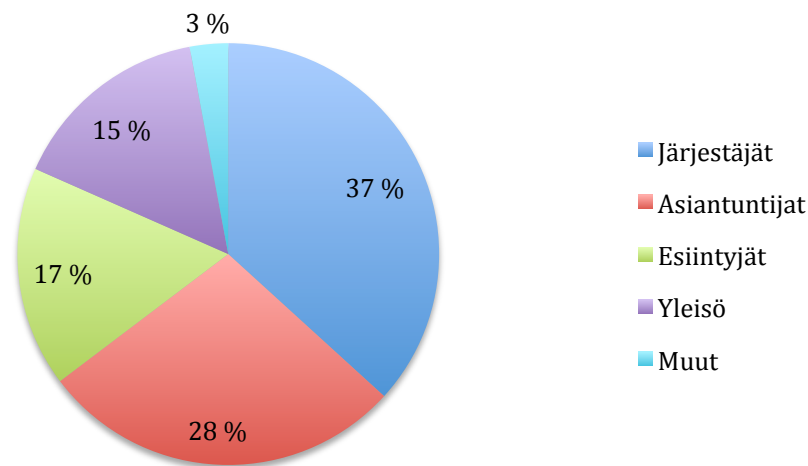
5.1.4 Haastatellut henkilöryhmät

Aineistoni jutuista löytyi yhteensä 140 sisäkkäiskertojaa, joissa jutun kirjoittanut toimittaja siteerasi haastateltavaa. Näistä suurin osa (137) oli suoria sitaatteja, joissa haastateltavaa siteerattiin hänen omilla sanoillaan. Epäsuoria sitaatteja haastateltavan antamasta lausunnosta oli aineiston jutuissa kolme. Niissä kerrottiin epäsuorasti, mitä haastateltava

oli sanonut. Suurimmat määrä sisäkkäiskertojia oli vuosina 1976 (24) ja 1990 (23). Vähiten siteerauksia ajoittui vuosille 1972 (3) ja 1974 (5).

Haastatelluista henkilöryhmistä aineistosta oli löydettävissä neljä pääryhmää. Suurin haastatteluissa siteerattu ryhmä olivat tapahtuman järjestäjät, jotka saivat äänensä kuuluviin yli kolmanneksessa (38%) siteerauksia sisältäneistä jutuissa. Toiseksi eniten (28%) haastateltiin asiantuntijoita, jotka kertoivat näkemyksiään kansantanssista, -musiikista ja -perinteestä. Suurin piirtein saman verran haastatteluissa sisäkkäiskertojina käytettiin esiintyjä (17%) ja yleisöä (15%).

Haastatellut henkilöryhmät

Yhteenvetona voidaan todeta, että Pispalan Sottiisin kirjoitetuissa jutuissa haastateltiin ja siteerattiin aktiivisesti eri toimijoita. Tapahtuman järjestäjät olivat informanteina keskeisessä roolissa ja saivat näin ollen äänensä kuuluville lehtijutuissa. Aamulehden kirjoittamat jutut voidaan pitää merkittävänä mahdollisuutena vaikuttaa taustayhteisöjen ja kansantanssin julkikuvaan.

5.2 Tapahtuman julkisuuskuvan etapit uutisjuttujen välittämänä

5.2.1 1970–1972 Pispalan Sottiisin alkutaival – kepeätä kanssakäymistä yhtä jalkaa

Ensimmäisistä Pispalan Sottiiseista kirjoitettuja uutisjuttuja leimasi positiivinen henki. Kaupunkiin oli saatu uusi kansainvälinen tapahtuma, joka myös merkittävällä tavalla korosti suomalaisen kansankulttuurin syviä arvoja. Sottiisi syntyi 1960-luvulla käynnistyneen uusien kesätapahtumien perustamistrendin loppumainingeissa. Olihan Kaustinen jo saanut oman kansanmusiikkijuhlansa joitakin vuosia aikaisemmin.

Ensimmäisten Sottiisien ohjelmallisia peruselementtejä olivat Keskustorin avajaistapahtumat, Hämeenkadulla järjestetyt paraatit, jäähallissa järjestetyt pääjuhlat, konsertit ja illanvietot, toritanssit sekä kansantanssi- ja -musiikkiaiheiset konsertit. Lisäksi juhlan ohjelmistoon kuuluivat sunnuntaiamun jumalanpalvelus sekä tanssiryhmien ja pelimannien presitykset laitoksissa ja yleisissä tiloissa.

Kansanmuusikoiden mukana olo tapahtumassa sai lehtijutuissa merkittävän osansa. Juttujen sisällössä ja kuvituksessa pelimannit olivat tasavertaisesti esillä tanssijoiden kanssa. Kansainväliset esiintyjäryhmät saivat merkittävän osansa uutisjutuissa. Kansantanssiin liittyvä kilpailutoiminta oli esillä jo alkuvuosien lehtijutuissa.

Kansantanssiaiheinen koreografiakilpailu sävellyskilpailuineen kuului juhlan ohjelmistoon ensimmäisestä tapahtumasta lähtien. Tanhuryhmien luokittelukatselmus sekä Pispalanharjulla ja Hämeenkadulla järjestetty Sottiisin paritanssikilpailu tulivat juhlan ohjelmistoon vuonna 1972.

Leimallisena piirteenä juttujen sisällössä oli juhlan esiintyjien tuleminen kaupunkilaisten pariin, kaduille, toreille ja laitoksiin: 'Sottiisi soi – busseissakin' (4.6.1970), 'Sottiisi soi Alkossa... Käpylän viinapolkka' (7.6.1970), 'Tanssi meni toreille, halliinkin. Sottiisi sujui, peli pelasi' (23.5.1972). Uutisjutuissa heijastui tapahtuman ohjelmiston ja esiintyjien välitön luonne, joka tempasi mukaan tavallisen kadulla kulkijan. Elitistisen juhlan piirteitä ei juttujen perusteella juurikaan noussut esiin.

Kansanperinteen vaaliminen ja säilyttäminen korostui alkuaikojen lehtikirjoittelussa. Puheenvuoroja jutuissa saivat kansanmusiikki- ja tanssialan auktoriteetit (mm. Erkki Ala-Könni sekä kansainvälisten esiintyjäryhmien johtajat). Lisäksi kansanperinteen puolesta-puhujina toimivat poliittiset vaikuttajat. Kansanperinteen keräämiseen ja taltiointiin haluttiin lisää resursseja (Ala-Könni 7.6.1970) ja suomalaisen kansankulttuurin vaalimista ja uusien kansantanssikoreografioiden tuottamista peräänkuulutettiin (Halonen 6.6.1970). Opetusministeri Jaakko Numminen korosti nuorisoseurajärjestön merkitystä kaupungistuvassa yhteiskunnassa ja suuria kansankerroksia liikuttavien tapahtumien arvoa eliittikulttuurin rinnalla (8.6.1970). Myös oikeusministeri Pekka Paavola korosti kansankulttuurin moni-ilmeisyyden merkitystä kuvana suomalaisten tasosta (23.5.1972).

Järjestäjien yhteistyö ilmeni uutisjutuissa molemminpuolisena tyytyväisyytenä. Tampereen kaupunki ilmaisi Sottiisin sopivan hyvin Tampereen kaupungin kulttuurijuhlaksi ja kaupungin avustavan tapahtumaa mielihyvin toisinakin kesinä (Halonen 8.6.1970). Huolimatta joistakin esiintyjien peruutuksista ja liikennejärjestelyjä käsitelleistä jutuista Pispalan Sottiisin järjestelyt saivat myönteistä palautetta Aamulehden lehtikirjoittelussa: 'Uudella innolla käy Suomen Nuorison Liitto rakentamaan kolmatta kansanjuhlaa Tampereelle 1974, sillä jopa majoitusta myöten meni kaikki oikein kivasti.' (23.5.1972).

5.2.2 1974–1976 Sottiisi hakee muotoaan – Joutsenprinsessa sairaalavalloissa – epäilyksen varjoja tulevaisuudesta

1974

1970-luvun loppupuolella Pispalan Sottiisi alkoi vakiinnuttaa asemaansa suomalaisena kulttuuritapahtumana. Järjestäjätahojen välisissä näkemyksissä juhlan tulevaisuudesta heijastui eroja, joita puitiin myös tapahtuman lehtikirjoittelussa.

Ensimmäiset epäilyksen varjot juhlan tulevaisuudesta esitettiin vuonna 1974. Juhlan järjestelytoimikunta pohti, kannattaako Pispalan Sottiisia säilyttää omana itsenäisenä juhlanä, vai tulisiko se liittää johonkin toiseen juhlaan (9.6.1974). Syyksi mainittiin useiden perinnejuhlien päällekkäisyys. Yhtenä vaihtoehtona oli yhdistyminen Sata Häme Soi -juhlaan Ikaalisissa, jolloin olisi muodostettu viikon mittainen juhlakokonaisuus. Tässä mallissa pe-

limannit olisivat soittaneet Ikaalisissa ja tanhuajat olisivat tanhunneet Tampereella. Tampereen kaupunki halusi kuitenkin edelleen pitää kiinni omasta juhlastaan.

Pispalan Sottiisin ohjelmasisällössä ja siitä kirjoitettujen juttujen sisällössä oli havaittavissa muutosta verrattuna ensimmäisiin Sottiiseihin. Jo vuonna 1974 kirjoitetuissa jutuissa käytettiin asiantuntijana taidetanssin edustajaa Doris Lainetta (9.6.1974).

1976

Erityisesti tanssin ammattilaisten ja taidetanssin edustajien mielipiteet saivat sijansa Aamulehden uutisoinnissa 1976. Tapahtuman yhteydessä järjestetyssä kansainvälisessä seminaarissa puheenvuoroja uutisoinnissa saivat taidetanssin edustajat (Juri Grigorovitsh, Moskovan Bolshoi-baletin taiteellinen johtaja ja pääkoreografi sekä balettikriitikko Bengt Häger Ruotsista 4.6.1976). Seminaarissa pohdittiin klassisen baletin ja kansantanssin vuorovaikutusta ja yhteyksiä keskenään. Grigorovitshin mukaan klassisen ja kansantanssiaineuksen yhdistäminen on sulattamista, jota tehtäessä tulee olla perillä kansan mentaliteetista. Bengt Häger oli huolestunut aitojen lähteiden sekoittumisesta ja ehtymisestä. Hänen mielestään Unescon olisi ollut korkea aika puuttua asiaan aidon kansantanssin tallentamiseksi. Häger jakoi kansantanssin karkeasti kolmeen luokkaan: aito, kansan parissa välittömästi syntynyt, nykyiset muunnellut kansantanssit ja koreografisesti muotoillut kansantanssibaletit. Tapahtuman yhteydessä järjestetyn kansainvälisen tanssikurssin uutisoinnissa haastateltavina toimivat tanssin ammattikoreografit ja -opettajat (Henry Sjöberg, Ruotsi ja Ricky Holden, Hollanti 2.6.1976).

Mielenkiintoisena ohjelmallisena kokonaisuutena vuoden 1976 Pispalan Sottiisissa oli Suomen Kansallisoopperan baletin esittämä Joutsenlampi Hakametsän jäähallissa. Esitys toteutettiin tapahtuman ensimmäisenä päivänä ja sen taiteellinen taso sai kriitikolta myönteisen palautteen. Esiintymisolosuhteet ja tekniset puitteet vastaavasti eivät kriitikkoa miellyttäneet: 'Jäähallin kova, kylmä valo tappoi Joutsenlammesta kaiken mystiikan..... Steriilissä sairaalavalossa, kuin leikkauspöydällä pyörähtelivät itse asiassa kuutamoiselle lammelle tarkoitetut joutsenet..... Mitä kuollut kylmä valo ei kyennyt tappamaan sen tappoi hallin räikkyvä äänentoisto' (5.6.1976). Toimittaja ei pitänyt tilaisuutta erityisen hyvänä mainoksena baletille: 'Toivottavasti ensikertaa balettia nähneet eivät luule tätä esitystä edustavaksi näytteeksi. Se oli vain tanssiesityksen esittely Tampereen jäähallissa.'

Aamulehden uutisoinnissa Sottiisista 1976 huomionarvoisena piirteenä oli myös kuvitus. Iloisen kesätapahtumakuvituksen lisäksi merkittävästi nousi esiin kuvat tanssialan auktoriteeteista, jotka osallistuivat kansainväliseen seminaariin ja tanssikurssiin. Lisäksi avajaispäivän uutisoinnissa (5.6.1976) lehden etusivulla käytettiin elitistiseen tyyliin tehtyä piirroskuvitusta, joka selkeästi poikkesi pääosin käytetystä kansanomaisesta juttujen kuvituksesta. Päätyöpäivän uutisoinnissa Pispalan Sottiisi rinnastettiin Ilmajoen oopperajuhlien kanssa samanaikaisesti järjestetyksi merkittäväksi kulttuuritapahtumaksi.

Vuoden 1976 uutisointi oli varsin poikkeuksellinen verrattuna muihin 1970-luvulla järjestettyihin Sottiisiin tapahtumiin. Osaltaan tähän syynä olivat juhlan ohjelmistoon tehdyt muutokset. Kansainvälinen seminaari ja tanssikurssi saivat runsaasti huomiota uutisoinnissa ja Joutsenlampi-baletin esittäminen osana juhlan ohjelmaa omalta osaltaan vaikutti kirjoitettujen juttujen painotuksiin. Pispalan Sottiisin ohjelmisto ja sen uutisointi heijasti 1970-luvun suuntausta, jossa kansantanssin arvostuksen tasoa haluttiin nostaa muun taide-tanssin tasolle. Tuolloin Suomessa otettiin ensimmäisiä askelia kansantanssin ammatti- maistumisen suuntaan perustamalla kansantanssiryhmä Katrilli, jonka tavoitteena oli kehittyä ensimmäiseksi suomalaiseksi ammattikansantanssiryhmäksi.

Kansantanssitoiminnan arvostuksen kehittämiseksi luotiin kontakteja muiden tanssilajien vaikuttajien suuntaan sekä pyrittiin nostamaan kansantanssin julkista tukea valtiovallan toimesta. Koska suomalaisen kansantanssin parissa ei oltu merkittävästi tehty tutkimustoimintaa, oli luonnollista, että asiantuntijoita etsittiin toisten tanssilajien puolelta sekä hyödynnettiin kansainvälisiä kontakteja niiden maiden kanssa, joissa kansantanssin tutkimus oli kehittyneempää.

Toisaalta vuoden 1976 ohjelmallisia linjauksia voidaan selkeästi tulkita irtiottona suomalaisen kansanmusiikkiin, josta ensimmäisiä merkkejä oli havaittavissa vuoden 1974 lehtikirjoittelussa, jossa harkittiin kansanmusiikin ja –tanssin eriyttämistä eri tapahtumiin Tampereelle ja Ikaalisiin.

Pispalan Sottiisia 1976 käsitelleessä jälkikirjoituksessa toimittaja puuttui ensimmäisen keran tapahtuman järjestelyissä ilmenneisiin ongelmiin. Erityisesti jutussa kritisoitiin pääkaupunkiseudulta johdettua organisaatiota: 'Hotelli Emmaukseen majoittuneet ulkomaiset vieraat ja pääkaupunkilainen järjestäjäkunta muodostivat salaseuran, josta tietoja tihkui

paikkakunnan omiin lehtiin – sikäli mikäli... Toivoisin seuraavan Sottiisin järjestyvän kokonaan tamperelaisvoimin, kenties pelaa paremmin, kun on kokit samasta kyökistä’ (8.6.1976).

Pispalan Sottiisin alkuvuosien hyvää yhteistyötä henkivän kanssakäymisen jälkeen seurasi vaihe, jossa tapahtuma pyrki hakemaan asemaansa kulttuuritapahtumien kentällä. Tämä heijastui myös ohjelmallisissa valinnoissa, jossa tapahtumaan tuotiin kansantanssin ulkopuolelta esityksiä. Tapahtumasta kirjoitetuissa jutuissa informantteina käytettiin tanssialan asiantuntijoita, jonka myötä pyrittiin kasvattamaan kansantanssin arvostusta muiden tanssilajien rinnalla. Tapahtumasta kirjoitetuissa jutuissa heijastuivat myös paikallisen ja valtakunnallisen toteuttajaorganisaation välisiä erimielisyyksiä.

5.2.3 1978–1980 Aito suomalainen tanhu häviämässä? – Väli vuoden juhlintaa – ’Sottiisi soi kuin seula, ei pidä vettä eikä soi’

1978

Vuoden 1978 Pispalan Sottiisin lehtikirjoittelu esitteli laajasti kansainvälisiä esiintyjäryhmiä ja niiden ohjelmistoa. Toisaalta sijansa sai myös kotimainen kansantanssi, jonka kirjoittelussa keskityttiin tanhuluokittelun uutisointiin ja aidon suomalaisen tanhun säilyttämiseen ja elvyttämiseen.

Tapahtuma esiteltiin kansainväliseltä esiintyjäkaartiltaan siihen asti värikkäimmäksi Sottiisiksi (2.6.1978). Esiintyjäryhmiä saapui seitsemästä maasta. Kotimaisten esiintyjien määräksi mainittiin 400–500 tanssijaa ja ulkomaisia esiintyjä oli noin 200.

Kansainvälisistä esiintyjistä esiteltiin uutiskirjoittelussa Unkarilainen Zala-ryhmä sekä tanskalainen Ragu-ryhmä (3.6.1978). Toimittajan valinta oli mielenkiintoinen, sillä Zala oli yli kolmekymmentä vuotta toiminut eräs Unkarin arvostetuimmista kansantanssiryhmistä, kun taas Ragu oli toiminut vasta kuukauden. Lehtijutussa arvostettiin Ragu-ryhmän työskentelyä sen opeteltua 16 tanssia kuukaudessa ohjelmistokseen Pispalan Sottiisiin. Lisäksi korostettiin tanssin sosiaalista merkitystä, yhdessä tekemistä ja traditioiden säilyttämisen merkitystä. Unkarilaisen Zalan korostettiin runsaan harjoittelun merkitystä ryhmän

taiteellisen tason ylläpitämiseksi. Zalan ohjelmisto sisälsi traditionaalisten unkarilaisten tanssien lisäksi koreografioita, joita oli tehty Bartokin, Liszin ja Kodaly'n musiikkiin.

Kotimaisesta kansantanssista kirjoitetuissa jutuissa pääosan sai tanhuluokittelu (4.6.1978). Luokittelutapahtuma esiteltiin katselmustapahtumana, jossa tanhuryhmät luokiteltiin eri sarjoihin. Ryhmät saivat palautteen esityksistään ja parhaimmille ryhmille oli tiedossa myös esiintymismatkoja ulkomaille. Luokittelujen koulutuksellista merkitystä korostettiin; Niiden tarkoituksena oli kiinnittää huomiota esityksellisiin seikkoihin: 'Meillä ei tanhuryhmien esityksissä pyritä näyttelemiseen vaan luonnolliseen myötäelämiseen näyttämöllä' (4.6.1978). Taidetanssiväen puuttumista yleisön joukosta ihmeteltiin: 'Tanhuväestä tanssimme voisi kiinnostustaan osoittamalla kenties kouluttaa mm. ne puuttuvat miestanssija-reservit, joista niin paljon puhutaan.... Taidetanssin on vain ojentettava kätensä tanhuväen suuntaan' (4.6.1978)

Luokittelujen palautteessa kiinnitettiin huomiota mm. ohjelmakokonaisuuksiin, näyttämötilan käyttöön ryhtiin, puvustukseen, musiikin osuuteen, käsien otteisiin, ilmeisiin, täsmällisyyteen, rytmikkyuteen, vauhdikkuuteen ja askelten puhtasoppisuuteen. Yleiskunnan petämisestä johtunut laulun huonoon tasoon kiinnitettiin huomiota. Tämän mainittiin olevan koko kansanperinteen säilytyksessä heikoimmalla. Myös parikontaktin puute ja tyttöjen kampaukset saivat kritiikkiä luokittelua käsitelleessä jutussa.

Vuoden 1978 Sottiisin jälkijutussa toimittaja pohtii kansantanssin asemaa taidemuotona: 'Kansatieteellisiä arvoja monella tavoin säilyttävä ja vaaliva kansantanssi on myös taidetta.... Se ottaa piiriinsä kaikki halukkaat ja tarjoaa mielen ja ruumiin terveyttä edistävän vaihtoehdon autoilevalle ja kuvaa tuijottavalle kenties myös kaljapulloon liikaa kiintyneelle ihmiselle.' (5.6.1978). Kansantanssin merkitys laajoja kansankerroksia liikuttavana ja hyviä ja terveitä elämäntapoja vaalivana taidemuotona sai toimittajan varauksettoman hyväksynnän.

Toimittajan näkemyksen mukaan kansantanssi oli jakautunut kahteen suuntaukseen: Vanhoja tanssimuotoja hakevaan ja tarkkaan säilyttävään sekä kansantanssia edelleen kehittävään. Perinteitä säilyttävät ryhmät olivat usein iäkkäämpiä ja taidoiltaan epätasaisempia. Toisaalta niiden tanssi koruttomampaa, aidompaa ja liikunnan ilon leimaamaa. Kotimaisista katselmuksista olivat toimittajan näkemyksen mukaan nuo alkuperäisemmät, vanhoista

tanssijoista kootut, kömpelöt, mutta viehättävän aidot ryhmät kadonneet. Kansantanssista oli alkanut kadota sen oma sävy esiintymistaitojen kehittymisen myötä. Toimittajan mukaan kansantanssin olisi pitänyt laajentaa aluettaan kansaan päin, opettaa helppoja tanhuja kaikille halukkaille ja tanssi niitä niityillä ja puistoissa.

Sottiisin sosiaalinen luonne nousi esiin vuoden 1978 uutisoinnissa useassa jutussa. Avaajaistapahtuman uutisoinnissa otsikoitiin: 'Sisilian poika vei Tampereen tytön tanssiin' (3.6.1978). Pispalanharjun sottiisikilpa sai myös paikalliset asukkaat kertomaan kommenttinsa tanssijoiden taidoista (4.6.1978). Viimeisen päivän kulkue Hämeenkadulla sekä toritanssit Tammelantorilla vetivät mukaan myös kaupunkilaisyleisön tanssimaan yhdessä kansainvälisten esiintyjien kanssa.

Pelimannien osuus jäi vuoden 1978 Aamulehden kirjoittelussa hyvin vähäiseksi. Pienessä uutisessa mainittiin Suomen Pelimanniyhdistyksen kevätkokouksesta ja valtakunnallisesta pelimannikonsertista tapahtuman yhteydessä (4.6.1978). Aamulehden uutisoinnissa Pispalan Sottiisi oli vahvasti leimautunut kansantanssitapahtumaksi. Tämän linjauksen vahvisti myös järjestelytoimikunnan puheenjohtaja: 'Kaustinen on viulun juhlaa, Kuopio baletin juhlaa, Pispalan Sottiisi on tanhun ja kansantanssin juhlaa' (2.6.1978).

1979

Pispalan Sottiisi järjestettiin 1979 poikkeuksellisesti parittomana vuotena osana Tampereen kaupungin 200-vuotisjuhlallisuuksia samanaikaisesti Tampereen Sävelen kanssa. Tuolloin kirjoittelu Aamulehdessä oli vähäisempää johtuen kahden tapahtuman samanaikaisuudesta. Muutenkin Sottiisi kärsi uutisoinnin mukaan vastoinkäymisiä: Toinen kutsutuista kansainvälisistä esiintyjistä perui tulonsa viime hetkellä (1.6.1979), tilaisuudet kärsivät yleisön puutteesta (4.6.1979) ja loppujen lopuksi vielä hirvikin eksyi sunnuntaiaamuna kaupungilla sottiisijuhlijoiden sekaan (4.6.1979).

1980

Vuoden 1980 Sottiisin lähdettiin taas vanhoin hyviksi koetuin eväin. Aamulehden uutisointi käsitteli tapahtumaa näyttävin ja myönteisin jutuin – olihan kyseessä Pispalan Sottiisin kymmenvuotisjuhla: 'Kun kymmenen vuotta sitten ryhdymme järjestämään ensimmäistä kertaa Pispalan Sottiisia, emme uskaltaneet uneksiakaan mistään tällaisesta' järjestelytoi-

mikunnan puheenjohtaja (31.5.1980). Oman lisänsä tapahtuman arvolle toi kansainvälisen folklorefestivaalien liiton CIOFF:n kokous Sottiisin yhteydessä. Liiton puheenjohtaja antoi Pispalan Sottiisista myönteisen lausunnon; 'Teillä on täällä kaikkea: Ihmeen ihania esiintyjäryhmiä, aurinkoa, ihmisiä... Toivon, että Tampereen juhlat jatkuisivat pitkälle tulevaisuuteen' (Henri Coursaget 31.5.1980).

Myös uutisjutuissa esiintyneet sitaatit yleisöltä ja esiintyjiltä loivat myönteistä kuvaa Sottiisista: 'Voi että sain nähdä Suomessa tällaisen juhlan! Vastaavaa en ole ennen kokenut' (kanadalainen ulkosuomalainen Taimi Carr 2.6.1980), 'Vallan mainio kesän aloitus tämä sottiisi on' (kulkuetta seurannut Helvi Nurminen 2.6.1980), 'Päättäjien pitäisi tulla katsomaan tänne paikan päälle, mitä lukuisat tanhuryhmät ovat saaneet aikaan' (kotimaiset kansantanssijat Ristiinasta 2.6.1980). Myös tapahtuman järjestäjätahojen edustajat osoittivat tyytyväisyyttään tapahtumaa kohtaan: 'Tämä on Tampereen värikkäin ja katukuvassa näkyvin juhla. Ulkomaalaiset keräävät väkeä katujen varrelle ja sottiisikilpa Pispalanharjulla ja Hämeenkadulla tuskin löytää vertaistaan' (apulaiskaupunginjohtaja Halonen 2.6.1980).

Aamulehden jälkijutussa Pispalan Sottiisin päätoimikunnan jäsenet professori Erkki Ala-Könni ja assistentti Vuokko Kivisaari antoivat mainitut myönteiset palautteet huomioiden yllättävän kriittisen lausunnon tapahtuman tilasta: 'Sottiisi on kuin seula, ei pidä vettä eikä soi' (3.6.1980). Ala-Könnin mukaan tapahtuma toteutettiin entisin, osittain laihtunein eväin, mikä johti mm. pääjuhlan latistumiseen ja yleisön vähenemiseen. Hänen mukaansa järjestelykoneisto kaipasi uudistumista, koska alusta asti järjestelyissä mukana olleet olivat väsyneet juhlan tekemiseen. Juhla kaipasi hänen mukaansa lisää juhluvuutta ja laajenemista kaikkien ihmisten nähtävälle ja kuuluville. Näkyvyys kaupungilla ja markkinointi tarvitsivat hänen mukaansa kohennusta. Juhlan olisi pitänyt laajentua kansanjuhlan suuntaan, nyt pääpaino oli liiaksi edustuspuolella. Vuokko Kivisaari tuki Ala-Könnin mielipiteitä ja halusi juhlaan enemmän väriä, näyttävämpää ja näkyvämpää juhlintaa ja etukäteen täsmällisempää tiedotusta.

Vuosien 1978–1980 uutiskirjoittelussa alkoi heijastua suomalaisessa kansantanssissa tapahtunut muutos, jossa perinteisten tanhujen lisäksi enenevässä määrin alettiin tuottaa uusia kansantanssiin pohjautuvia koreografioita. Samalla pohdittiin kansantanssin aitoutta ja kehityksen suuntia.

Pispalan Sottiisi alkoi kirjoitettujen juttujen perusteella entistä enemmän profiloitua kansantanssin tapahtumaksi, mikä aiheutti pelimannien osuuden vähenemistä tapahtuman osallistujina. Eripura pelimannien ja tanssijoiden välillä heijastui vahvasti myös Aamulehden kirjoittelussa tapahtumasta.

Pispalan Sottiisin järjestelyorganisaation sisäisiä jännitteitä ei käsitelty enempää vuoden 1980 lehtikirjoittelussa. Kirjoitus kuitenkin heijasti kansanmusiikkiväen tyytymättömyyttä tapahtuman ohjelmallisiin linjauksiin, jotka painoutuivat kansantanssin esille tuomiseen. Kansanmusiikin näkyvyys uutisoinnissa vähentyi selvästi ensimmäisen vuosikymmenen aikana. Vuotta 1980 voidaan pitää käännekohtana, jonka jälkeen pelimannien osuus väheni juhlan osanottajamäärissä. Myös kansanmusiikkiorganisaatioiden edustus juhlan järjestelykoneistossa pieneni.

5.2.4 1982–1986 Sottiisikilpaa pyjamassa ja verryttelypuvussa – Otsa hiessä talkootyötä – Kaupunki haluaa ottaa ohjat

1982

Pispalan Sottiisia 1982 tanssittiin aurinkoisten säiden merkeissä. Hyvät sääolosuhteet olivat muodostuneet tapahtuman tavaramerkiksi. Tämän huomio myös Aamulehti: 'Sää ei petä Pispalan sottiisia koskaan...' (3.6.1982). Ensimmäistä kertaa juhalle oli nimetty ohjelmallinen pääteema, joka oli hämäläinen tanssi ja musiikkiperinne.

Lasten ja nuorten merkittävä osuus Pispalan Sottiisin 1982 osanottajamäärissä tuotiin esiin myös uutisoinnissa. Tapahtumassa kerrottiin olleen yli 1000 nuorta suomalaista tanhuaajaa (3.6.1982). Muutenkin suomalaisen kansantanssin tason ja harrastajamäärien kohoaminen heijastui Aamulehden kirjoittelussa: 'E erityisen mukavaa on se, että suomalainen tanhutoiminta on nyt vahvassa nousussa.' (Suomen Nuorison Liiton kulttuurisihteeri Sirkka Viitanen 4.6.1982). Syyksi kansantanssitoiminnan kehittymiseen Viitanen mainitsi uuden ryhmien luokittelujärjestelmän, joka motivoi tanssiryhmiä entistä parempiin suorituksiin: 'Ennen tanhuryhmät kilpailivat keskenään – kuten urheilukilpailuissa – mutta nyt ryhmät luokitellaan taitojen mukaan viiteen luokkaan.'

Uutena ohjelmallisen osa-alueena Pispalan Sottiisin tulivat yleisölle ja osanottajille suunnatut tanssituvat, jotka nimettiin sottiisisaleiksi: 'Sottiisalin tarkoituksena on villitä yleisöä. Se, joka osaa kävellä, voi tulla mukaan... Haluamme kasvattaa uusia tanssin ystäviä' (Suomen Nuorisoseurain Liiton liikunnanohjaaja Antti Savilampi). Sottiisisaleissa oli mahdollista opetella suomalaisia ja kansainvälisiä kansantansseja.

Kansanperinteen säilyttämisen ja vaalimisen rinnalle oli noussut vapaampi tapa tulkita perinnettä, joka näkyi erityisesti sottiisikilpailuissa: 'Sottiisiin sopii tyyli kuin tyyli. Alkaneissa sottiisikilpailuissa oli tanssityylejä ja asuja joka lähtöön. Vaatteet vaihtelivat kansallispuvuista tykistön pussihousuihin ja pyjamiin.' (6.6.1982). Kehitys ei kuitenkaan saanut varauksetonta kannatusta kilpailun tuomaristolta, joka antoi palautetta kilpailun jälkeen: 'Tuomaristo antoi myös ohjeet niille, jotka jatkossa aikovat pärjätä sottiisikilpailussa. Reseptiin kuuluu se, että pukeutumisessa pitää muistaa kansanomaisuus, joten verryttelypuvussa ei pidä jenkata. Tuomaristo muistutti myös siitä, että Pispalan Sottiisissa tanssitaan suomalaista sottiisia, joten naapurimaiden tanssit kannattaa unohtaa.' (7.6.1982). Edellä mainittu heijastaa kansantanssissa käynnistymässä ollutta uudistusprosessia ja sukupolvenvaihdosta. Kansantanssin harrastajamäärät olivat vahvassa nousussa ja uusia nuoria tanssijoita ja ohjaajia tuli mukaan toimintaan. Nuoret harrastajat halusivat perinteen vaalimisen lisäksi käsitellä perinnettä vapaammin, ja ottaa siihen vaikutteita myös uudemista ilmiöistä ja naapurikansojen kansantansseista.

Järjestelyorganisaation puheenvuoroissa osoitettiin arvostusta tapahtuman kehittämiseksi tehdyille työlle: 'Pispalan sottiisin runkona taustajärjestäjänä on äskettäin 100-vuotisjuhliaan viettänyt Suomen nuorisonliitto. Ilman tällaista koko maan kattavaa organisaatiota näin laajamittaisen juhlan järjestäminen olisi vaikeaa.' (Apulaiskaupunginjohtaja Halonen avajaispuheessaan 3.6.1982). Tapahtuman järjestelytoimikunnan puheenjohtaja korosti Sottiisin merkitystä kansanmusiikkietouden lisääjänä Tampereella ja kertoi tapahtumien järjestäjien saaneen julkisia tunnustuksia tekemästään työstä (Iiro Tuominen 4.6.1982).

1984

Pispalan Sottiisin 1984 kansainvälinen esiintyjäjoukko oli eksoottisempi kuin aikaisemmissa tapahtumissa. Esiintyjäryhmiä saapui Tampereelle Kuubasta, Tansaniasta, Romani-

asta, Unkarista ja Ruotsista (3.6.1984). Kansainvälinen esiintyjäjoukko sai merkittävän osan myös Aamulehden uutiskirjoittelussa – erityisesti siltä osin, kun kansainväliset ryhmät esiintyivät laitoksissa ja toreilla: 'Musiikki astui kansan luo ja kansainväliset rytmit keskelle pohjoishämäläistä jäyhyyttä.... Keskustorilla esittäytyi heti avajaispäivänä kansainvälinen kansanmusiikki pustan rytmeistä kuubalaistanssin askeliin.' (31.5.1984).

Sottiisin roolia kansan keskelle keskuuteen menevänä tapahtumana korostettiin vuoden 1984 uutisoinnissa. Kansantanssi kulttuurimuotona koettiin läheiseksi; siitä pystyivät nauttimaan myös tavalliset kaupunkilaiset: 'Niissä viedään kulttuuri suoraan sorvin ääreen ja työntekijöillä on mahdollisuus maistaa kulttuuria, vaikka siihen vähän vierastellen kotioloissa suhtauduttaisiinkin.... Herrain kotkotuksista ja risupartojen haihatteluista ei kuitenkaan ollut häivääkään...' (1.6.1984).

Niin ikään tapahtuman uutisoinnissa 1984 nostettiin esiin vapaaehtoistyön merkitystä juhlan järjestelyissä. Tapahtuman talousarvio oli saatu karsittua 420 000 markkaan, jolla järjestettiin lähes viikon mittainen tapahtumien ketju, jossa esityksiä oli yli kaksikymmentä. Talkootyön merkitystä kulujen karsimisessa pidettiin tärkeänä: 'Talkootyötä. Talkootyötä. Ja vielä kerran talkootyötä. Ilman sitä ei sottiisi Tampereella soisi eikä tansahtelisi.' (3.6.1984).

Edellisessä Sottiisissa käynnistyneet sottiisialit eivät järjestäjien mukaan olleet täysin saavuttaneet asetettua tavoitettaan saada kansaa opettelemaan kansantansseja: 'Tässä tavoitteessa emme aivan onnistuneet.... Tarkoitus on ollut tehdä tästä nimenomaan massatapahduma....' (Savilampi 3.6.1984)

Myös edellisessä tapahtumassa esille noussut perinteen uudistusprosessi jatkui. Uutena toimijana Pispalan Sottiisin organisaatioissa oli kulttuuriyhdistys Keri, joka järjesti samanaikaisesti omaa folklorefestivaaliansa ylioppilastalolla. Festivaali toteutettiin yhteistyössä Sottiisin järjestäjien kanssa, ja siinä esiteltiin uutta ja vanhaa kansanomaista musiikkia läheltä ja kaukaa. Esiintyjäkaarti oli varsin monipuolinen ja perinteen rajoja rikkova. Esiintymässä olivat mm. Vammalan Väinämöinen Armas Huppunen, country-muusikko Tom Kuchka, Arbeit macht frei, Mikko Perkoila ja Los Ustads. Aamulehden uutisjutussa toimittaja otti kantaa perinteisen ja uudistuvan kansanmusiikin suhteeseen: 'Ylioppilastalon meininki tuskin miellytti puhtaaseen ja tiukan perinteiseen kansanmusiikkiin tottunutta kuuli-

jaa. Silti Keri ansaitsee täyden hatun noston pyrkimyksistään edistää myös uudenlaisen kansanperinteen esittämistä..... Vaikka perinteinen kansanmusiikki pystyykin saavuttamaan suuren yleisön vielä tämänkin päivän Suomessa, se silti on sidoksissa omaan perinteeseensä. Nykykansanmusiikki, se folklore, pystyy pelimanni- ja tanssimusiikkia vapaammin tulkitsemaan tämän päivän tunteja. Se ei ole sidottu omaan esittämistapaansa ja – tulkintaansa – vielä.’ (3.6.1984).

Kansantanssin uudistamistyössä Aamulehden uutisoinnin mukaan ei saavutettu koreografiakilpailulle asetettuja tavoitteita. Tuomaristo kaipasi lisää uuden kansantanssityylin mukaista selkeää esityksellisyttä. Kilpaluun osallistuneiden koreografien todettiin pitäytyneen turhan tiukasti vanhoissa perinteissä (4.6.1984). Toisaalta aikaisemmassa jutussa toimittaja pohti kansantanssin kehityssuuntaa ja tulevaisuutta: ’Suomalaiskatsojaa alkaa jopa arvella miten pitkälle tähän suuntaan enää voidaan mennä. Markkinatunnelma on jo hyvin lähellä.... Näyttävien ulkolaisten ryhmien joukossa tahtoo suomalainen tanhu nykeräytyä nurkkaan. Syytä ei tietysti ole ja meidän tanhujamme kyllä osataan muualla arvostaa.... Asiantuntijoiden ja tuomariston keskuudessa keskustellaan siitä miten pitkälle tanhu on ’jalostettavissa’ esitystanssin suuntaan että sen kansantanssin luonne säilyisi ja siinä ohessa tietysti myös siitä, mistä perinne todella alkaa, miten kauas on mentävä tanssin juurille ja ovatko esimerkiksi Helvi Jukaraisen hienot tanhusommitelmat enää, vielä vai jo kansanperinnettä.’ (3.6.1984).

Uuden kansanmusiikin esiinmarssi ja tuomariston toivoma uudistuminen koreografioihin heijastivat 1980-luvun alussa käynnistynyttä perinnekäsityksen uudistumista sekä kansantanssin että kansanmusiikin alalla. Kehityksen ja uudistuksen tukena toimivat myös vuonna 1983 perustettu Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osasto sekä Tampereen yliopiston kansanperinteen laitos, jonka opiskelijoista monet olivat myös kulttuuriyhdistys Kerin toiminnassa mukana.

Tapahtuman jälkijutussa todettiin tapahtuman jääneen maksullisten tilaisuuksien yleisötaivoitteestaan. Maksullisiin tilaisuuksiin osallistuin vajaat 3000 henkeä, jonka johdosta järjestäjät joutuivat pohtimaan uudelleen tapaa, jolla ohjelmaa yleisölle tarjotaan. Maksuttomat tilaisuudet vetivät väkeä, mutta taloudellisesti ne rasittivat juhlan järjestämistä (4.6.1984).

1986

Pispalan Sottiisin näkyvyys Aamulehden uutisoinnissa oli 1980-luvun pienin palstamillimetrein mitattuna (863 pmm). Se lähenteli jo väli vuoden 1979 näkyvyyttä (800 pmm), jolloin Pispalan Sottiisin ja Tampereen Sävelen samanaikaisuus vähensi merkittävästi tapahtuman saamaa näkyvyyttä Aamulehdessä.

Muutenkin tapahtumasta kirjoitettujen uutisjuttujen sävy ei noussut kovinkaan positiiviseksi. Lähinnä Itä-Euroopasta saapuneet kansainväliset esiintyjäryhmät eivät tarjonneet riittävästi uutta väriä ja eksotiikkaa ohjelmistoon eivätkä avajaistapahtuman esitykselliset olosuhteet miellyttäneet toimittajaa: 'Vain sankan piirin etummaisesti näkivät esitykset kunnolla. Muut jäivät paitsi musiikista, sillä Keskustorin liikenne jyräsi alleen kaiken soiton ja laulun.' (5.6.1986).

Epävakaat sääolosuhteet koettelivat nyt ensimmäistä kertaa Pispalan Sottiisia. Aamulehti uutisoi jo ennakkojuttunsa otsikossa sään riskiä tapahtumalle: 'Pispalan Sottiisi alkaa tänään Kansantanssijuhla rohkeasti taivasalla' (4.6.1986). Tapahtuman pääjuhla oli nyt ensimmäistä kertaa Pyynikin palloilukentällä jäähallin sijaan. Huonot sääolosuhteet osuivat tapahtumaviikon perjantaille, jolloin televisioitavaksi suunniteltu ulkoilmakonsertti jouduttiin peruuttamaan. Järjestäjät joutuivat selittämään katoksen puutetta konserttipaikalla: 'Sateen mahdollisuutta ei haluttu ottaa huomioon. Kirjastonpuiston lava on ollut paikallaan 20 vuotta, katos ei meillekään tullut mieleen, Sottiisin järjestelytoimikunnan toiminnanjohtaja Maria Äikäs myöntää.' (7.6.1986).

Kansojen kohtaaminen oli Pispalan Sottiisin 1986 ohjelmallinen teema. Sottiisitalitoimintaa jatkettiin edellisten vuosien tapaan. Toimittaja kritisoi jutussaan kohtaamisten todellisuutta. Hänen mielestään opetusillat päättyivät ennen kuin suurin osa suomalaisesta tanssiväestä saapui Tampereelle. Toisaalta myös Viola Malmin karjalaisen kansantanssin kurssin peruuntuminen harmitti osanottajia: 'Todelliseen vastavuoroisuuteen, toinen toisilta oppimiseen on vielä matkaa. Kaksi vuotta sitten Sottiisissa mukana ollut tanssialaisen seloryhmän kanssa aloitettu uusi syvällisempi kulttuurivaihdon muoto ei vielä ole kantanut hedelmää.' (7.6.1986).

Tampereen kaupungin kulttuuritoimenjohtaja Timo Kukkasmäki ilmaisi tyytymättömyytensä Pispalan Sottiisin kansainvälisten asioiden hoitoon (8.6.1986). Tapahtumaan jäi saa-

pumatta kaksi ulkomaista esiintyjäryhmää ja muidenkin esiintyjien tulo varmistui vasta viime hetkillä. Kukkasmäki kritisoi Suomen Nuorisliiton tapaa hoitaa kansainvälisiä suhteita, kun taas Hämeen Nuorisoseuran Liitto sai kiitosta paikallisena järjestäjätahona. Hänen mukaansa kaupunki halusi ottaa enemmän vastuuta juhlan järjestelyistä ja suunnitelmassa oli Pispalan Sottiisiin muuttaminen jokakesäiseksi tapahtumaksi. Kukkasmäki halusi tiivistää Sottiisiin organisaatiota, koska hajanaisuutta oli aiheuttanut se, että suuri osa järjestelyistä hoidettiin Helsingistä käsin.

Sovittelevampi sävy oli apulaiskaupunginjohtaja Kaarina Suonion juhlapuheessa Pispalan Sottiisiin pääjuhlassa Pyynikin palloilukentällä: 'Kansanperinteen harrastus nousee syvistä, inhimillistä tarpeista. Nykymaailmassa se perinteen siirtämisen lisäksi luo uutta kulttuuria vastapainoksi joka puolelta tulvivalle massaviihdelle. Hyvänä esimerkkinä tästä tärkeästä työstä Tampereen apulaiskaupunginjohtaja Kaarina Suonio pitää sunnuntaina päättyneitä kymmenettä Pispalan Sottiisiä.' (9.6.1986). Tampereen kaupungin ja nuorisoseurajärjestön välisiä erimielisyyksiä ei käsitelty juhlan jälkeen Aamulehden uutiskirjoittelussa.

Vuosina 1982–1986 Aamulehden jutut käsittelivät pääosin suomalaisen kansantanssin kehittymistä, jossa uudet kansantanssikoreografiat valtasivat alaa ja perinteisten tanssien esittäminen koettiin jäävän vähäisemmäksi. Sään merkitys tapahtuman järjestelyissä nousi merkittävämpään osaan tapahtuman pääjuhlan siirtyessä ulkoilmatilaisuudeksi. Vuosikymmenen alussa esiintyneet erimielisyydet tapahtuman järjestäjätahojen kesken nousivat uudelleen esiin vuoden 1986 uutisoinnissa tällä kertaa Tampereen kaupungin edustajien toimesta.

5.2.5 1988–1990 Häätunnelmista Työhön ja Ilonpitoon – 'Kenen hyväksi tärkätty kansa tanhuaa'

1988

Pispalan Sottiisiin oli vuodeksi 1988 nimetty ohjelmalliseksi pääteemaksi häät. Teema nousikin erinomaisen hyvin esiin Aamulehden uutiskirjoittelussa. Tapahtumassa vihittiin myös oikea hääpari sunnuntain päätöspäivänä, joka vihkimistilaisuuden jälkeen osallistui myös halki kaupungin kulkevaan sottiisikulkueseen sekä pääjuhlaan Pyynikin urheilukentällä.

Uutiskirjoittelu tapahtumasta oli hyvin positiivista huolimatta siitä, että sateinen sää haittasi avajaistapahtuman tanssiesityksiä. Tapahtuman ohjelmatoimikunnan puheenjohtaja korosti jälleen talkootyön merkitystä tapahtuman toteutuksessa. Talousarvio oli kasvanut 700 000 markkaan, josta julkisen tuen osuus oli 290 000 markkaa (Savilampi 2.6.1988).

Kansainväriinen tarjonta juhlassa oli monipuolinen. Esiintyjäryhmiä oli saapunut Petroskoista, Neuvosto-Ukrainasta, Espanjasta, Saksan Liittotasavallasta, Unkarista, Indonesiasta ja Kreikasta (2.6.1988). Kreikkalaisen ryhmän isäntinä toimivat Suomi-Kreikka –yhdistyksen tamperelaiset jäsenet, joilla oli myös oma kreikkalaisia tansseja tanssiva ryhmänsä (3.6.1988).

Kansantanssiaiheiseen sommitelmakilpailuun osallistui seitsemäntoista ryhmää. Aamulehden uutisoinnissa kiinnitettiin huomiota teiskolaisen Kantavarvas-ryhmän Toivo Kuula –aiheiseen koreografiaan (4.6.1988). Sommitelmakilpailua haluttiin järjestäjien toimesta kehittää edelleen: '...ja myös kansainvälisen kilpailun järjestäminen voi olla ohjelmassa seuraavalla kerralla' (Kukkasmäki 6.6.1988)

Edelliskerran erimielisyydet kaupungin ja nuorisoseurajärjestön kesken oli ilmeisesti sovittu, sillä myös kulttuuritoimenjohtaja antoi myönteisiä lausuntoja tapahtumasta: 'Kukkasmäki oli sängen tyytyväinen sunnuntaina päättyneiden 11. kansantanssifestivaalien kulkuun, sillä viime kerran yleisöennätys ylitettiin, ulkomaiset tanssijaryhmät olivat taitavia, juhlien kilpailut kiinnostivat alan harrastajia ja kaiken lisäksi tapahtuman talous on kunnossa' (6.6.1988). Vastaavasti vs. kaupunginjohtaja otti kantaa uuden kansantanssin kehitykseen: 'Samalla kun tanhuohjaajien ja tanhuajien tiedot, taidot ja kunnianhimo kasvavat, samalla kun laaditaan yhä korkeatasoisempia koreografioita, saattaa kansantanssi ruveta muistuttamaan enemmän kouluratsastusta kuin kansantanssia. Varokaamme karkottamasta kansantanssista siihen kuuluvaa retevyyttä, riehakkuutta ja rentoa meininkiä' (Kauppinen 6.6.1988).

1990

Työ ja Ilonpito oli vuoden 1990 ohjelmallinen pääteema, jonka ympärille oli suunniteltu myös Pyynikin palloiluhallissa esitetty tanssidraama. Esityksessä kuvattiin vuosisadan vaihteen tehdastyöläisten elämää ja se myös taltiointiin TV2:n toimesta.

Tapahtuman avajaispuheessa kaupunginvaltuuston puheenjohtaja kertoi Sottiisin olevan hyvin erilainen kuin 20 vuotta sitten, kun se järjestettiin ensimmäistä kertaa. Perinteisestä tanhujuhlasta oli muotoutunut hänen mukaansa laaja kansainvälinen tapahtuma 'Tänä vuonna Sottiisi pyrkii yhä enemmän miellyttämään suurta yleisöä. Kansanmusiikkikäsitettä halutaan laajentaa, ja kansantanssifestivaalikin seuraa muodikasta maailmanmusiikki-ilmiötä' (8.6.1990).

Ohjelmiston laajentaminen sai myös haastatellulta yleisöltä myönteistä palautetta: 'Parasta on, ettei kukaan tunne itseään ulkopuoliseksi. Täällä ei ole salamyhkäistä sisäpiiriä, joka hallitsisi asioita..... Tämän vuoden ohjelma on osoittanut, että Sottiisi ei ole fakkiutunut juhla. minkään lajin musiikkia ei saa vastaisuudessakaan sulkea pois; on oltava valmiita muuttumaan.' (Sottiisissa ensimmäistä kertaa mukana ollut tamperelainen 10.6.1990).

Ensimmäistä kertaa Pispalan Sottiisin historiassa järjestettiin Vuoden kansantanssiyhtye -kilpailu. Loppukilpailuun selvinneet neljä ryhmää oli karsittu ennakkoon videoiden perusteella. Pispalan Sottiisin yhteydessä ryhmät esittivät kukin oman kolmen vartin mittaisen ohjelmansa (9.6.1990). Vuoden kansantanssiyhtyeen arvonimi jaettiin kahden ryhmän tamperelaisen Kantavarvas-ryhmän ja tervolalaisen Rimpparemmiin kesken (11.6.1990).

Toisaalta Aamulehden jutussa kyseltiin, miten siipiraslaivalla esitetty jazz, swing ja kantari sopivat kansantanssifestivaalin ohjelmistoon (9.6.1990). Järjestäjät perustelivat, ettei kansanmusiikki ole vain talonpoikaismusiikkia. Lisäksi laivaristeilyt olivat tapahtuman oheisohjelmaa, johon sopii muunkinlainen musiikki (Saressalo 9.6.1990)

Jonkinasteinen perinnekäsityksen vallankumous heijastui tapahtuman yhteydessä järjestetyn Sottiisista Sambadaan –seminaarin uutisoinnissa: 'Kansantanssin juuria etsittäessä on parasta heittää tanhuoppaat nurkkaan ja aloittaa määrittely mystisestä kansasta... Kansantanssi pitäisi itse asiassa olla kansallistanssia... Kansantanssi terminä on harhaanjohtava.' (Kurkela 9.6.1990). Myös virolainen Kristian Torop epäili mahdollisuutta määrittellä aito kansantanssi: 'Tämän päivän kansa tanssii ilman kansantanssijan habitusta: polkkaa farkuissa pölkkypareina. Eikä järjestötanhuajissa olla sen oikeaoppisempia. Tanhuamista harrastavat lähinnä keski-ikäiset ja vanhukset, vaikka alun perin oli nuorten tapa tutustua toisiinsa.' (Torop 9.6.1990).

Virolaiset vieraat ottivat Aamulehden uutisjutussa kantaa suomalaisen kansantanssin kehitykseen, jonka nykyaikaistaminen ei heidän mielestään ollut onnistunutta: 2.6.1976 'Suomalaisiin kansantansseihin on otettu vaikutteita venäläisistä tansseista. Se on mieletöntä. Tytötkin tanssivat ripaskaa. Se oli showta, ei kansantanssia.' (Länsi-Viron Läänin kulttuurineuvos Raivo Riim 11.6.1990).

Vuosien 1988 ja 1990 uutisoinnissa tapahtuman taustayhteisöt esiintyivät jälleen yhdessä, eikä aiempia erimielisyyksiä enää noussut esiin uutiskirjoittelussa. Yhtenä syynä tähän saattoi olla tapahtuman järjestelyjen keskittyminen entistä enemmän Tampereelle sekä henkilövaihdokset sekä nuorisoseurojen että Tampereen kaupungin organisaatiossa.

Kaiken kaikkiaan vuosien 1970–1990 ajanjaksolla Pispalan Sottiisista kirjoitettu uutisointi Aamulehdessä oli runsasta, ja lehden jutuissa juhlien ohjelmiston ja esiintyjien esittelyn lisäksi otettiin kantaa myös tapahtuman kehitykseen ja asemaan kulttuuritapahtumien joukossa. Lisäksi uutisjuttujen kautta tuotiin esiin taustayhteisöjen eriäviä näkemyksiä tapahtuman kehittämistä ja toteutuksesta. Mielenkiintoisia olivat myös varsin voimakkaat kannanotot kansantanssin uudistamiseen, joita toisaalta tuotiin esiin asiantuntijoita tai tapahtuman taustalla olleita henkilöitä siteeraten, mutta toisaalta niissä heijastuivat myös toimittajan omat mielipiteet ja näkemykset kansantanssista.

5.3 Julkisuuden määrä Pispalan Sottiisin osatapahtumissa 2008–2009

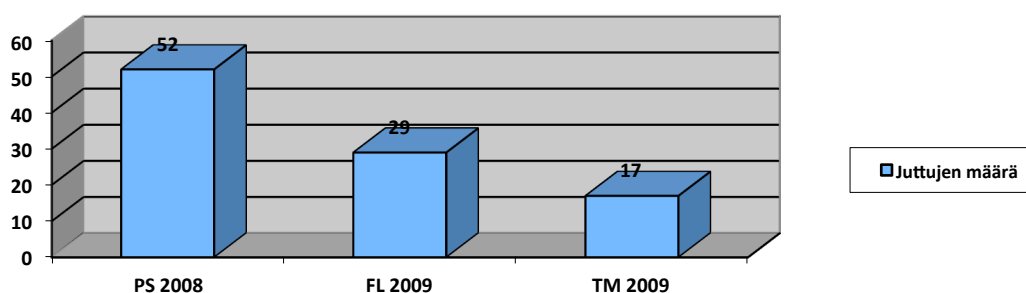
Seuraavaksi tarkastelen Pispalan Sottiisin osatapahtumien julkisuuden määrää 2008–2010. Tavoitteenani on selvittää kuinka suuren julkisuuden tapahtumat saavuttavat valtakunnallisesti kyseisenä ajanjaksona, ja kuinka julkisuus jakautuu mediaryhmittäin ja lehtiryhmittäin.

Julkisuuden määrää voidaan mitata tiedotusvälineissä julkaistujen juttujen määrällä ja niiden kokonaislevikillä. Pispalan Sottiisin tapahtumissa toteutetaan mediaseuranta, jonka kautta edellä mainitut tiedot saadaan. Mediaseuranta on tilattu viime vuosina Oy Cision Finland AB:lta ja se on ajoittunut tapahtuman järjestämiskuukaudelle, tai jos tapahtuma ajoittuu kuun vaihteeseen, seuranta on otettu kahdelta kuukaudelta.

Julkisuuden saavuttamista voidaan arvioida juttujen jakautumisella mediaryhmittäin. Mediaryhmiä ovat tässä tapauksessa lehdet ja uutistoimistot sekä radio ja TV. Lehtijuttuja tarkastellaan lehtiryhmittäin, joita ovat Top 10 julkaisut, valtakunnalliset ja maakunnalliset lehdet ja muut lehdet (aluelehdet, paikallislehdet ja aikakaus- ja ammattilehdet). Mittarina käytetään osumien lukumäärää, joista voidaan laskea osumien levikki.

Tarkastelen Pispalan Sottiisin 2008, Folklandian 2009 ja Tanssimanian 2009 julkisuuden määrää ja jakautumista eri medioissa. Tarkastelun kohteina olleista tapahtumista Pispalan Sottiisin kesätapahtumasta kirjoitettiin eniten juttuja (52) ja Tanssimaniasta vähiten (17). Folklandiasta tehtyjen juttujen määrä (29) asettui Pispalan Sottiisin ja Tanssimanian väli- maastoon. Tulos oli ennakoitavissa, koska Pispalan Sottiisi koko viikon mittaisena tapahtumana herättää tiedotusvälineiden kiinnostuksen ja tarjoaa mahdollisuuden useisiin juttuihin joko tapahtuman sisällöstä tai Pispalan Sottiisista yhteiskunnallisena ilmiönä. Tanssimania kansantanssin uudistumiseen keskittyvänä tapahtumana saa liikkeelle pienemmän määrän toimittajia, joiden juttujen aiheet kohdistuvat esitysten arviointeihin tai kansantanssin sisällölliseen kehitykseen. Folklandiaa käsittelevissä jutuissa kuvataan pääosin tapahtuman tunnelmaa ja esitellään tulevan vuoden teemaan sekä palkittuja esiintyjiä ja henkilöitä.

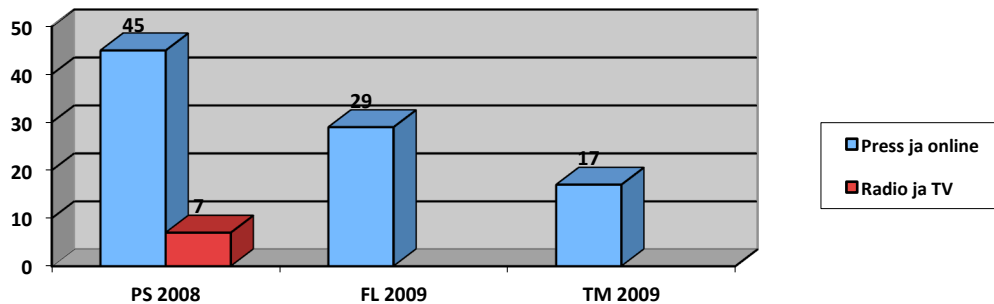
Tapahtumista tehtyjen juttujen määrä

Kun tarkastellaan juttujen jakautumista printtimedian ja sähköisen median välillä havaitaan, että ainoastaan Pispalan Sottiisista löytyy radio ja TV-osumia. Tämä lienee siinä mielessä todennukaista, että TV ja radio huomioivat uutisoinnissaan varsin hyvin Pispalan Sottiisin kesätapahtuman. Toisaalta sähköisten medioiden seuranta ei ole täysin luotettavaa, koska seuranta jättää usein huomioimatta varsinaisten uutisjuttujen ulkopuolella toimitetut jutut.

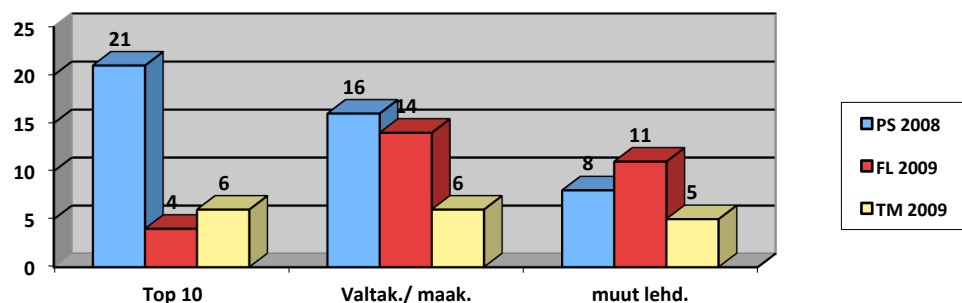
Tällaisia juttuja Folklandialta ja Tanssimaniasta on tehty. Kuitenkin tämä tulos osoittaa, että Pispalan Sottiisi kiinnostaa TV:n ja radioiden toimituksia enemmän kuin Tanssimania ja Folklandia.

Juttujen jakautuminen mediaryhmittäin

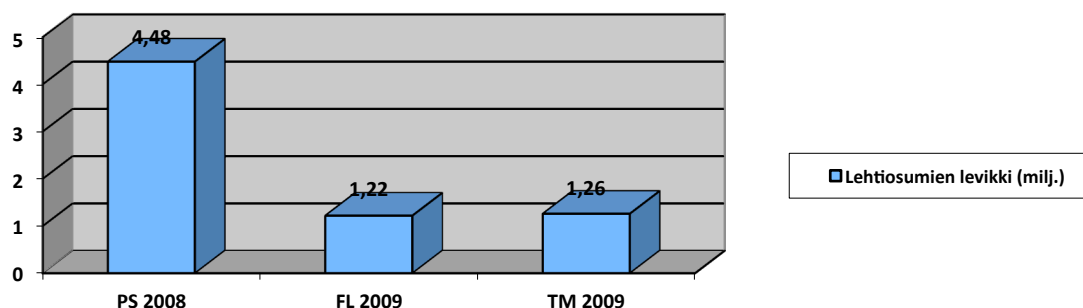
Julkisuuden määrään vaikuttaa se, millaisissa lehdissä tapahtumista kirjoitetut jutut julkaistaan. Top 10 lehtien osalta Pispalan Sottiisi saa eniten osumia (21) ja Tanssimania vähiten (8). Folklandia sijoittuu jälleen Pispalan Sottiisiin ja Tanssimanian välimaastoon (21). Muiden valtakunnallisten ja maakunnallisten lehtien kohdalla tulos muuttuikin niin, että Folklandia (14) keräsi eniten osumia, Tanssimania (11) toiseksi eniten ja Pispalan Sottiisi (4) vähiten. Tätä selittää se, että Folklandia kokoaa osallistujansa ja esiintyjänsä valtakunnallisesti hyvin kattavalta alueelta ja näin ollen kiinnostaa laajasti myös medioita eri puolilla Suomea. Myös Folklandialla julkistettavat tunnustukset ja nimeämiset saavat näkyvyyttä näissä lehdissä. Muiden lehtien julkaisemien juttujen määrässä osalta ei ole juurikaan havaittavissa eroja näiden kolmen Sottiisin osatapahtuman välillä.

Juttujen jakautuminen lehtiryhmittäin

Tapahtumista kirjoitettujen lehtijuttujen kokonaislevikkimäärää tarkasteltaessa Pispalan Sottiisi kerää selkeästi suurimman julkisuuden (4.48 milj.). Folklandia (1.22 milj.) ja Tanssimania (1.26 milj.) ovat osumiltaan keskenään suurin piirtein samalla tasolla. Radion ja TV:n osalta levikkiä ei ole mitattu, mikä entisestään vahvistaa Pispalan Sottiisin asemaa eniten julkisuutta saavana osatapahtumana.

Lehtijuttujen levikkimäärät

Kokonaisuutena Pispalan Sottiisin tapahtumien julkisuuden määrä on varsin suuri. Pelkääntään Tanssimaniasta 2009 kirjoitettujen juttujen rahaksi muutettu mainosarvo oli 68 013 euroa, joka vastaa varsin näkyvää mainoskampanjaa tiedotusvälineissä. Kaikista kolmesta tapahtumasta kirjoitettujen juttujen rahaksi muutettu mainosarvo on varovastikin laskettuna lähes 400 000 euroa. Tähän voidaan lisätä vielä TV:n ja radion kautta saadun näkyvyyden rahaksi muutettu arvo, joka osaltaan huomattavasti lisää tapahtumien mainosarvoa.

Julkisuuden määrä tapahtumittain saattaa vaihdella runsaastikin, koska jo yhden merkittävän Top 10 median tai sähköisen tiedotusvälineen mukaan saaminen voi kohottaa levikkiosumia merkittävästi. Toisaalta myös niiden pois jääminen tapahtuman uutisoinnista saattaa myös vaikuttaa vähentävästi tapahtuman julkisuuden määrään. Yleispiirteenä voidaan kuitenkin sanoa, että Pispalan Sottiisin tapahtumat ovat saavuttaneet aseman, jossa ne huomioidaan kulttuurin kentällä uutisoitavana toimijana. Tähän on osaltaan vaikuttanut se, että Pispalan Sottiisin tapahtumiin on projektiluonteisesti kiinnitetty ammattitaitoinen tiedottaja 1990-luvun alusta lähtien.

Edellä esitettyjen esimerkkien perusteella voidaan sanoa, että Pispalan Sottiisin tapahtumat saavuttavat merkittävällä tavalla mediajulkisuutta eri tiedotusvälineissä. Tehtyjen juttujen

määrän ja levikkimäärän perusteella Pispalan Sottiisi kesäfestivaali saavuttaa eniten julkisuutta. Folklandia on näkyvästi esillä valtakunnallisissa tiedotusvälineissä, samoin kuin Tanssimania, vaikka siitä kirjoitettujen juttujen määrä on pienin. Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuuden saama julkisuus lisää kansantanssin ja -musiikin tunnettavuutta ja tarjoaa tapahtuman järjestäjätahoille tehokkaan välineen saavuttaa julkisuutta toiminnalleen.

6 STRATEGINEN JULKISUUS

Pispalan Sottiisin toimintaa ohjaa strategia, joka valmistui keväällä 2009 tapahtuman toimikuntien jäsenten ja henkilöstön viisivuotisen suunnittelun tuloksena. Strategian valmistelua edelsi 2004 käynnistynyt Finland Festivals -juhlaketjun tapahtumille suunnattu Laatu- ja palveluvalmennus, johon Pispalan Sottiisin henkilökunta osallistui. Valmennusta olivat toteuttamassa yhteistyössä Matkailun Edistämiskeskus (MEK) ja Haaga-Instituutti. Kaksivuotisen koulutuksen jälkeen strategiatyöskentelyä jatkettiin seminaareissa, joihin osallistui toimikuntien jäseniä ja tapahtuman henkilöstöä.

Laatutonnijärjestelmän käyttöönotossa lähdetään liikkeelle itsearviointista, jonka avulla pyritään löytämään oman toiminnan vahvuudet ja parantamiskohteet. Tässä vaiheessa määritellään visio, arvot ja toiminta-ajatus.

Visio on festivaalin haluttu asema tulevaisuudessa. Se on pitkäaikainen päämäärä, jota kohti vuosi vuodelta kuljetaan. Kyseessä on tahtotila, jota kohti jaksetaan kulkea myös vaikeina aikoina. Visio on päätös toiminnan suunnasta ja tavoitteista. Arvojen määrittely ja merkitys käydään syvällisesti läpi organisaation kaikilla tasoilla, koska ne alkavat toimia koko työyhteisöä yhdistävänä tekijänä vasta, kun jokainen organisaation jäsen ymmärtää niiden sisällön samalla tavalla.

Toiminta-ajatus kuvaa yrityksen tapaa toimia sen arvomaailmaa peilaten. Se kertoo millainen yhteisö todella on kyseessä ja millaisia toimintaperiaatteita ja arvoja se noudattaa. Toiminta-ajatuksen tehtävänä on selvittää, mitä tarkoitusta varten yhteisö on olemassa ja mikä on sen ”oikeutus” olla markkinoilla. Liikeidea voi muuttua asiakassegmenttien tai tuotteiden muuttuessa, mutta toiminta-ajatus on usein koko yrityksen elinkaaren ajan muuttumaton (Eronen 2005).

6.1 Visiona vaikuttamisen diskurssi

Pispalan Sottiisin tulevaisuuden visiossa on määritelty kaksi tavoitetta. Toisaalta tavoitteeksi on asetettu se, että 'Pispalan Sottiisi on maamme merkittävin kansantanssitapahtumien tuottaja, joka edistää kansantanssin ja -musiikin myönteisen julkikuvan vahvistumista ja näkyvyyden lisääntymistä.' Toisaalta Pispalan Sottiisi tuodaan esiin myös 'kansantanssin verkostona ja palvelukeskuksena, joka tukee asiantuntijaorganisaationa kansantanssi- ja -musiikkialan kehitystä'.

Nämä kaksi toisiaan tukevaa tavoitetta kuvaavat sitä, että Pispalan Sottiisi organisaationa haluaa vaikuttaa aktiivisesti alan kehitykseen. Se ei pelkästään järjestä tapahtumia, vaan pyrkii myös luomaan edellytyksiä koko kansantanssitoiminnan kehittymiselle. Sinänsä tämä tavoite on varsin luonnollinen, koska Sottiisin kokonaisuuden tapahtumat painottuvat luonteeltaan osallistujatapahtumiksi, joiden elinehto on aktiivinen ja vireä harrastustoiminta. Toisaalta vastuun ottaminen kansantanssitoiminnan kehittymisestä laajentaa huomattavasti toiminta- ja tehtäväkenttää tapahtumajärjestämisen ulkopuolelle.

6.2 Kansalaisyhteiskunnan arvomaailma

Pispalan Sottiisin strategia määrittelee toiminnalleen tärkeiksi viisi arvoa: Elävä perinne, yhteisöllisyys, osaaminen, kasvatuksellisuus ja vapaaehtoisuus. Elävä perinne merkitsee Pispalan Sottiisille sitä, että mennyt ja nykyinen perinne kohtaavat ja synnyttävät kulttuurien välistä uutta tämän päivän perinnettä. Tämä arvo pitää sisällään ajatuksen siitä, että kulttuuri kehittyy ihmisten toiminnan tuloksena. Tapahtumat pyrkivät toisaalta peilaamaan olemassa olevaa tilannetta ja toisaalta antamaan alan toimijoille foorumin toteuttaa toimintamuotoja, jotka vaikuttavat kansantanssin kehitykseen tulevaisuudessa. Tällaisia voivat olla esimerkiksi esitykset, koulutukset tai muut osallistavat projektit.

Sottiisin tekijät, osanottajat ja yleisö muodostavat yhteisön, joka toimii yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteisö antaa toimijoilleen sosiaalista pääomaa ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Yhteisöllisyyden merkitys korostaa tapahtumaan osallistuvien osallistujien, talkoolaisten ja myös yleisön halua vaikuttaa lopulliseen tuotokseen eli siihen, millainen

tapahtuma on sisällöltään ja millaisia elämyksiä ja kokemuksia se antaa. Tämä merkitsee myös sitä, että ihmisillä tulee olla todellinen mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa tilaisuuksien sisältöön eikä toimia ainoastaan passiivisena seuraajana. Toisaalta myös mahdollisuus palautteen antamiseen ja kehitysehdotusten tekemiseen on tärkeää yhteisöllisyyden ja vaikutusmahdollisuuksien ylläpitämiseksi.

Osaamisessa toiminta lähtee asiakkaiden tarpeista ja hyvästä palvelusta, jolla saadaan aikaan onnistunut ja korkeatasoinen tuote ja joka tyydyttää asiakkaita ja sidosryhmiä. Tällä arvolla korostetaan tapahtumaorganisaation sitoutumista ja motivoituneisuutta asiakaslähteisyyteen toiminnassaan. Pispalan Sottiisi pyrkii yhdistämään tapahtumajärjestämiseen erikoistuneen ammattihenkilöstön ja vapaaehtoisuuteen perustuvan talkoolaisjoukon työpanoksen mahdollisimman laadukkaaksi toteutukseksi. Huomiota kiinnitetään erityisesti henkilöstön koulutukseen ja uusien talkoolaiden mukaan saamiseen.

Kasvatuksellisuus tarkoittaa, että nuoret ovat mukana toteuttamassa ja kehittämässä toimintaa osanottajina ja tekijöinä vuorovaikutuksessa vanhempien sukupolvien kanssa. Nuorisoseuraliike on varhaisnuorten ja nuorten parissa toimiva kulttuurinen harrastusjärjestö, jossa vanhemmat sukupolvet luovat edellytyksiä toiminnalle ja tukevat toimintaa. Tämä arvo tulee esille myös Pispalan Sottiisin tapahtumatoiminnassa, jossa halutaan antaa vastuuta uusille nuorille tekijöille.

Toiminnan lähtökohtana on vapaaehtoisuus, jossa talkoolaiset antavat oman panoksensa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Vapaaehtoisuuden periaate on ollut vahvasti esillä jo Pispalan Sottiisin alkuaajoista lähtien. Lähtökohtana on ollut, että toteuttamassa olevat talkoolaiset kokevat tapahtuman tai yhteisönä niin tärkeäksi ja kiinnostavaksi, että he haluavat antaa vastikkeettoman työ- ja osaamispanoksensa sen hyväksi. Kyseessä on tällöin talkoolaisuus, jossa vastikkeena on t-paita, ruokailu ja etu tapahtuman tilaisuuksien sisäänpääsyyn. Talkootyö on erotettava seurojen varainhankintatyöstä, jossa työntekijä antaa työpanoksensa kerätäkseen varoja oman taustayhdistyksensä hyväksi.

6.3 Toiminnan taso

Toiminta-ajatus kuvaa Pispalan Sottiisin tapaa toimia. Se kuvaa niitä toimintatapoja, joiden tavoitteena on kulkea kohti visiota tapahtuman omaa arvopohjaa kunnioittaen. Sen vuoksi toiminta-ajatukseen on listattu asioita, jotka tukevat edellä mainittujen tavoitteiden toteutumista.

Pispalan Sottiisi tuottaa kansantanssi- ja -musiikkitapahtumia. Sen tavoitteena ei ole laajentaa tapahtumatuotantoaan muihin kulttuurin tai viihteen genreihin, ei edes taloudellisen tuloksen paranemisen toivossa. Tapahtumien ohjelmistossa tuodaan esille sekä perinteistä, sovellettua että uudistavaa tanssia ja musiikkia. Tämä toimintatapa pohjautuu arvoissa esille tuotuun elävään perinteeseen ja sen muuntumiseen ja muokkautumiseen kunkin tekijäsukupolven käsissä. Sottiisin eri osatapahtumien ohjelmallisten painopisteiden määrittely (Tanssimaniassa uuden kokeileminen ja esille tuominen, Pispalan Sottiisissa olemassa olevan perinteen vahvistaminen) on tärkeä väline sisällöllisten linjausten toteutuksessa.

Pispalan Sottiisi vastaa kansainvälisten folkloretapahtumien järjestelyistä Suomessa ja ulkomailla. Pispalan Sottiisin toteuttajaorganisaatio oli keskeisessä vastuussa suomalaisvirolaisten Tanssi ja laulupitojen järjestelyissä vuonna 2000 Helsingissä, vuonna 2005 Tartossa ja vuonna 2012 Tampereella. Lisäksi Pispalan Sottiisin henkilökunnan osaamista on hyödynnetty pohjoismaisissa NORDLEK -tapahtumissa sekä kansainvälisessä Lasten Kalenat -lastenkulttuuritapahtumassa Lappeenrannassa. Toimintamuotona on aktiivinen verkostoituminen sekä kotimaisten että ulkomaisten toimijoiden välillä ja olemassa olevien verkostojen tehokas hyödyntäminen.

Sottiisin tapahtumat tarjoavat harrastajille ja ammattilaisille esiintymis- ja koulutustilaisuuksia sekä edistävät näiden vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Tämä toimintatapa vahvistaa toisaalta tapahtumien yhteisöllistä luonnetta ja toisaalta pyrkii edistämään kansantanssin toimijoiden yhteistyötä myös tapahtumien ulkopuolella. Kansantanssissa ammattilaisuus on varsin uusi ilmiö, koska ensimmäiset ammattiopettajat valmistuivat vasta 1990-luvun puolenvälin paikkeilla. Siitä asti on eletty jonkin asteista murrosaikaa, jossa on pyritty löytämään mallia tanssinopettajien uuden ammattikunnan hallitulle työllistämiseksi. Aiemmin pääosin harrastajaohjaajien vastuulla ollut koulutus- ja ohjaustoiminta on osittain siirtynyt

uusien ammattilaisten hoidettavaksi, mutta rakenteet eivät ole täysin kyenneet reagoimaan muutokseen hallitusti.

Pispalan Sottiisi koordinoi nuorisoseuraliikkeen kansantanssitoimintaa valtakunnallisesti. Päätehtävinä ovat alueellisen kansantanssitoiminnan kehittäminen, kansantanssin julkikuvan ja näkyvyyden lisääminen. Nuorisoseuraliike on maamme suurin kansantanssin harrastustoimintaa ylläpitävä järjestö. Kansantanssin harrastajia järjestössä on arviolta 8000. Kansantanssiseurat toimivat maantieteellisesti eri puolilla Suomea, ja niiden harrastajista lähes 2/3 on alle 16-vuotiaita (Heinämäki, Hoppu, Koivisto, Kortesmäki & Mäkinen 2001, 7–9).

Nuorisoseurajärjestön kansantanssitoiminnassa kansantanssin tyyliuunnat esittäytyvät varsin monimuotoisina. Järjestössä toimii ryhmiä, joiden ohjelmisto koostuu pääosin perinteisistä kansantansseista. Toisaalta nuorisoseurajärjestön kansantanssiryhmät ovat olleet keskeisessä asemassa esittävän kansantanssin kehittämisen saralla. Järjestö on aktivoinut ryhmiään uudistamaan esitystoimintaansa sekä osaamisen tasossa että koreografisten kokonaisuuksien toteuttamisessa. Kansantanssikoulutuksessa on haettu vaikutteita mm. muilta tanssilajeilta ja teatterin keinoja on yhdistetty rohkeasti myös kansantanssiin. Nuorisoseurajärjestön tapahtuma, katselmus- ja kilpailutoiminta on tukenut tätä suuntausta muita järjestöjä vapaampien sääntöjen avulla.

Työntekijät ovat tapahtuman kannalta merkittävä voimavara. Toteutusta varten varataan riittävästi henkilöstöä ja heidän hyvinvointiaan ylläpidetään ja kehitetään. Pispalan Sottiisin tapahtumatoimistossa on viisi vakituista työntekijää. Sen lisäksi osa-aikaisia ja projektiluonteisia työntekijöitä on lähinnä ohjelmatuotannon, tiedotuksen ja järjestelytehtävien osa-alueilla. Järjestelyorganisaatio muodostuu vapaaehtoisista, jotka toteuttavat suunnitelmat ammattimaisesti johdettuna.

Toimintaa varten varataan riittävä määrä taloudellisia resursseja. Vuosittainen liikevaihto on noin 220 000 euroa (parittomina vuosina) ja 300 000–600 000 euroa (parillisina vuosina). Tapahtuman oma rahoitus on ollut vuositasolla keskimäärin noin 2/3 kokonaisliikevaihdosta. Julkinen rahoitus tulee pääosin Tampereen kaupungilta ja Opetusministeriöltä

tapahtuma-avustuksina. Näistä kahdesta Tampereen kaupungin osuus on noin kolminkertainen Opetusministeriöön verrattuna.

Tapahtuma toteuttaa Tampereen kaupunkistrategian tavoitteita ja vaikuttaa aktiivisesti tapahtumatoiminnan kehittymiseen kaupungissa. Pispalan Sottiisin toimisto sijaitsee Tampereella ja se tekee yhteistyötä Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen kanssa.

Pispalan Sottiisin tapahtumien suunnittelussa hyödynnetään välineenä vuosikelloa, jolla pyritään aikatauluttamaan kulloinkin tärkeät ajankohtaiset tehtävät. Sottiisin vuosikello on kahden vuoden mittainen, koska Pispalan Sottiisin kesäfestivaali ja Tanssimania järjestetään vuorovuosin. Näin ollen parilliset ja parittomat vuodet ovat rakenteeltaan ja aikatauluiltaan erilaisia.

Vuosikellon päätavoitteena ovat jatkuvan parantamisen malli joka sisältää strategisen suunnittelun aikataulutuksen, henkilöstön, vapaaehtoisten ja asiakkaiden kuuntelun sekä henkilöstö-, asiakashallinnan ja markkinoinnin aikataulutuksen. Vuosikellon lähtöajatuksena on, tapahtuman toteuttaminen jakautuu erilaisiin osaprosesseihin, jotka toistuvat tietyillä aikasykleillä. Tapahtumien asiakkaiden toiminnot saavat aikaan toimintaa yhteisössä, jolloin nämä toiminnot muodostavat yhdessä loogisia toimintoketjuja. Toimintoketjut, jotka tuottavat palveluja suoraan asiakkaille, muodostavat tapahtuman ytimen eli ydinprosessit. Kun tapahtuman toimintoja pohditaan toimintoketjujen kautta, se auttaa hahmottamaan kokonaisuutta ja kunkin toimijan työpanosta ja vastuuta siinä. (Eronen 2005).

Pispalan Sottiisille strateginen julkisuus merkitsee sitä, että tapahtuma pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan julkisuuskuvaansa strategisten tavoitteidensa mukaisesti. Visionsa mukaisesti tapahtuma haluaa olla merkittävin kansantanssitapahtumien tuottaja Suomessa ja vaikuttaa verkostona ja palvelukeskuksena myönteisesti kansantanssin ja -musiikin julkikuvan kehittymiseen. Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää julkisuusstrategiaa, joka viestii tapahtuman arvojen (elävä perinne, yhteisöllisyys, osaaminen, kasvatuksellisuus ja vapaaehtoisuus) mukaista toimintaa.

Toiminnan tason tulee noudattaa vision ja arvojen mukaista viestiä. Osaamiseen ja laatuun pyritään kiinnittämään erityistä huomioita, jotta pääosin vapaaehtoisvoimin toteutetut toiminnot kyetään toteuttamaan nykyään yhä enemmän ammattimaistuvan tapahtumateolli-

suuden kovassa kilpailussa. Menestyminen edellyttää osaamisen siirtämistä nuorille uusille nuorille tekijöille ja yhteisöllisten menetelmien hyödyntämistä tapahtumien järjestämisessä.

7 PÄÄTELMÄT

Pispalan Sottiisi määritellyt strategisessa suunnittelussaan tahtotilan, jonka mukaisesti se toimii kansantanssin ja –musiikin alalla aktiivisena toimijana ja pyrkii myös vaikuttamaan alan kehitykseen. Tässä tavoitteessa julkisuuden hallinnalla on olennaisen merkitys. Tutkimuksessa tarkastelun kohteina olevien organisaatiojulkisuuden, mediajulkisuuden ja strategisen julkisuuden vaikutukset tavoitteen saavuttamiseen ilmenevät eri tavoin ja painotuksin.

7.1 Julkisuus toiminnan kivijalkana

Yhteisön toiminnan järjestäytyminen, hallinta ja seuranta ovat merkittäviä tekijöitä myös julkisuuden näkökulmasta. Toimintamallien avulla on mahdollista vaikuttaa julkisuuskuuvan muodostumiseen yhteisön strategisten tavoitteiden mukaiseksi ja niitä voidaan käyttää mittareina ja välineinä. Pispalan Sottiisin toiminnan tasolla on useita erilaisia tapahtumadokumentteja, joilla pyritään jäsentämään toimintaa ja luomaan tapahtumaa toteuttaville vapaaehtoisille heidän työtään ohjaavia välineitä. Niiden avulla asioiden toteutusmallit muodostuvat yhteisen toimintakulttuurin mukaiseksi. Tällä toimintakulttuurilla luodaan kuvaa toisaalta ammattimaisesti johdetusta toiminnasta, jonka laatua seurataan erilaisilla asiakastyytyväisyys ja palautekyselyillä. Toisaalta tapahtuman operatiivinen toteutus näytetään vapaaehtoisen toteuttajajoukon ansiosta joustavana ja helposti lähestyttävänä toimintana, jossa päätöksentekoa on hajautettu organisaation eri osissa toimiville henkilöille.

Huolimatta toimintojen yksityiskohtaisesta suunnittelusta tapahtuman tavoitteena ole tiukkojen laatustandardien luominen vaan kannustaminen itsenäiseen päätöksentekoon ja ratkaisukeskeiseen toimintamalliin, joka peilaa tapahtuman strategiassa määriteltyjä kasvatuksellisia ja yhteisöllisiä arvoja. Tässä mielessä voidaan nähdä tärkeänä, että organisaatiojulkisuuden viestittämän kuvan on tärkeää olla strategisen julkisuuden antamien suunta-
viivojen mukainen.

7.2 Tapahtuman julkisuuskuvan profiloiminen

Tutkimusaineistoni luo Pispalan Sottiisista kuvan merkittävänä julkisena toimintana jo toiminnan alkuajoista lähtien. Aamulehden kirjoittelussa tapahtumasta ilmenee, että tapahtuman julkisuus on sidoksissa kansantanssista ja –musiikista ja niiden tyyliuunnista sekä arvomaailmoista käytyihin keskusteluihin. Samoin on huomionarvoista, kuinka lehden jutuissa otettiin kantaa tapahtuman kehitykseen ja sidosryhmien yhteistyöhön liittyviin asioihin.

Tapahtuman toiminnassa on havaittavissa, että sen tavoitteena on mediajulkisuuden saavuttaminen ja julkisuuskuvan hallinta. Alkuvuosien lehtikirjoittelussa julkisuuden hallinnassa ei todennäköisesti onnistuttu tavoitteiden mukaisesti, koska tuskin tapahtuman järjestäjien intressinä oli heidän keskinäisten erimielisyyksiensä käsittely julkisuudessa. Toisaalta tämä voidaan nähdä myös taustatoimijoiden haluna vaikuttaa asemaansa tapahtumassa tuomalla julkisuuteen asioita, joihin ei muuten löydetty ratkaisuja.

Mediajulkisuuden avulla tapahtuma on eri vaiheissa pyrkinyt myös profiloimaan omaa julkisuuskuvaansa merkittävänä kulttuuritapahtumana Suomessa ja Pohjois-Euroopassa. Tapahtuman julkista profiilia vahvistavina toimenpiteinä voidaan nähdä erilaisten asiantuntijoiden tuominen julkisuuteen kommentoimaan tapahtumaa ja kansantanssia sekä erilaiset kulttuurirajoja ylittäneet valinnat tapahtumien ohjelmistoissa.

7.3 Julkisuuskuvan ja strategian vuoropuhelu

Pispalan Sottiisin strategisen julkisuuden toteutumista ohjaa tapahtuman taustayhteisöjen määrittelemä visio ja arvomaailma. Nuorisoseuroilla ja Tampereen kaupungilla on kummallakin omat tavoitteensa, joita ne edellyttävät tapahtuman toteuttavan. Näistä tavoitteista on yhteisen suunnittelun kautta muodostettu strategia, jonka ohjaa tapahtuman toteutusta. Strateginen viesti on pyritty välittämään tapahtumaa toteuttavalle henkilöstölle ja vapaaehtoisille luomalla organisaatiolle pelisäännöt ja välineet, joiden avulla tapahtumia toteutetaan määriteltyjen arvojen ja tavoitteiden mukaisesti.

Eri julkisuuden muotojen kautta tarkasteltuna Pispalan Sottiisin toiminta näyttää suunnitelmalliselta, ja käytössä olevat välineet ja tapahtumadokumentit ohjaavat toiminnassa mukana olevia henkilöitä kohti yhteisen toimintakulttuurin määrittelemiä tavoitteita. Useimmat tapahtuman toteutuksen kannalta keskeiset dokumentit ja toimintaa ohjaavat välineet eivät koskaan näyttäydy julkisuudessa yleisölle tai muille organisaation ulkopuolisille. Välikäsitteellisesti niiden vaikutukset ovat kuitenkin esillä tapahtuman toteutuksessa ja viestinnässä toimintaa taustalta ohjaavina tekijöinä.

Strategisena julkisuustavoitteena Pispalan Sottiisin tapahtumaviestinnässä on ylläpitää ja kehittää tapahtuman imagoa maamme johtavana kansainvälisenä kansantanssitapahtumana. Julkisuuden hallinta mediassa on vuosien varrella kehittynyt suunnitelmallisemmaksi ja ennustettavammaksi, niin, että tapahtuma pystyy pääsääntöisesti vaikuttamaan julkisuutensa sisältöihin ja tilanteisiin, joissa se tulee julkisuuteen. Vielä ei kuitenkaan ole saavutettu julkisuuden hallinnan ihannetilaa, jossa media tiedostamattaan nostaa julkisuuteen tapahtuman tai sen taustayhteisöjen etujen mukaisia aiheita käsitellen niitä vieläpä toivotuin painotuksin.

8 YHTEENVETO

Pro gradu –työni käsittelee aihetta, joka on muodostunut itselleni varsin läheiseksi ja tutuksi yli 25-vuotisen työhistoriani ansiosta Pispalan Sottiisin toiminnanjohtajana. Sen vuoksi ajoittain on tuntunut, että tarkastelen aihetta liian läheltä, koska olen ollut aktiivisena toimijana toteuttamassa sekä tapahtuman strategista kehitystyötä että viestinnän toteutusta yhdessä tapahtumamme osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön kanssa.

Toisaalta asetelma on tarjonnut minulle poikkeuksellisen hyvän mahdollisuuden tarkastella tutkimuskohdettani pitkällä aikavälillä ja myös nähdä toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia tapahtuman kehitykseen. Minulla on ollut myös mahdollisuus hyödyntää saamiani kokemuksia ja kertynyttä ammattitaitoa sekä tapahtumajärjestämisen, kansantanssin ja –musiikin sekä järjestötoiminnan aloilta. Tietoisena siitä, että objektiivinen asioiden tarkastelu on vaikeaa erityisesti oman toiminnan ollessa kyseessä, olen kuitenkin pyrkinyt pohtimaan myös kriittisesti Pispalan Sottiisin toimintaa.

Pispalan Sottiisin tapahtumakokonaisuus on kiinnostava tutkimuskohde, koska se on ilmiönä hyvin monipuolinen ja ainutlaatuinen. Tapahtumaorganisaation avoimuus ja yhteistyöhakuisuus on luonut sille edellytykset kehittyä verkostoksi, jossa eri-ikäiset ja erilaisen taustan omaavat ihmiset ovat yhdessä toteuttamassa mittavia tapahtumaprojekteja. Yhteistyön merkitys näkyy myös tapahtuman aseman vahvistumisena yhtenä merkittävimmistä toimijoista kansantanssin ja -musiikin alalla. Pispalan Sottiisin merkityksestä nuorisoseurojen toimintakentässä viestii myös sen nimeäminen nuorisoseurojen tapahtumien osaamiskeskukseksi.

Pispalan Sottiisin julkisuuskuvan tarkastelu avaa verkostomaisen toiminnan maailman, jossa toimivat ihmiset muodostavat yhteisön, jonka kautta he kokevat saavansa toteuttaa itseään ja olla osana jotain suurempaa kokonaisuutta. Palkitsevinta toiminnassa ei ole se, mitä itse saa vaan se, millaisia elämyksiä, kokemuksia ja nautintoa se antaa esiintyjille, tekijöille ja yleisölle.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti (1993) Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Eronen, Ulla (1985) Laatutonna-koulutus 28.11.2005. Painamaton luentomateriaali.

Fornäs, Johan (1982) Musiikki porvarillisessa julkisuudessa. Lyhentäen suomentaneet Jari Aro ja Airi Mäki-Kulmala. Tiede ja edistys 7 (1), 4–14.

Habermas, Jürgen (1962) Öffentlichkeit, Fischer Lexikon Staat und Politik, Frankfurt: Neausgabe.

Heinämäki, Jukka, Hoppu, Petri, Koivisto, Kirsi, Kortesmäki, Marita & Mäkinen, Niina (2001) Kansantanssi Suomessa 2001. Helsinki: Suomen Nuorisoseurojen Liitto.

Heinämäki Jukka (2009) Pispalan Sottiisin strategia 2009–2012. Jukka Heinämäki (toim.).

Hellman, Heikki (1982) Musiikin musta monopoli? Teollinen musiikki ja musiikin monopolisoituminen Suomessa. Teoksessa Mäki-Kulmala Airi (toim.) Musiikki ja yhteisö. Musiikin, yhteisön ja musiikkiteollisuuden suhteista. Tampere: Yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitos, Tampereen Yliopisto, 43–73.

Koivisto, Juha (1985) Kahden kauppa. Tiedotustutkimus 8 (3), 49–56.

Kurkela, Vesa (1987) Aitoa ja vähemmän aitoa: Piirteitä Kaustisen kansanmusiikkijuhlien julkisuudesta. Musiikin suunta 9 (4), 41–56.

Partanen, Juha (1985) Julkisuutta tutkiessa. Tiedotustutkimus 8 (3), 31–37.

Salmi-Niklander, Kirsti (1988) Bussillinen vapausstoreita ja kadonnut kanarianlintu, miten tunkeutua suomalaisen paikallisjuhlan pinnan alle? Teoksessa Järvinen, Irma-Riitta,

Pöysä Jyrki, Vakimo Sinikka (toim.) Monikasvoinen folklore. Helsinki: Kansanrunoustieteen laitos, Helsingin yliopisto, 161–173.

Uimonen, Risto & Ikävalko, Elisa (1996) Mielikuvien maailma: miten mediajulkisuutta muokataan ja imagoja rakennetaan. Jyväskylä: Gummerus.

LIITE

Aamulehden Pispalan Sottiisista kirjoittamat uutiset 1970–1990:

1. Ti 2.6.1970: ‘Tsekkoslovakian kansantanssiryhmä ei pääse Suomeen’, Kotimaa s. 13
2. To 4.6.1970: ‘Sottiisi soi - busseissakin’, Tiedottava viihde s.10
3. La 6.6.1970a: ‘Sottiisi nostaa jalkaa’, Etusivu
4. La 6.6.1970b: ‘Pispalan Sottiisissa kaikuu rikas perinne. He tulivat tekemään Tampere-
retta iloiseksi’, Takasivu
5. La 6.6.1970c: ‘Pispalan Sottiisissa kaikuu rikas perinne. Tulinen keppitanssi vauhditti
avajaisia’, Takasivu
6. Su 7.6.1970: ‘Sottiisi soi Alkossa....Käpylän viinapolkka’, Takasivu
7. Ma 8.6.1970a: ‘Paraati päätteeksi’, Etusivu
8. Ma 8.6.1970b ‘Iloinen paraati kohokohta. Sottiisi päättyi ja sirmakka vaikenä’, Kotimaa
s. 5
9. Ti 9.6.1970: ‘Pispalan sottiisi sotki liikennevalot’, Kulttuuri s. 10
10. Su 21.5.1972a: ‘Sottiisin helluntaihelmat’, Etusivu
11. Su 21.5.1972b: ‘Hämeenkatu kukki - sottiisi soi’, Takasivu
12. Su 21.5.1972c: ‘Pareittain Pispalasta’, Takasivu
13. Ti 23.5.1972a: ‘Oli menoa se sottiisimeno’, Etusivu
14. Ti 23.5.1972b: ‘Tarantella, tappelupolkka’, Kulttuuri s. 9
15. Ti 23.5.1972c: ‘Tanhuttiin, kilpailtiin’, Kulttuuri s. 9
16. Ti 23.5.1972d: ‘Tanssi meni toreille, halliinkin. Sottiisi sujui, peli pelasi’, Kulttuuri s. 9
17. Pe 31.5.1974: ‘Lapsiakin muistetaan Pispalan Sottiisissa’, Elinkeinoelämä s. 23
18. Pe 7.6.1974: ‘Sottiisi kajahtaa taas Tampereella’, Kotimaa s.13.
19. La 8.6.1974a: ‘Sottiisi soi ehkä viimeistä kertaa’, Etusivu
20. La 8.6.1974b: ‘Tanhujuhla keinahti vauhtiin. Sottiisin tulevaisuus epävarma’, Kotimaa
s. 5
21. Su 9.6.1974a: ‘Varjo lennätti, jenkka pyöritti’, Etusivu
22. Su 9.6.1974b: ‘Sottiisimeno vauhdissa. Jenkka jytkähti kaduilla’, Kotimaa s. 5
23. Su 9.6.1974c: ‘Koreografikilvan voitto Lempäälään’, Kotimaa s. 5
24. Su 9.6.1974d: ‘Sottiisia pyritään kehittämään’, Kotimaa s. 5
25. Ma 10.6.1974a: ‘Piiri pyöri, soitto soi’, Etusivu

26. Ma 10.6.1974b: 'Sottiisi soi ja kansa karkeloi', Kotimaa s. 15
27. Ma 31.5.1976: 'Kovan työn jälkeen: Sottiisi soi ja jyskää', Kotimaa s. 9
28. Ke 2.6.1976: 'Kansantanssin perinne on kuin käyvä taikina', Kulttuuri s. 11
29. Pe 4.6.1976a: 'Korkojen kapse avaa Sottiisiin', Kotimaa s. 7
30. Pe 4.6.1976b: 'Klassinen ja kansantanssi: vuorovaikutus vai kilpailu', Kulttuuri s. 10
31. La 5.6.1976a: 'Avajaistanssi lämmitti mielet', Etusivu
32. La 5.6.1976b: 'Kansantanssi kuihtuu varjokseen', Kulttuuri s. 13
33. La 5.6.1976c: 'Tshaikovskia kiekkokaukalossa. Joutsenprinsessa sairaalavalossa', Kulttuuri s. 14
34. La 5.6.1976d: 'Koko tori löi tahtia. 'Pääsisipä mukaan' ', Takasivu
35. La 5.6.1976e: 'Tanssija, olet kuin kulkunen', Takasivu
36. Ma 7.6.1976a: 'Oopperajuhlaa ja kansantanssia. Saleissa, toreilla, tanhuvilla', Etusivu
37. Ma 7.6.1976b: 'Jäi hyvä mieli', Kotimaa s. 7
38. Ma 7.6.1976c: 'Loruja lapsille', Kotimaa s. 7
39. Ti 8.6.1976: 'Se oli sorja Sottiisi', Kulttuuri s. 7
40. Pe 2.6.1978a: 'Sottiisi alkaa. Tanssi valtaa kaupungin', Etusivu
41. Pe 2.6.1978b: 'Sottiisi soi: - ja näin tanssitaan Unkarissa', Kulttuuri s.14
42. Pe 2.6.1978c: 'Seitsemän maan kansantanssit', Kulttuuri s. 14
43. La 3.6.1978a: 'Sisilian poika vei Tampereen tytön tanssiin.' Sottiisi rävähti käyntiin', Etusivu
44. La 3.6.1978b: 'Tanssi pitää aina nuorena. Sottiisi sytytti heti', Kotimaa s.13
45. Su 4.6.1978a: 'Sottiisi soi Pispalassa. Aitiopaikat katolla', Kotimaa s. 5
46. Su 4.6.1978b: 'Kaksi tanhuryhmää mestarin kirjoihin', Kulttuuri s. 14
47. Ma 5.6.1978a: 'Jalalla pantiin koreasti', Etusivu
48. Ma 5.6.1978b: 'Koruttomuutta ja tanhun taituruutta. Laaksojen ja vuorten tanssit', Kulttuuri s. 11
49. Ma 5.6.1978c: 'Kulttuurit kohtasivat! Askel irtosi Tammelassa. Tanssi läpi Tampereen', Kotimaa s. 12
50. Pe 1.6.1979: 'Aikuiseksi kasvanut musiikkitapahtuma. Eksoottisin vieras petti', Kulttuuri s. 11
51. La 2.6.1979a: 'Tanhujalka notkeana', Etusivu
52. La 2.6.1979b: 'Kyllä tanssi hölkän voittaa. Sottiisi vauhtiin', Takasivu
53. Ma 4.6.1979a: 'Kuorot lauloivat Jalat leiskasivat', Etusivu
54. Ma 4.6.1979b: 'Hirvi eksyi sottiisiin sekaan', Etusivu

55. Ma 4.6.1979c: 'Tampereen kuoropäivät: Kolmen kullan kuorot Virosta ja Suomesta. Kilpailukuorojen taso noussut huimasti', Kulttuuri s. 12
56. Ma 4.6.1979d: 'Korko kopisi - tossu tömisi', Kotimaa s. 26
57. Ma 4.6.1979e: 'Polkkaa päivät pääksytysten', Kotimaa s. 26
58. Ti 5.6.1979: 'Sottiisi meni yllättävän hyvin', Kotimaa s.13
59. Pe 30.5.1980: 'Sottiisisyke alkaa', Takasivu
60. La 31.5.1980a: 'Sottiisi pyörähti vauhtiin', Etusivu
61. La 31.5.1980b: 'Sottiisin tunnus kajahti seitsemännen kerran. Aurinkoa, väriä, vauhtia', Takasivu
62. La 31.5.1980c: 'Jenkkakilpa käynnistyy Pispalassa', Takasivu
63. Su 1.6.1980a: 'Pispalan päivä', Etusivu
64. Su 1.6.1980b: 'Sottiisi tervehti Pispalaa', Takasivu
65. Su 1.6.1980c: 'Laaksojen ja vuorten tanssit', Takasivu
66. Su 1.6.1980d: 'Luokittelussa 13 tanhuryhmää', Takasivu
67. Ma 2.6.1980a: 'Sottiisi näkyi ja kuului', Etusivu
68. Ma 2.6.1980b: 'Kulkue karttui, tori täyttyi. Vallan mainio kesän aloitus', Kotimaa s.19
69. Ma 2.6.1980c: 'Oman maan makeat mansikat', Kotimaa s. 19
70. Ti 3.6.1980: Professori Erkki Ala-Könni: Sottiisi on kuin seula, ei pidä vettä eikä soi', Kulttuuri s. 9
71. Ke 2.6.1982a: 'Sottiisivieraat saapuvat', Etusivu
72. Ke 2.6.1982b: 'Sottiisi on keksitty näkemisen arvoiseksi', Kotimaa s.13
73. To 3.6.1982a: 'Aurinko Sottiisin avajaisvieraaksi. Tunnelmakin lämpeni', Etusivu
74. To 3.6.1982b: 'Aurinko ei pettänyt sottiisia. Tanssi veti kadut täyteen', Kotimaa s. 17
75. Pe 4.6.1982a: 'Sottiisin rytmikkäät espanjalaisvieraat: Tanssi osa elämää', Kotimaa s. 19
76. Pe 4.6.1982b: 'Auringon lapset vierailulla', Kotimaa s. 19
77. Pe 4.6.1982c: 'Britit villitsivät', Kotimaa s.19
78. La 5.6.1982: 'Nyt meidät tunnetaan kotimaassakin. Unohtunut perinne nousee Englannissa', Kotimaa s.18
79. Su 6.6.1982a: 'Sottiisia soralla ja nupukivillä', Etusivu
80. Su 6.6.1982b: 'Sottiisiin sopii tyyli kuin tyyli', Kotimaa s.16
81. Ma 7.6.1982a: 'Sottiisi päätti, Ikaalinen helähti', Etusivu
82. Ma 7.6.1982b: 'Toritanssi sulatti hämäläisjäyhyyden', Kotimaa s. 14
83. Ke 30.5.1984: 'Alkutahdit keskiviikkona. Yhdeksäs sottiisi värittää Tampereen', Kotimaa s. 22

84. To 31.5.1984a: 'Sottiisi tuli kaupunkiin', Etusivu
85. To 31.5.1984b: 'Musiikki astui kansan keskelle. Sottiisi elää ja voi hyvin', Kotimaa s. 21
86. Pe 1.6.1984a: 'Rytmi valtasi tehtaan', Etusivu
87. Pe 1.6.1984b: 'Tanssi meni tehtaaseen', Kotimaa s. 25
88. Pe 1.6.1984c: 'Kuubalaisrytmeistä tanhuihin', Kotimaa s. 25
89. La 2.6.1984: 'Sottiisissa pustan ja pohjolan tahteja. Musiikki on viihdettä ..ja terapiaa-kin', Kotimaa s. 19
90. Su 3.6.1984a: 'Sata paria pyörähteli Pispalassa', Etusivu
91. Su 3.6.1984b: 'Sottiisi pyörii talkoohengessä', Kotimaa s. 7
92. Su 3.6.1984c: 'Mihin menet, kansantahu? Kukkopoikia etelästä', Kotimaa s. 7
93. Su 3.6.1984d: 'Kesän ja Pispalan hymyä sottiisissa', Kotimaa s. 7
94. Su 3.6.1984e: 'Myös nykyperinne esittäytyi', Kotimaa s.7
95. Ma 4.6.1984a: 'Tuhannet mukana sottiisin riehassa', Etusivu
96. Ma 4.6.1984b: 'Sottiisi on ohi', Kotimaa s. 13
97. Ke 4.6.1986: 'Pispalan Sottiisi alkaa tänään. Kansantanssijuhla rohkeasti taivasalla', Kotimaa s. 21
98. To 5.6.1986a: 'Sottiisi vauhtiin tutusti', Etusivu
99. To 5.6.1986b: 'Sottiisi väritti kaupungin', Kotimaa s. 21
100. Pe 6.6.1986a: 'Tänään ovat lapset Sottiisin sankareita', Etusivu
101. Pe 6.6.1986b: 'Puisto tanssi, väki viihtyi' Kotimaa s. 21
102. Pe 6.6.1986c: 'Tanssiinkutsu tshekkitapaan', Kotimaa s. 21
103. La 7.6.1986a: 'Sade vesitti Sottiisia', Kotimaa s. 8
104. La 7.6.1986b: 'Kansat kohtaavat - vai kohtaavatko?', Kotimaa s. 8
105. Su 8.6.1986a: 'Sottiisi säästi pispalalaishenkeä', Kotimaa s. 9
106. Su 8.6.1986b: 'Tanssijuhlat joka kesä. Kaupunki ottaa Sottiisin ohjat', Kotimaa s.9
107. Ma 9.6.1986a: 'Hämpillä humahti', Etusivu
108. Ma 9.6.1986b: 'Kaarina Suonio: Perinne haastaa massakulttuurin', Kotimaa s. 11
109. Ma 9.6.1986c: 'Lappalaistanssi tyylikäs voittaja', Kotimaa s. 11
110. Ke 1.6.1988a: 'Pispalan Sottiisi tanssii häitä', Etusivu
111. Ke 1.6.1988b: 'Sottiisi hulmahtaa Tampereen kaduille', Tänään s. 13
112. To 2.6.1988a: 'Pispalan Sottiisi ei säätä säiky', Etusivu
113. To 2.6.1988b: 'Pispalan Sottiisi tanssii häitä', Kotimaa s. 12
114. Pe 3.6.1988a: 'Etelän rytmeissä ruokaostoksille', Kotimaa s. 14
115. Pe 3.6.1988b: 'Tamperealaiset isännöivät kreikaksi', Tänään s. 17

- 116.La 4.6.1988: 'Säveltäjä voi olla kansantanssin aihe', Kotimaa s. 11
- 117.Su 5.6.1988: 'Nuoret jatkavat, kun vanhat väistyvät. Kulttuuri kasvaa perinteistä', Kotimaa s. 36
- 118.Ma 6.6.1988a: 'Ennätysyleisö, yli 70 000 seurasi tapahtumia. Sottiisi huipentui häihin', Etusivu
- 119.Ma 6.6.1988b: 'Yleisöä enemmän kuin koskaan ennen. Sottiisi ylitti odotukset', Urheilu s. 12
- 120.To 7.6.1990a: 'Sottiisi soittaa työtä ja iloa', Kotimaa s. 12
- 121.To 7.6.1990b: 'Ikäraajat rassaavat leikin nautintoja', Kotimaa s. 12
- 122.To 7.6.1990c: 'Sottiisille oma radio', Radio s. 34
- 123.Pe 8.6.1990a: 'Sottiisi alkoi Tampereella. Egyptin eksotiikkaa Keskustorilla', Etusivu
- 124.Pe 8.6.1990b: 'Vaikeinta muistaa mistä painaa', Kotimaa s. 12
- 125.Pe 8.6.1990c: 'Vatsatanssia Tampereen Keskustorilla. Sottiisi irtautui saunakulttuurista', Kotimaa s. 12
- 126.La 9.6.1990a: 'Viikinsaari avasi tanhuten', Etusivu
- 127.La 9.6.1990b: 'Sottiisi etsii vuoden ryhmää', Etusivu
- 128.La 9.6.1990c: 'Sottiisin yhtyekisa jakaa mielipiteet', Kotimaa s. 12
- 129.La 9.6.1990d: 'Soivat risteilyt vetivät väkeä', Kotimaa s. 12
- 130.La 9.6.1990e: 'Kenen hyväksi tärkätty kansa tanhuaa? Järjestötanhun muodoilla on vähän tekemistä alkuperäisen kansantanssin kanssa', Kulttuuri s. 13
- 131.Su 10.6.1990a: 'Kansanläheisen Sottiisin suosio ylitti odotukset', Kotimaa s. 5
- 132.Su 10.6.1990b: 'Kansantanssia uudessa muotissa', Kotimaa s. 5
- 133.Su 10.6.1990c: 'Sottiisipiknik keräsi juhlakansan keuhut', Kotimaa s. 5
- 134.Ma 11.6.1990a: 'Sottiisi oli yleisömenestys', Etusivu
- 135.Ma 11.6.1990b: 'Sottiisi sai yleisöltä kiitettävän arvosanan', Kotimaa s. 10
136. Ma 11.6.1990c: 'Vähän vanhaa, vähän uutta...', Kotimaa s. 10